

מוצאים

יד לאחים חופרים (לעצמם בור), אנחנו משיבים

מגזין מוצאים (מבית המכללה למקרא) - למען חופש מכפייה דתית וקידום זהות יהודית-משיחית - גיליון 2

יהודים
שהאמינו
בישוע המשיח
בראי הדורות

כבר 7 מיליון
צפו בעדות
הישראלית של
יהודי משיחי

חד"ל מודים:
המשיח ללא
אב ביולוגי!

אתה לא יכול
להמשיך להיות יהודי
וגם להאמין בישוע!
או יהודי או משיחי!
תבחר!!

תוכן עניינים

שנה עברה ואנחנו נפגשים שוב!

אנחנו יכולים להעיד שאנו ממש נרגשים!

וזו לא עוד קלישאה.

האחד, לקח ליד לאחים שנה שלמה לפתח "סתירות" בברית החדשה ולכלוכים על יהודים משיחיים (שנה מאז הגיליון האחרון של "מחפשים"). גיליון "מחפשים" האחרון הגיע לידנו בסוף ספטמבר-תחילת אוקטובר. הופתענו לראות כמה נלוצים, רכים ועלובים הם טענותיהם של יד-לאחים (האם את עצמם הם מצליחים לשכנע?).

מהצד השני, כפי שתראו בחוברת "מוצאים 2" מבית המכללה למקרא, קל מאוד להפריך את טענותיהם, מה שמוכיח כי כנראה שהחבר'ה ביד לאחים לא בדיוק חובבי אקדמיה או מחקר.

אחת החדשות המסעירות מאז הגיליון הקודם הוא כי רב גדול וראשי בישראל בא לאמונה בישוע ונטבל בשמו לפני מספר חודשים. למען ביטחונו האישי, שמו שמור במערכת. אך פניו נמצאות על פני השער של גיליון "מוצאים" הקודם!

אחים ואחיות יקרים! יד לאחים נלחצים מכם! (אחרת לא הייתם מקבלים את חוברותיהם הביתה...). אם בעבר השיטה הייתה אלימות והטרדות, הרי שכעת, כזאב בתחפושת, כבש, הם שמים דגש על ניסיון להצטייר כנחמדים וחביבים, לפחות חיצוניות...

אנו מקווים שתהיה לכם קריאה מהנה ומאתגרת!

כיצד ניתן לטעון כי ישוע המשיח נמנה על צאצאיו של דוד, בשעה שהבשורות מדווחות על כך שנולד מבתולה וללא זרע גברי.

22

האם "תורה שבעל פה" הועברה ליהושע, וממנו הלאה למלכי ונביאי התנ"ך?

31

מהי היהדות המקורית?

6

יהודים המאמינים בישוע

5

מדוע שיהודי יאמין בישוע?

4

שירה: מלך המלכים

3

אש בשבת

13

קאנון הברית החדשה

11

תרגום השבעים

10

הברית החדשה גם לגויים!

8

עץ התאנה הארוך

21

קרוב האדם או קרוב הדם?

18

לשתות את דם ישוע

16

גישה ללא כפרה

14

שני מפקדים של קריניוס

28

שאלות ותשובות

25

חז"ל מודים: המשיח ללא אב ביולוגי

24

מוצא המשיח

22

20 סתירות בין התושב"ע למקרא

34

התורה שבעל פה

31

עדותו של מיכאל אלעדי

30

כספים

29

10 סיבות מדוע ישוע חייב להיות המשיח

42

מתי חל ראש השנה?

40

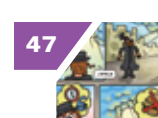
תפילין

37

70 שבועים תירוצים לתורה

36

קומיקס

47

מה שלא תשמעו בחדשות

46

זה חסד בלתי נתפס, זאת אהבה מושלמת.
 איזה מין מלך הוא שיורד מכס מלכותו אל העם הפשוט.
 איזה מין מלך הוא שעוזב את ממלכתו כדי לבלות עם חוטאים.
 איזה מין מלך הוא שמאמץ יתומים.
 איזה מין מלך הוא שנוטש את הדר כבודו כדי למות עבור שונאיו.
מלך הכבוד, מלך מלכים.
ישוע.

זה חסד בלתי נתפס, זאת אהבה מושלמת.
 איזה מין מלך אתה שתקח את מקומי.
 איזה מין מלך אתה שתסחוב את צלבי.
 איזה מין מלך אתה שתתן את חיך כדי לשחררי לחופשי.
מלך הכבוד, מלך מלכים.
ישוע.

מדוע שיהודי יאמין בישוע?

עדותו של מוטק'ה בלסטון

בשלב הזה כבר כמעט ויתרתי על הרעיון "לחפש את האמת"... אלא שאז הבנתי כי טרם העזתי לחפש את האמת של היהודי המפורסם ביותר שחי אי פעם - ישוע מנצרת. בצעירותי, היה לי קל מאוד פשוט להתעלם ממנו. הלא בבית הספר בניו-יורק בו למדתי, ידעתי כי האמונה בישוע שמורה אך ורק לילדים האיטלקיים, בני הכנסייה הקתולית. כיוון שהייתי יהודי, האופציה של אמונה בישוע לא באה בחשבון!

לכן כעת, כדי להיות הוגן בחיפושי אחר האמת, הייתי נחוש בדעתי לברר פרטים נוספים על-אודות ישוע היהודי. החלטתי לקרוא את הברית החדשה על-מנת להבין אם זה בכלל קשור לעם היהודי שלי. הוזהרתי כי מדובר בספר עתיק היוצא נגד היהודים וכך, בהפתעה גמורה, קראתי את הפסוק הראשון בכתבים האסורים האלה: "ספר תולדות ישוע המשיח, בן דוד, בן אברהם". לתדהמתי, כבר במשפט הראשון של הברית החדשה ה"נוצרית" לכאורה, תוארו שלושה אנשים, וכולם היו יהודים! כאשר המשכתי לקרוא בבשורת מתי, מצאתי כי מדובר היה בסיפור יהודי למהדרין, שנתחבר בארץ יהודית; נכתב על ידי סופרים יהודים; על-אודות אדם יהודי אשר טען כי אינו רק משיח ישראל, כי-אם המושיע של העולם כולו. כל מה שקראתי על רבי ישוע היה אטרקטיבי מאוד עבורי.

לא היה לי רצון להמיר את דתי ולחדול מלהיות יהודי, חלילה! למעשה, מעולם לא עשיתי זאת. אדרבא, אימצתי את ישוע כמשיח היהודי וככפרה לחטאיי. רבים אחרים אשר אוהבים את מורשתם היהודית, עשו את אותו הדבר. כיהודים משיחיים אנו עומדים לצד מדינת ישראל, לצד עמנו ולצד המשיח שלנו!

- מוטק'ה בלסטון

מהילדות, אני ישוב לצד סבי בבית הכנסת באחד מהימים הקדושים ביותר בשנה וצופה בו מתפלל ומתפלל שעות על גבי שעות. היה זה בית כנסת ישן בברוקלין ואני זוכר כיצד ניסה סבי להשתיק את שאלותיי תוך כדי תפילה. אחר כך, כששאלתי אותו למה בכלל היינו שם, הוא פשוט אמר (באנגלית) שנשמעה כמו יידיש בשל המבטא הכבד: "כי אנחנו יהודים". ובכן, תשובה זו לא ספקה אותי, אז שאלתי שוב. הוא אמר משהו בסגנון של "כדי שחטאינו ייסלחו; להיות צדיקים". העמדות פנים שהבנתי...

רק כאשר התבגרתי וחזיתי באחד מחבריי היהודים בקולג' מפלרטט עם פולחן דתות המזרח (בודהיזם או הינדואיזם); בעוד אחר הפך להיות מעורב ביהדות האורתודוקסית, שאלותיי הפכו אמתיות יותר עבורי. כל אחד מהם לקח אותי להתכנסויות הדתיות שלו בניו יורק.

החבר שהלך בעקבותיו של גורו מהודו, אמר לי כי אני יכול למצוא את האמת, והנה מה שעלי לעשות:

1. לעטות שמלה לבנה.
2. לגלח את הראשי.
3. להפוך להיות צמחוני.
4. לפנות לכיוון הודו כאשר אני מתפלל.
5. להתפלל בשפת הסנסקריט.

החבר השני, אשר "חזר בתשובה" והיה כעת לתלמידו של רב אורתודוקסי, אמר כי עלי לעשות את הדברים הבאים כדי למצוא את האמת:

1. לעטות שמלה שחורה.
2. לגדל זקן ופיאות.
3. לאכול מזון כשר בלבד.
4. לפנות לכיוון ירושלים כאשר אני מתפלל.
5. להתפלל בשפה העברית.

באותה העת, נראה היה לי שאם אכן יש איזו שהיא אמת בעולם - אמת אלוהים - היא תהיה חייבת להיות אוניברסלית. אם אלוהים אמיתי, זה בוודאי לא ישנה לו לאן אפנה בתפילותיי; איזה מזון אוכל; או כיצד אתלבש. נדמה היה לי כי כל הכללים התרבותיים ששמעתי נועדו להוות גבולות לזיהוי קבוצה מסוימת, ולא דווקא דרך למצוא ולעבוד את אלוהי האמת.

אתה קורא מאמר זה, כנראה כבר נתקלת במגמה הגוברת והולכת של כמה נשמות אמיצות בתוך הקהילה היהודית שלנו, המוכנים לומר שני דברים שעד לפני 50 שנים כמעט ולא נשמעו:

1. "אני יהודי ואני מאמין בישוע מנצרת הוא המשיח".
2. "אני גאה להיות יהודי ולא חדלתי מלהיות יהודי כאשר הגעתי לאמונה בישוע".

כעת, כאשר אני כבר מעבר לגיל 60, אני יכול להציע פרספקטיבה היסטורית מהניסיון שלי - כילד שגדל בקהילה היהודית בניו יורק, במשפחה בה סבותיי באו מבתי יהודים מסורתיים באירופה.

הנה הנקודה העיקרית: העם היהודי תמיד נמשך לישוע. כל מי שבאמת קורא את המילים בישוע, ימצא כי הוא דיבר חכמה יהודית מסורתית מהתורה. אבל בקהילה הניו-יורקית שלי, אם היית אומר שאתה אוהב את מה שישוע אמר, התגובה הייתה עוינת ביותר. אם היית שואל מדוע הם כל כך התנגדו לברית החדשה, האנשים המבוגרים היו אומרים לך כי זה בשל הרדיפות האלימות שהם סבלו באירופה על ידי אנשים שעמדו צלבים. בסדר, אני יודע שזה נכון, ראיתי ניצולי שואה רבים בשכונה שלי עם מספרים על הזרועות. ואפילו טרם פרצה השואה, היו יהודים רבים - כמו סבא וסבתא שלי - אשר סבלו מהפוגרומים האיומים.

בגלל תודעת הסבל ההיסטורי הנורא הזה, מן הסתם לא היית מעז לומר דבר-מה חיובי על-אודות ישוע.

בכל זאת, עובדה אחת פשוטה הלכה לאיבוד לחלוטין בסקירה זו: ישוע הוא יהודי שלימד את הבריות לעשות בדיוק את ההפך ממה שרודפיו עשו! זה כאילו מישו חטף את שמו של ישוע, או עשה לו "גניבת זהות"; קרי, גנב את תעודת הזהות שלו, את רישיון הנהיגה ואת כרטיסי האשראי ועולל עם זהות גנובה זו, בדיוק את ההפך מכל מה שישוע לימד ועשה על הארץ לפני כאלפיים שנה!

באחד מהזיכרונות החיים ביותר שיש לי

חרוט בהיסטוריה -

יהודים המאמינים בישוע

— יי —

באותה העת, נראה היה
לי שאם אכן יש איזו
שהיא אמת בעולם -
אמת אלוהים - היא
תהיה חייבת להיות
אוניברסלית.

עדות הוידאו של מוטק'ה
(כ-5 דק') נצפתה כ-7 מיליון
פעמים בתוך 5 חודשים.
תוכלו לצפות בה ובעדויות
וידאו נוספות:

WWW.IMETMESSIAH.COM

יהדות משיחית איננה תנועה או זרם רשמי, אלא נועדה לציין מאמינים בישוע מרקע יהודי.

שאול, בעודו טוען באגרת אל הרומים (פרק י"א 1) כי אלוהים לא נטש את עם ישראל, מביא מספר הוכחות, כאשר אחת מהן זה הוא עצמו, יהודי שמאמין בישוע, כהוכחה לשארית שתמיד הייתה ותמיד תהיה, שארית של יהודים שמצהירים על אמונתם בישוע. אך לרבנים יש נוסחה, לפיה, יהודי שמאמין בישוע הוא איננו יהודי אלא "חומר" ולכן כבר לא נחשב יהודי ומוזח מהקהילה. לפיכך, מעולם לא היו בעיניהם יהודים שהאמינו בישוע.

לשמחתנו, ניתן למצוא בדפי ההיסטוריה מאות תיעודים ליהודים שכן האמינו בישוע במהלך כל הדורות. להלן כמה דוגמאות לבני העם היהודי אשר התייחסו לישוע המשיח כאל יהודי וקיבלו את משיחיותו:

- « הרב יצחק ליכטנשטיין | כיהן כרב ראשי בהונגריה | 1824-1909 »
- « בנימין דיזאלי | ראש ממשלת אנגליה לשעבר, ציטוטו הידוע: "בין התנ"ך לברית החדשה יש דף אחד, אני הדף הזה." »
- « שמואל יצחק יוסף שרשבסקי | מייסד אוניברסיטה בסין ומתרגם התנ"ך לשפה הסינית | 1831-1906 »
- « הסופר שלום אש - סופר ומחזאי מפורסם בשפה היידיש | 1880-1957 »
- « הרב סלוסטובסקי - רב ומורה בבית מדרש לרבנים ומזכיר הרבנות הראשית בירושלים | במאה ה-20 »
- « יעקב בן-חיים | מהדיר 'מקראות גדולות' | המאה ה-16 »
- « יעקב איש כפר סכניא מתועד בתור יהודי תלמיד ישוע המסוגל לרפא באופן על טבעי הכשות נחשים. תוספתא, מסכת חולין, פרק ב', א' | המאות ה-2-3 לספירה »
- « יוסף הטבריאני | 356-285 »
- « או יוסטוס איש טבריה | היסטוריון, סופר, פוליטיקאי ואיש ציבור ידוע בטבריה. »
- « הרב פאבלו דה קורונל | 1480-1534 »
- « הרב אלפונסו דה זמורה | 1474-1544 »
- « הרב אלפונסו דה אלקאלה | רב, פרופסור ורופא | המאה ה-15 »
- « יהודה יונה הצפתי | המאה ה-17 »
- « הרב שמואל ויואס הירושלמי | מחבר הליך 'ספר הזיקוק' אשר תודות לו הופסקו שריפת ספרים יהודים | המאה ה-16 »
- « גרגורי בר היבראוס | מלומד בן למשפחת רופאים, פילוסוף, תיאולוג, היסטוריון ורופא. | 1226-1286 »
- « פיאטרו פיארוני | בן ברוך לאוני | אנטיאפיפיור | המאה ה-12 »
- « הרב שלמה הלוי | 1351-1445 »
- « אבנר הבורגוסי | 1270-1347 »
- « אפיפניוס מסלמיס | 310-402 »
- « אוריסטוס | 107 »
- « הלל הנשיא | המאה ה-4 »
- « פרופסור דוד מנדל | 1789-1850 »
- « פרופסור עמנואל טרמליוס | 1510-1580 »

הרשימה המלאה ארוכה הרבה יותר ומכילה מאות דוגמאות לאורך כל הדורות. אך כבר הבנתם את הרעיון, יהודים שהאמינו בישוע כמשיח תמיד היו ותודוה לאל, ימשיכו להתקיים!

"היהדות היא הדת המקורית והראשונה"

תגובה לטענה

המשיח מהווה את תכליתו של המקרא; בברית החדשה נאמר: "דרשו בכתובים, אשר תחשבו שיש לכם חיי עולמים בהם, והמה המעידים עלי" (יוחנן ה' 39); "חז"ל לימדו: "כל הנביאים כולן לא נתנבאו אלא לימות המשיח אבל לעולם הבא".² לאור זאת, הבה נבחן כיצד מוצאת אמונה זו את ביטוייה בפועל.

מתוך כתבי ארבע הבשורות בברית החדשה, ידוע כי זו של מרקוס נכתבה ראשונה ועל כן נפנה לשם ונראה כיצד היא נפתחת: "תחלת בשורת ישוע המשיח בן-האֱלֹהִים, כְּפָתוּב בְּנְבִיאִים: הַנְּנִי שְׁלַח מַלְאָכִי לְפָנֶיךָ וּפְנֵה דֶרֶכְךָ. קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר, פְּנֵה דֶרֶךְ יְהוָה יִשְׁרֵה מַסְלֹתָיו. יוֹחֲנָן הָיָה טָבֵל בַּמַּדְבָּר וְקוֹרֵא טְבִילַת הַתְּשׁוּבָה לְסִלְחַת חַטָּאִים. וַתֵּצֵא אֵלָיו כָּל-אֶרֶץ יְהוּדָה וּבְנֵי יְרוּשָׁלַיִם וַיִּטְבְּלוּ כָלָם עֲלֵידוֹ בְּנְהַר הַיַּרְדֵּן מִתְּנִידִים אֶת-חַטָּאתָם" (א' 1-5). כך, מבחינה כרונולוגית, נפתחת הברית החדשה.

כעת, הבה נראה כיצד נפתחת ספרות הקודש של חז"ל; המשנה נפתחת במסכת ברכות, שם כתוב: "מאימתי קורין את שמע בערבין? משעה שהכוהנים נכנסין לאכול בתרומתן, עד סוף האשמורת הראשונה, דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: עד חצות. רבן גמליאל אומר: עד שיעלה עמוד השחר. מעשה שבאו בניו מבית המשתה ואמרו לו: לא קרינו את שמע. אמר להם: אם לא עלה עמוד השחר, מותרין אתם לקרות" (פרק א', א'-ב'). כך אפוא, נפתחת ספרות הקודש של התנאים.

כעת שפטו נא בעצמכם, מי מבין שני הקטעים האלה מהווה לדעתכם המשך הגיוני וטבעי יותר לסיומת המקרא בספר מלאכי? מי מבין שניהם נותן מענה הולם יותר לתקווה המשיחית המסיימת את ספר מלאכי?

הפרק האחרון בתנ"ך. מעניין למצוא כי פרק ג' במלאכי מתחיל בתקווה משיחית ומסתיים בתקווה משיחית: "הֲנִי שְׁלַח מַלְאָכִי וּפְנֵה דֶרֶךְ לְפָנֶי וּפְתָאם יָבוֹא אֶל-הַיְכָלִי הָאֲדוֹן אֲשֶׁר-אַתֶּם מְבַקְשִׁים וּמִלֶּאךָ הַבְּרִית אֲשֶׁר-אַתֶּם חֹפְצִים. הִנֵּה-בָא, אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת... הִנֵּה אֲנִי שְׁלַח לָכֶם, אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנֶי בּוֹא יוֹם יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא. וְהָשִׁיב לְבָ-אֲבוֹת עַל-בְּנִים, וְלֵב בְּנִים עַל-אֲבוֹתָם, פֶּן-אֲבֹא וְהִכֵּיתִי אֶת-הָאָרֶץ חָרָם" (ג' 1, 23-24). כאמור, לאחר סיום הספר, מתחילה תקופה

**מהי היהדות המקורית,
זו המוצגת בברית החדשה
והמהווה המשך ישיר
(ועל-)טבעי למקום בו
מסתיים התנ"ך; או זו של
חז"ל, המתמקדת
בתילי תילים של הלכות
וסייגים לתורה?**

של ואקום ספרותי-רוחני המסיימת בספרות הקודש של שני זרמים יהודיים מן המאה ה-1 לספירה: היהדות המשיחית (כתבי הברית החדשה) והיהדות הרבנית (המשנה). הבה אם כן, נבחן כיצד נפתח כל אחד מכתבי קודש אלו וכך נשכיל לשפוט בעצמנו מה מהווה המשך טבעי יותר לסיום ספר מלאכי והתנ"ך כולו.

חשוב להזכיר, שני הזרמים מאמינים כי

האם היהדות היא הדת המקורית והאמיתית ואין בלתה? התשובה היא חד משמעית כן! אך לצערי, שאלה זו אינה מספקת תשובה מספיק ברורה. שאלה מעניינת יותר צריכה להיות: מהי היהדות המקורית, הראשונה והאמיתית? היהדות התנכית, כמובן. אז מהי המשכה הטבעי של יהדות זו? האם זו יהדות הברית החדשה מהמאה הראשונה לספירה, או אולי דווקא יהדות ההלכה הרבנית שעלתה על הכתב במאה הרביעית-חמישית לספירה? במילים אחרות, ברור כי היהדות היא הדת והאמונה המקורית; השאלה האמיתית היא מי כיום מייצג נאמנה את היהדות התנכית המקורית. לאחר חורבן בית המקדש השני, נותר עם ישראל עם שתי ברירות עיקריות אשר מהן ניתן היה לבחור רק באחת: יהדות הברית החדשה המעוגנת במשיח ישוע; או יהדות ברית התורה שבעל-פה, המבוססת על כת הסופרים והפרושים - הרבנים. מבחינה כרונולוגית, קדמה יהדות הברית החדשה לזו של התורה שבעל-פה, שהרי כתבי האחת הושלמו כבר במאה הראשונה לספירה; בעוד שכתביה המוקדמים ביותר של היהדות הרבנית עלו על הכתב רק כמאה-מאתיים שנה לאחר מכן. בחינת תוכן כתביהן הראשונים של שתי הקבוצות חושפת את האמת באופן ברור עוד יותר:

ספר דברי הימים ב' מהווה את הספר האחרון במקרא, אך מבחינה כרונולוגית ידוע כי ספר מלאכי הוא אשר נכתב אחרון. לאחר חתימת הספר מתחיל "ואקום" רוחני של ספרות קודש המגיע לסיומו רק לאחר כשלוש מאות שנה, במאה הראשונה לספירה, על ידי חיבורם של כתבי הברית החדשה ושל כתבי התנאים (המשנה), אשר חוברה כנראה במאה ה-2. כעת עולה השאלה, מי מבין שני הזרמים האלה מהווה המשך טבעי אשר משלים וממלא את התקווה אשר הותר סיום המקרא בספר מלאכי.

ספר מלאכי מורכב אפוא משלושה פרקים כאשר האחרון שבהם, מהווה למעשה את

1 ראו פסוקים נוספים המגבים עמדה זו: לוקס כ"ד 27; יוחנן א' 45-46, ה' 46-47; מעשי השליחים ג' 22-24, י"ז 2-3, י"ח 24-28, כ"ו 20-27, כ"ח 23, רומים י' 4; קולוסים ב' 16-17; טימ"ב ג' 15-16.

2 סנהדרין צ"ט ע"א.

הרבנים, אשר טוענת כי "כל הנביאים כולן לא נתנבאו אלא לימות המשיח",¹⁷ אך הלכה למעשה מתעלמת לגמרי מקיומו?

בפרק י"ז מציג ירמיהו בשם אלהים, שתי צורות של יהדות: (1) זו הנשענת על הבשר - על זרועותיהם של בני אדם (פס' 5); (2) זו הנשענת רק על זרועו של ה' (פס' 7); שתי הצורות האלו אינן יכולות לדור בכפיפה אחת; הן הפוכות ומנוגדות זו לזו; אחת מקורה בארץ, השנייה באה מן השמים; אחת גשמית ואנושית, השנייה רוחנית לחלוטין; אם בוחרים לאמץ את האחת, דוחים באופן גורף את השנייה. בישיעהו נ"ג נאמר כי זרוע ה' נגלתה על עבד ה' - המשיח - ועל זרוע זו בלבד עלינו לסמוך ולבטוח (פס' 1, 10-12). בישיעהו כ"ט מוכיח ה' את ישראל, "יען כי נָשַׁע הָעָם הַזֶּה בְּפִי וּבִשְׁפָתָיו כְּבָדוֹנִי וְלִבּוֹ רָחַק מִפִּי וְתִהְיֶה יְרֵאָתָם אֵתִי מִצֹּת אֲנָשִׁים מְלַמְּדָה" (פס' 13). לכן, מבטיח ה', "הֲנִי יוֹסֵף לְהַפְלִיא אֶת-הָעָם-הַזֶּה הַפֶּלֶא וְפֶלֶא, וְאַבְדָּה חֻקֹּת חֻקָּיו וְבִינַת נְבִיאֵי תַסְתֵּמֶר" (פס' 14).

לסיכום, היהדות המקורית, הראשונה והאמיתית אינה זו הנשענת על מצוות אנשים ועל הלכות חכמים; היהדות היחידה היא זו המשתוקקת להישען על זרועו של האל בלבד; זו הנסמכת על דבר אלהים;¹⁸ זו השואפת לעבוד את האלהים בכל מאודה, ברוח ובאמת. ★

החדשה, הנסמכת על עדותה של הבת-קול; או זו של חז"ל, המבטלת את הבת-קול ומצווה כי אין לשמוע לה יותר?¹⁹

מהי היהדות המקורית, זו הדוגלת בהליכה אחר רב אחד שמימי - המשיח;⁹ או זו ההומניסטית, המכתיבה הישענות על פסיקותיהם של אין-ספור רבנים?¹⁰

מהי היהדות המקורית, זו של הברית החדשה - בה נאמר לנו לדרוש בתורה כי בה ניבא משה על המשיח;¹¹ או זו של התושב"ע - שאפילו משה לא הצליח להבינה?¹²

מהי היהדות המקורית, זו של הברית החדשה, הנסמכת על המקרא ומתייחסת אליו בקדושה;¹³ או זו של חז"ל, המזלזלת במקרא ומעדיפה את לימוד הגמרא על פניו?¹⁴

מהי היהדות המקורית, זו של הברית החדשה, לפיה התורה והנביאים כיוונו והצביעו על המשיח;¹⁵ ועל כן הוא המהווה את "ראש האמונה ומשלימה"¹⁶; או זו של

אגב, אילו היה המקרא מגיע לסיומו בספר דברים ו' פס' 4-5, ייתכן והקטע ממסכת ברכות עשוי היה להוות המשך סביר יותר. ברם התנ"ך אינו מהווה ספר חוקים גרידא; הוא אינו מתחיל ואינו מסתיים בתורה ובמצוות, כי-אם בציפייה ובתקווה למושיע וגואל. ובחלל בו מסתיים המקרא, שם בדיוק מתחילה בשורת מרקוס, כאשר היא מדווחת לנו על בואו של אליהו הנביא בדמות יוחנן המטבילי ומכינה את הקרקע לבשורת ישוע המשיח - התשובה המלאה לתקווה המשיחית שהותיר מלאכי!

לאור זאת, עולות מספר שאלות שהתשובה להן עשויה לחשוף אחת ולתמיד, קבל-עם-ועדה, מה המקור ומה הזיוף:

מהי היהדות המקורית, זו המוצגת בברית החדשה והמהווה המשך ישיר ו(על-)טבעי למקום בו מסתיים התנ"ך; או זו של חז"ל, המתמקדת בתילי תילים של הלכות וסייגים לתורה?

מהי היהדות המקורית, זו של הברית החדשה, הנשענת על רוח הקודש, תלויה בו ופועלת לפי הנחייתו;⁵ או זו של חז"ל, המבטלת את פועל רוח הקודש ואת ההסתמכות עליו?⁶

מהי היהדות המקורית, זו המתוארת בברית

- 7 מתי, ג' 17; מרקוס, א' 11; לוקס, ג' 22; השנייה לפטרוס א' 17-18.
- 8 בבלי, בבא מציעא נ"ט ע"ב.
- 9 מתי כ"ג 7-8.
- 10 משנה, אבות א' ו' ט"ו.
- 11 יוחנן ה' 46.
- 12 בבלי, מנחות כ"ט ע"ב.
- 13 מעשי השליחים ג' 21-25; ח' 28-35; י"ח 28; כ"ד 14; השנייה טימותיוס ג' 15-16; השנייה לפטרוס א' 20-21.
- 14 בבלי, בבא מציעא ל"ג ע"א.
- 15 לוקס כ"ד 27; יוחנן א' 46; ה' 39.
- 16 אל העברים י"ב 2.

- 3 "שָׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, יְהוָה אֶחָד. וְאַהֲבַת אֵת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל-לֵבָבָנוּ וּבְכָל-נַפְשָׁנוּ וּבְכָל-מֹאדָנוּ."
- 4 ראו מרקוס ט' 13-11; מתי י"ז 13-11; לוקס א' 13-17.
- 5 מרקוס י"ג 11; לוקס י"ב 12; יוחנן ג' 5-6; י"ד 26.
- 6 "משמתי נביאים האחרונים, חגי זכריה ומלאכי, נסתלקה רוח הקודש מישראל" (בבלי, יומא ט' ע"ב).

- 17 בבלי, ברכות ל"ד ע"ב.
- 18 כפי שהוא נגלה ונחתם סופית בתנ"ך ובברית החדשה.

האחד – המסר המרכזי במקרא לצפייה בשעה

WWW.THEONE.CO.IL

גם לגויים

פסוק 32 בקטע מנבואת ירמיהו מתייחס לברית אשר נכרתה על-ידי משה בחורב. שמות פרק כ"ד מתאר דק דק את כריתת ברית זו, ככתוב: "וַיִּקַּח סֵפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאָזְנוֹ הָעָם וַיֹּאמְרוּ כָל אֲשֶׁר-דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת-הַדָּם וַיִּזְרֹק עַל-הָעָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה דַם-הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת ה' עִמָּכֶם עַל כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה" (פס' 7-8). לא מפתיע לגלות כי גם מתיאור ברית זו נעדרו הגויים; גם כאן, כמו בקטע מירמיהו, הם אינם מוזכרים כלל.

והנה, עובדה זו לא מנעה מחז"ל לקבוע חד משמעית כי הגויים שותפים לברית הקורבנות של סיני ונהנים מעבודת הקורבנות של ישראל! הרבנים ניסו למצוא פשר לכך שבמהלך חג הסוכות מצווה התורה להקריב בסך-הכל 70 פרים (במדבר כ"ט), והגיעו למסקנה כי: "הני שבעים פרים כנגד מי - כנגד שבעים אומות" (בבלי, סוכה נ"ה ע"ב).

דהיינו, כשם שהכוהנים מכפרים על עוונותיהם של ישראל, "כך ישראל מכפרים על האומות, שכל אותן שבעים פרים שמקריבים בחג - כנגד שבעים אומות" (מדרש שיר השירים רבה). בהקשר זה מובנת אמירתו של ר' יהושע בן לוי לאחר חורבן הבית: "אלו היה אומות העולם יודעים מה היה המקדש יפה להם, היו מקיפים אותו כדי לשומרו, שהיה יפה להם יותר משל ישראל" (מדרש במדבר רבה). לא בכדי, התייחס לכך גם ר' יוחנן בן-זכאי במלוא הרצינות והתריס: "אוי להם, לאומות העולם, שאבדו ואין יודעין מה שאבדו; בזמן שבית המקדש [היה] קיים, מזבח מכפר עליהן; ועכשיו, מי מכפר עליהן?" (בבלי, סוכה נ"ה ע"ב). מאי נפקא מינה? אם הברית "הישנה" טמנה בחובה מזור לגויים, מדוע אין להניח כי גם הברית "החדשה", עליה ניבא ירמיהו, תספק מקור של תקווה לכל משפחות האדמה? ...

... ב. ליהודי בראשונה

למעשה, די ברור מדוע הקטע מירמיהו פרק ל"א מדגיש כי הברית החדשה נכרתה בעבור בית ישראל ובית יהודה; עבור הגויים אין זו יכולה להיות ברית חדשה מפני שמעולם לא נכרתה להם ברית קודמת או "ישנה" במקביל לבריתות שנכרתו לישראל. מאז נכרתה ברית סיני עם ישראל, אין במקרא כל אזכור לכך שהגויים זכו לברית משלהם.

נדמה כי מים רבים לא יוכלו לשטוף את כתמי הלגלוג, הציניות והבורות המשחירים את הטיעון הנלוו הזה. אף על פי כן, כמו במקרים קודמים, גם כעת נבקש להתעלות מעל השפל הרטורי דלעיל וננסה, בחסד ה', להשיב לטענה באהבה, בענווה ובסבלנות. בארגון יד לאחים טוענים כי הברית החדשה המתוארת בירמיהו פרק ל"א הובטחה ליהודה ולישראל בלבד ולכן הם תוהים מדוע שותפים גם הגויים לאותה ברית. לאמירה זו נבקש להשיב בשלושה מישורים:

... א. הגויים שותפים לברית

זה נכון שירמיהו הבטיח, בשם ה', ברית חדשה לישראל וליהודה; ברית שונה מזו שנכרתה בסיני, ככתוב: "הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְאָמַרְתִּי אֶת-יִשְׂרָאֵל וְאֶת-בְּרִית יְהוָה בְּרִית חֲדָשָׁה. לֹא כַּבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת-אֲבוֹתָם בְּיוֹם הַחֲזִיקִי בְּיָדָם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר-הִקְּחָה הָפְרוּ אֶת-בְּרִיתִי וְאֲנִי בָּעַלְתִּי בָּם וְאָמַרְתִּי" (ל"א 31-32). זה נכון שהגויים אינם מוזכרים בקטע זה! אך זה נכון שבעתיים שהתנ"ך אינו מתחיל בפסוקים האלה ואינו מסתיים בהם. במילים אחרות, הקטע מירמיהו מבטא אמת נכונה בהחלט, אך זו איננה האמת כולה כי-אם רק חלק ממנה. על מנת לקבל תמונה שלמה של אמת אלהים, יש לדרוש במקרא כולו ורק אז להסיק מסקנות.

יד לאחים:

"ירמיהו ל"א מבטיח ברית חדשה בעבור עם ישראל ובית יהודה. מישהו יודע איפה הגויים בנבואה, האם להם לא תהיה ברית חדשה? ואולי אתם רוצים להגיד לי ... שששש... יש כזו ברית, אך הגויים מסתירים אותה מהיהודים.... חחח, כן בטח..."

לכן ניתן לומר כי הברית החדשה אשר עליה ניבא ירמיהו, חדשה היא רק כלפי ישראל; לגביי הגויים, זו הברית הראשונה והיחידה. עם-זאת חשוב לזכור כי כאשר התגשמה הברית החדשה בישוע המשיח, הפנייה הייתה ליהודי בראשונה ורק לאחר מכן לגויים (רומיים א' 16); החל מירושלים ורק אחר-כך עד קצה הארץ (מעשי השליחים א' 8). ישוע בן-דוד הדגיש כי הישועה, מן היהודים היא (יוחנן ד' 22); כי לא בא אלא אל הצאן האובדות של בית ישראל (מתי ט"ו 24); לכן אין תמה אפוא מדוע בחר להסתובב ולהכריז את בשורת מלכות השמים דווקא בבתי הכנסת (מתי ד' 23, מרקוס א' 39, לוקס ד' 44). בל נשכח כי ישוע המשיח נולד בא", להורים יהודים; הוא גדל כיהודי; עבר ברית מילה (לוקס ב' 21); חגג בר-מצווה בכותל (לוקס ב' 42); פקד את בית הכנסת בקביעות (לוקס ד' 16); עלה לתורה (לוקס ד' 17); חגג עם תלמידיו את מועדי ישראל (למשל: במתי כ"ו 17, וביוחנן י' 22-23); ואפילו נקבר לפי כללי המסורת היהודית (יוחנן י"ט 40). תלמידיו הראשונים של המשיח היו כולם יהודים ומספרם מקביל למניין שבטי ישראל (מתי י' 2-4); שאול השליח, תלמיד נוסף של ישוע, היה יהודי ירא שמים, תלמיד חכם אשר למד בשיבתו של רבן גמליאל (מעשי השליחים כ"ב 3); ולפני שהגיע לאמונה בישוע, היה שותף פעיל בהסגרתם ובהוצאתם להורג של יהודים משיחיים (מעשי השליחים כ"ב 4). אך גם לאחר שנהיה לתלמידו של ישוע, לא נמנע מלהכריז את אמונתו בבתי הכנסת (מעשי השליחים י"ז 2-1), לאחיו היהודים. ברור אם-כן, כי מדובר באמונה יהודית, במשיח יהודי ובתלמידיו היהודים שהמשיכו את מורשתו. תלמידיו של ישוע המשיכו לדבוק במגמה בה החל משיחם והקפידו להכריז את בשורת המשיח ליהודים בבית המקדש ובבתי הכנסת מדי שבת בשבת (מעשי השליחים, פרקים: ג', ט', י"ג, י"ד, ט"ו, י"ז, י"ח, י"ט). ברם להיסטוריה יש חוש הומור בריא; לפני קרוב לאלפיים שנה עלתה השאלה האם וכיצד יכולים הגויים לקבל את הברית החדשה. בספר מעשי השליחים אף מתואר עד כמה השתוממו תלמידיו של ישוע המשיח כאשר נשפך רוח הקודש גם על הגויים¹. כיום דומה כי התהפכו היוצרות והשאלה הפכה להיות: כיצד, ריבוננו של עולם, יכולים יהודים לקבל את הברית החדשה ולהאמין בה?! ובכן, לא רק שהם יכולים, אלא שהברית החדשה נכרתה עבורם בראשונה!

[...ג. המשיח היהודי כאור לגויים...]

האם אמונת הגויים ברבי ישוע כמשיח בן-דוד אמורה לחזק ולבסס את אמיתות זהותו או להחלישה? הבה אפוא נבחן שאלות אלו לאור 3 קטעי מפתח במקרא, לאור פרשנות חז"ל. 1. בראשית מ"ט 10, שם מברך יעקב אבינו את יהודה, ואומר לו: "לא-יסור שִׁבְט מִיְהוּדָה וּמִחֶקֶק מִבֵּין רַגְלָיו, עַד כִּי-יָבֹא שִׁילָה וְלוֹ יִקְהָת עִמָּיִם". דהיינו, השלטון

והחקיקה לא יסורו/יילקחו מידיה של יהודה עד שיבוא שילה (=מלך המשיח, ע"פ חז"ל)² ולו - למלך המשיח - יקֶהַת (כלומר: יישמעו / ייציתו / יכנעו / ידרשו)³ עמים. על כך שהשם "שילה" מזוהה עם אחד משמותיו של המשיח, ניתן לקרוא במסכת סנהדרין צ"ה, ע"ב, שם נאמר מפורשות: "ורבי יוחנן אמר: למשיח, מה שמו? דבי רבי שילא אמרי: שילה שמו, שנאמר: 'עד כי יבא שילה'". לעניינו, שני הדברים החשובים אשר ניתן ללמוד מקטע זה הם: (א) כאשר יבוא "שילה", ידרשוהו דווקא הגויים; (ב) שילה מזוהה ע"י חז"ל עם שמו של מלך המשיח.

2. הקטע הבא לקוח מפרק העוסק כמעט כולו בביאת המשיח - ישעיהו י"א 10: "וְהָיָה, בַּיּוֹם הַהוּא, שֶׁרֶשׁ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָמַד לְגֵס עַמִּים, אֲלֵיוֹ גּוֹיִם יִדְרְשׁוּ וְהִיתָה מְנוּחָתוֹ כְּבֹדוֹ". ברור מהקטע הזה כי הגויים הם אלו אשר ידרשו לשורש ישי. אך הבה נברר מיהו אותו "שרש ישי אשר עמד לנס עמים". שימו לב לפרשנותו הבלתי מתפשרת של רש"י:

א. "לנס עמים - יהיה הוא לכל העמים כמו נושא הנס אשר הדרך הוא שכל אנשי החיל הולכים אחריו כן ידרשו כל העובדי כוכבים אל המשיח ואחריו ילכו לעשות מה שיצווה";

ב. "שורש ישי - משיח היוצא משורש ישי". שורש ישי אם-כן איננו מזוהה, אלא עם המשיח בכבודו ובעצמו. ומעניין ביותר שאותו משיח, לפי הקטע, ימשוך אחריו דווקא את הגויים, אשר מצידם ידרשוהו וילכו אחריו.

3. הקטע השלישי והאחרון לקוח מישעיהו מ"ט 3-6: "וַיֹּאמֶר לִי, עַבְדִּי-אֶתָּה יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר-בָּךְ אֶתְפָּאֵר. וְאֲנִי אֶמְרִיתִי לְרִיק וְנִעְמִיתִי, לְתַהוֹ וְהִבֵּל כְּחִי כְלִיתִי, אֲכֹן מִשְׁפָּטִי אֶת-יְהוָה וּפְעֻלָּתִי אֶת-אֱלֹהֵי. וְעִמָּהּ אֶמַּר יְהוָה, יוֹצְרִי מִבֶּטֶן לַעֲבָד לִי, לְשׁוֹבֵב יַעֲקֹב אֲלֵיוֹ וְיִשְׂרָאֵל לֹא [לוֹ] יִאֲסָף, וְאֶכְבֵּד בְּעֵינֵי יְהוָה וְאֱלֹהֵי הָיָה עֵזִי. וַיֹּאמֶר, נָקַל מִהוּיֹתָ לִי עֲבָד, לְהָקִים אֶת-שִׁבְטִי יַעֲקֹב וְנִצִּירִי [וְנִצִּירִי] יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב וְנִתְמַתֵּךְ לְאֹר גּוֹיִם, לְהוֹיֹת יִשְׁעִיתִי עַד-קֶצֶה הָאָרֶץ". הבה נברר ונבאר 3 דברים חשובים מקטע מזהים זה: (א) מיהו אותו "עבד" אשר מנהל שיחה כה גלויה עם ה'; (ב) על מה מלין אותו עבד ועל מה הוא כואב?; (ג) מהי התשובה אשר נותן לו ה' בפסוק האחרון בקטע?

א. לדאבוני, בחרו הפרשנים המסורתיים (רש"י, מצודת דוד ומצודת ציון) להתחמק מן המובן מאליו ולכן לא הודו כי העבד אשר עימו משוחח ה' איננו אלא מלך המשיח. אך בירור מעמיק יותר מגלה כי אין מנוס ממסקנה זו. הביטוי "אור גוים" מופיע במקרא פעמיים בלבד, ושתיהן מתוך אותו ספר: א- ישעיהו מ"ב 6; ב- ישעיהו מ"ט 6. באופן מפתיע,

ההקשר בשני המקרים האלו הינו משיחי באופן מובהק. והנה, כאשר מחפשים את הפרשנות המסורתית לישעיהו מ"ב 6, מגלים כי אחד מן הפרשנים עזר אומץ והעז לומר כי "קראתיך בצדק - על המשיח יאמר, מה שקראתי בשמך על ידי הנביאים הוא בצדק ודבר המתקיים" (מצודת דוד). אם-כן, לפי מצודת דוד, המשיח בעצמו, הוא מי שאמור להאיר את עיני הגויים. ואם ישעיהו מ"ב 6 עוסק במשיח, אין סיבה לא להניח שגם ישעיהו מ"ט 6 (כאמור, הקטע השני והאחרון עם הביטוי "אור גוים") ידבר על מלך המשיח.

ב. לאחר שמצאנו כי עבד ה' אשר עימו מדבר ה' איננו אלא המשיח, הבה נברר על מה הוא מלין בפנייתו לה'. כאמור, בפסוק 4 מצר עבד ה' ואומר: "וְאֲנִי אֶמְרִיתִי לְרִיק וְנִעְמִיתִי, לְתַהוֹ וְהִבֵּל כְּחִי כְלִיתִי, אֲכֹן מִשְׁפָּטִי אֶת-יְהוָה וּפְעֻלָּתִי אֶת-אֱלֹהֵי". רש"י אומר: "ואני אמרתי - לריק יגעתי כשראיתי שאני מוכיחם ואינם שומעים". רוצה לומר, העבד חושש כי עבודתו הקשה הייתה לשווא משום שישראל אינם שומעים בקולו ואינם נאספים אחריו. כואב לו כי דווקא עמו אינו שומע אליו והוא מן הסתם חש מאוכזב ומתוסכל.

ג. אך התקווה לא מאחרת לבוא כאשר עונה לו ה': "וַיֹּאמֶר, נָקַל מִהוּיֹתָ לִי עֲבָד, לְהָקִים אֶת-שִׁבְטִי יַעֲקֹב וְנִצִּירִי [וְנִצִּירִי] יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב וְנִתְמַתֵּךְ לְאֹר גּוֹיִם, לְהוֹיֹת יִשְׁעִיתִי עַד-קֶצֶה הָאָרֶץ". רש"י ומצודת דוד מסכימים ואומרים פחות או יותר את אותו הדבר: "נקל מיהויתך וגו' - מתנה קטנה היא בעיני שתהא לך זאת לבדה שתהא לי עבד להקים את יעקב ולהשיב אלו נצורי ישראל והנני מוסיף לך עוד ונתתיך לאור גוים" (רש"י).⁴ במילים אחרות, ה' מבקש לעודד את המשיח וכביכול לומר לו: אל תתאכז מכך שישראל עדיין אינם הולכים אחריו; הלא קל מדי עבורי שרק ישראל יפנו אליך; תוכניתיי גדולות יותר: קודם הגויים ידרשוך, אח"כ גם ישראל יצטרפו.

לסיכום, ראינו אם-כן, כי כשם שברית סיני הביאה כפרה לגויים, גם הברית החדשה עליה ניבא ירמיהו, מזמינה אליה את אומות העולם ומספקת להם מזור; הברית החדשה נכרתה ליהודים בראשונה ולכן רבי ישוע ותלמידיו דאגו להכריז את בשורת חסד האלהים בקרב חוגים יהודיים בלבד; אלא מאי, ממש כפי שחזו נביאי המקרא, התפשטה בשורת המשיח בכל קצווי תבל וברכתו של שמעון החסיד (לוקס ב' 32-30) זכתה לקרום עור וגידים: "רָאָה עֵינֵי אֶת-יִשְׁעֶיךָ, אֲשֶׁר הִכִּינוֹתָ לִפְנֵי כָל-הָעַמִּים; אֹר לְהָאִיר עֵינֵי הַגּוֹיִם וְתִפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ".⁵

1 פרק י' 45. אך "כשמעם זאת, ויחרישו ויהללו את האלהים ויאמרו אכן גם לגויים נתן האלהים התשובה לחיים" (שם י"א 18). שימו לבכ גם על מה נסובה "השאלה הזאת" במעשי השליחים, מפרק י"ד 27 עד פרק ט"ו 2.

2 "שילה" לפי רש"י: "מלך המשיח שהמלוכה שלו".

3 ע"פ רש"י: "אף זה יקֶהַת עמים: אסיפת עמים שנא' (ישע' יא): אליו גוים ידרשו".

4 מצודת דוד: "ונתתיך - אלא עוד מתנה גדולה אוסיף לך, כי אתן אותך מתנא ומבשר על הגאולה העתידה אשר תהיה לאור כל העמים. כי אז כולם ילכו באור ה' להאמין בו להיות אז תשועתי מקצה הארץ עד קצהו, כי כולם יהיו נושעים בתשועת ה'".

תרגום ה-

יד לאחים: "רוב המשיחיים מנסים לתרץ את הסתירות בברית החדשה בכך שהם מסתמכים על הספטואגינטה...מדוע מנסים המיסיונרים לעקוף בעורמה את התנ"ך המקורי בלשון הקודש ולהחליף אותו בתרגום היווני?"

בברית החדשה מצויים כאלף ציטוטים מתרגום התנ"ך ליוונית; ב- 99% מהמקרים אין הבדל משמעותי ומהותי בתוכן בין הציטוט מיוונית לבין הכתוב בנוסח המסורה. כתבי הברית החדשה נכתבו ביוונית ולכן סביר להניח כי הציטוטים נלקחו מתרגום המקרא ליוונית. עם-זאת, בשום מקום בברית החדשה לא נאמר במפורש על ציטוט כל שהוא כי הוא נלקח "מתרגום השבעים". סביר להניח כי מחברי הברית החדשה השתמשו במקור יווני המזכיר את הספטואגינטה, אך מכיוון שנוסח זה אכן עבר שינויים לאחר סיום חיבור הברית החדשה, איננו יודעים בוודאות כיצד נראה אותו מקור יווני אשר בו עשו מחברי הברית החדשה שימוש.

פרופ' עמנואל טוב (האוני' העברית), חוקר בעל מוניטין עולמי, נחשב לבר-סמכא מספר אחת בתחום ביקורת נוסח הטקסט המקראי. חתן פרס ישראל לחקר המקרא (תשס"ט), התייחס לתרגום השבעים וקבע חד-משמעית: "נודעת לו חשיבות רבה במחקר המקרא... (ביקורת נוסח המקרא, 1997: 106); "אפשר לשחזר פרטים מרובים במקורו העברי של התרגום, מאחר שחלקים גדולים תורגמו במידה מרובה של נאמנות מילולית" (שם, עמ' 113). בספרו, הוא מתאר את חשיבות תרגום השבעים הנמצא בידינו לקביעת הטקסט המקורי שבתנ"ך ומסביר כי תרגום זה, יחד עם הנוסח השומרוני והנוסח המסורתי, מהווה את אחד המקורות החשובים ביותר לקביעת הטקסט האותנטי של התנ"ך. בתוך כך, מגילות מדבר יהודה אשר אותרו בקומראן, משקפות לקט של שלושת הנוסחים האלה. מעניין כי בדיונו על תרגום השבעים ותורמתו לקביעת הנוסח המקורי של התנ"ך העברי, פרופ' טוב לעולם אינו מטיל ספק במניעיהם של המתרגמים ואינו מזכיר ולו גם פעם אחת חשש לסילוף הטקסט על-ידי מעתיקים נוצריים או אחרים. דווקא כאשר הוא מתייחס לנוסח המסורה, סובר פרופ' טוב כי עד לאחר מרד בר-כוכבא, ולמעשה עד ימי הביניים, לא נשתמר נוסח אחיד של טקסט המסורה. אדבא, היו

קבוצות דומות של טקסטים ורק לאחר מרד בר-כוכבא, פעלו הפרושים (הרבנים) לקראת קביעת נוסח אחד מחייב. זאת אומרת, כי דווקא טקסט המסורה - ולא הספטואגינטה - הוא אשר עבר עיבוד מחדש לאחר תקופת חתימת כתבי הברית החדשה. מגילות מדבר יהודה מראות כי קיימים היו נוסחים שונים ונפוצים בקרב עם ישראל וחלק ניכר מהם לא היו תואמים את הטקסט המסורתי, אלא דווקא את תרגום השבעים ונוסחים אחרים. (לדוגמא: www.messiah.co.il/prayer) חשוב לציין כי בין מגילות ים המלח נמצאה גם מגילה של תרי-עשר הנביאים בנוסח התואם את יוונית הספטואגינטה, וזאת כמאה-מאתיים שנה לפני חיבור כתבי הברית החדשה. בתקופתו של רבי עקיבא נעשה עיבוד מחדש של הטקסט העברי על מנת להתאימו לשיטות הפרשנות של רבי עקיבא (שדרך אגב אפילו לא היה יהודי, אלא גר מצאצאי סיסרא!). דהיינו, נעשה עיבוד מגמתי של טקסט המסורה, כך שישרת מגמה או תפיסה מסוימת של רבנים אחדים... ואין לכך ראיות ממשיכות לשינוי בתרגום השבעים. לשם דוגמא: במזמור כ"ב 17 כתוב בנוסח המסורה: "כארי ידי ורגלי". בנוסח של תרגום השבעים למילה "כארי", נעשה שימוש במילה יוונית המתארת חפירה (כלומר: "חפרו בידי וברגלי"). מעניין כי

יד לאחים:

"בוועידת ניקאה נחתמה הברית החדשה והוכרזו 27 ספרים כ"קדושים", תוך פסילת מאות חיבורים נוספים, לא נכחו באותה ועידה יהודים כלל וכלל - ואף לא אחד בודד. הנצרות כתבה את הספרים האלו והיא המקור שלהם! הספר חובר על ידי הכנסייה ועבור הכנסייה כאשר הבשורות היו חיבורים אנונימיים שלא נודע מקורם ושיוחסו לשליחים על מנת שיתקבלו בציבור.

אז מה הקשר של יהודים שנמצאים ביהודים המשיחיים עם הברית החדשה, הרי זה ספר נוצרי?"

תשובה:

כמה בורות היסטורית במשפט אחד. תחילה, השימוש במושג "קאנון" מתאר את הספרים אשר נכתבו בהשראה אלוהית ולכן שייכים לכתבי הקודש. קביעת הקאנון בוצע ע"י המאמינים הראשונים. באופן אולטימטיבי, זה היה אלוהים אשר קבע איזה ספר יהיה שייך לקאנון כתבי הקודש. כל ספר מהכתובים היה שייך לקאנון מרגע שאלוהים נתן השראה לכתיבתו. זו, בפשטות, הייתה דרכו של אלוהים להראות למאמינים בו איזה ספר עליהם לכלול בכתבי הקודש.

הטקסט במגילות מדבר יהודה, נמצא זהה לתרגום השבעים (כמו-כן, תרגום זה נמצא בכמה כתבי יד עבריים מימי הביניים). זו דוגמא לכך כי אמינות תרגום השבעים נתמכת ע"י טקסטים קדומים לנוסח המסורה אשר מצוי בידנו כיום. למרות כל זאת, הברית החדשה אינה מצטטת פסוק זה מתרגום השבעים, על אף שהדבר עשוי היה לשרת מטרת אפולוגטיות אשר תשמשה להוכחת נבואה מקראית על צליבה עתידית של המשיח.

יש לציין כי הטקסט הקדום ביותר של המקרא בעברית הוא מגילות מדבר יהודה וכשם שיש הבדלים בין נוסח תרגום השבעים לבין המסורה, כך ישנם הבדלים בין המסורה לבין הנוסח של מגילות מדבר יהודה. במילים אחרות, כשם שיש טקסטים במגילות אשר תואמים את המסורה, כך יש טקסטים במגילות אשר תומכים דווקא בתרגום השבעים לעומת הנוסח המסורה.

חשוב להטמיע, אין לאיש כיום את הנוסח המקורי של תרגום השבעים כמו שאין בנמצא את הנוסח המקורי של המסורה. הקלפים אשר עליהם כתבו בימי קדם פשוט התכלו וכמובן כי מה שנותר כיום, איננו אלא העתק של המקור. זה נכון לגבי כל טקסט מן העת העתיקה.

המגמה היחידה בעיבוד הטקסט המקורי הייתה תמיד לשאוף לקרב אותו לטקסט האוטנטי, ולא להרחיקו ל"נוסח נוצרי" או זר, כפי שנטען במאמר. ראוי להזכיר שוב כי גישה שלילית לגבי תרגום השבעים, כמו זו שבמאמר, אינה קיימת בחוגים אקדמיים - שם, כפי שראינו, דווקא מעריכים מאוד את תרומת הספטואגינטה למחקר קביעת נוסח המקרא.

האם תרגום השבעים סולף ע"י מלומדים נוצרים כדי להתאים לכתוב בברית החדשה?

חוקרי הברית החדשה מעריכים כי אגרותיו של שאול השליח מהוות את החיבורים המוקדמים ביותר מבין כל ספרי הברית החדשה ומתארכים אותם לשנת 50-60 לספירה בקירוב. אגרות שאול מכילות מאות ציטוטים מהתנ"ך ולכן לאור דברי המאמר, עלינו לשאול: האם סביר להניח כי שאול השליח ציטט את תרגום השבעים לאחר שהלה סולף בידי הנוצרים? האם באמת ייתכן שהיו קיימים נוצרים אשר קדמו לשאול השליח ולתלמידיו של ישוע אשר יכלו לסלף את הספטואגינטה? מי היו אותם נוצרים? הלא תלמידיו של ישוע היו "הנוצרים" הראשונים, אז כיצד ניתן לטעון כי קמו "נוצרים" לפניו שסילפו משהו? ★

קאנון הברית החדשה

הרבה לפני וועידת ניקאה, כבר בשנת 250 לאחר הספירה, הייתה הסכמה אוניברסלית לגבי הקאנון בכתבים העבריים. למען האמת, עוד בברית החדשה עצמה ניתן לראות כי ספרי הברית החדשה מעידים אחד על השני כקדושים. הסוגיה היחידה שנשארה הייתה לגבי הספרים החיצוניים וכמה דיונים וויכוחים שוליים.

1. האם המחבר היה שליח או שהיה לו קשר קרוב לשליחים?
 2. האם הספר התקבל ע"י גוף המשיח כולו?
 3. האם הספר מכיל דוקטרינה עקבית המבוססת בתנ"ך?
 4. האם הספר מכיל הוכחות למוסריות גבוהה וערכים רוחניים ומשקף את רוח הקודש? שוב, חשוב לזכור שלא הקהילה קבעה את הקאנון. שום כינוס לא החליט על הקאנון. זה היה אלוהים, והוא בלבד. הוא קבע איזה ספרים יהיו חלק מכתבי הקודש. זה היה פשוט אלוהים שהראה לאלה שמאמינים בו את מה שהוא כבר החליט לפני כן. התהליך האנושי של איסוף הספרים בכתבי הקודש היה עם פגמים, אולם אלוהים בשליטתו הריבונית ולמרות הבורות והעקשנות של בני האדם, גרם לקהילה הראשונה להכיר בספרים שהוא השרה מרוחו עליהם. ★

הזכיר עשרים ואחת ספרים (185 לאחר הספירה). היפולטוס זיהה כעשרים ואחד ספרים (235-170 לאחר הספירה). ספרי הברית החדשה אשר היו נתונים למחלוקת היו אל העבריים, יעקוב, השנייה לפטרוס, השנייה ליוחנן, השלישית ליוחנן. הקאנון הראשון היה הקאנון המיורטני אשר כלל את כל ספרי הברית החדשה חוץ מאל העבריים, יעקוב והשלישית ליוחנן. בשנת 363 לאחר הספירה הכינוס של לאודיקיה הצהיר שרק הברית החדשה (בנוסף לספרים החיצוניים) ו-27 ספרים בברית החדשה נקראו בקהילות. הכינוס של הייפו (393 לאחר הספירה) והכינוס של קרטאג' 397 לאחר הספירה) גם מאשר את אותם 27 ספרים כבעלי סמכות. הכינוס השתמש בכמה עקרונות על מנת לקבוע אם הברית החדשה באמת היוותה קובץ ספרים שנכתבו בהשראת רוח הקודש:

התהליך של ההכרה והאיסוף החל במאות הראשונות של הקהילה המשיחית. מוקדם מאוד אושרו כמה מהספרים בברית החדשה כחלק מהקאנון. שאול כבר התייחס לכתביו של לוקס כמהימנים ובעלי סמכות כמו התנ"ך (הראשונה לטימותיאוס 5:18; ראה גם דברים 25:4 ולוקס 10:7). שמעון פטרוס כבר הכיר בכתביו של שאול כחלק מהכתובים (השנייה לפטרוס 15-16:3). כמה מהספרים בברית החדשה היו כבר נפוצים בקרב הקהילות (אל הקולוסים 4:16; הראשונה אל התסלוניקים 5:27). קלמנטס של רומא הזכיר לפחות שמונה ספרים מהברית החדשה (95 לאחר הספירה). איגיטוס מאנטיוכיה הכיר כשבעה ספרים (115 לאחר הספירה). פוליקרפ, תלמידו של יוחנן השליח הזכיר כחמישה עשר ספרים (108 לאחר הספירה). מאוחר יותר אירניוס

170-235 אחה"ס

היפולטוס
זיהה כ-22
ספרים

185 אחה"ס

אירניוס
הזכיר 21
ספרים

115 אחה"ס

איגיטוס
מאנטיוכיה הכיר
כ-7 ספרים

108 אחה"ס

יוחנן השליח
הזכיר כ-15
ספרים

95 אחה"ס

קלמנטס של רומא
הזכיר לפחות 8 ספרים
מהברית החדשה

שלושת הכינוסים מאשרים את אותם 27 ספרים כבעלי סמכות

הכינוס של קרטאג' | 397 אחה"ס

הכינוס של הייפו | 393 אחה"ס

הכינוס של לאודיקיה | 363 אחה"ס

רוצים להיות מסוגלים להשיב לטענות הרבנים? להתחזק באמונה?

הרשמו ללימודים במכללה למקרא: WWW.BIBLECOLLEGE.CO.IL

"בתורה שבכתב, כתוב במפורש, שאסור להבעיר אש בשבת. "ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה' כל העשה בו מלאכה יומת. לא תבערו אש בכל משבתיתכם ביום השבת." (שמות ל"ה, ב-ג').

מדוע אם כן, רוב חברי הקהילות המשיחיות בארץ כן נוסעים ברכב ומבשלים אוכל בשבת?"

bit.ly/fireShabbat 1

אש בשבת

המשיח מכוונת ליהודים ולגויים כאחד (בראשית מ"ט 10; ישעיהו מ"ב 1-7, מ"ט 6; יוחנן י' 16; רומיים א' 16) וזו אחת הסיבות אשר בעטייה תורת המשיח אינה טומנת בחובה את שתי קבוצות החוקים הראשונות שציינו לעיל. במקום זאת, מעלה תורת המשיח לגובה שיא את קבוצת המצוות השלישית. ישוע המשיח ותלמידיו ניסחו זאת בתמציתיות כאשר אמרו כי כל מצוות האלהים גלומות בשתיים בלבד: 1- "וְאַהֲבַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ"; 2- "וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ"; ושתייהן – אחת המה!

3. מצוות לעתיד לבוא

הנקודה העיקרית שאותה מפספסים ביד לאחים נעוצה בכך שהברית החדשה אשר כרת ה' עם עמו דרך דמו של ישוע המשיח החליפה את ברית סיני, אשר אותה הפרנו חדשות לבקרים, כפי שניבא ירמיהו הנביא.⁵ תודה לאל, כעת איננו עומדים עוד תחת עול תורת ברית סיני, כי-אם תחת תורת חסד המשיח ישוע, כפי שנמסרה נאמנה ביד תלמידיו.⁶ העובדה שהמאמינים בישוע המשיח מתייחסים לתנ"ך ולברית החדשה כאל דבר אלהים חיים אינה אומרת כי אנו כפופים לתורת ברית סיני. אנו יודעים כי "כָּל-הַכְּתוּב נִכְתָּב בְּרוּחַ אֱלֹהִים וּמוֹעִיל לְהוֹרֹת וּלְהוֹכִיחַ וּלְיִשָּׁר וּלְהַדְרִיךְ בְּמַעֲגָלִי צֶדֶק. לְמַעַן אֲשֶׁר-יִהְיֶה אִישׁ הָאֱלֹהִים תָּמִיד וּמוֹכֵן לְכָל-מַעֲשֵׂה טוֹב".⁷ ולכן ניגשים למקרא בקדושה ובהערצה. ברם בד בבד, איננו שוכחים כי בכל הקשור למצוות, כתבי הקודש ברורים מאוד באומרם כי אנו מצויים כעת תחת ברית חדשה וכפופים למצוותיו של משיח צדקנו.

4. גם חז"ל שותלים לאותה דעה

אולי תופתעו לגלות, אך ספרי הברית החדשה אינם היחידים המלמדים כי בבוא המשיח, איננו עוד תחת עול תורת ברית סיני

כאן מתגלה באופן נמרץ מידת בורותם ביחס למסר העולה מכתבי הקודש – התנ"ך והברית החדשה. הרי מה למעשה מנסים המקטרגים לומר? 'אתם, היהודים המשיחיים, אומרים שאתם שומרים רק את התורה שבכתב ולא את התושב"ע; מדוע אם כן אינכם שומרים שבת כפי שמצווה בתורה? ניכר עליהם כי הם פספסו לגמרי, הן את הפרדיגמה העוברת כחוט השני דרך כתבי הקודש והן את תמצית המסר של המשיח ושל הברית החדשה. נשתדל לענות על הטענה מארבעה כיוונים:

1. מה לגבי יתר מצוות התורה

ביד לאחים החליטו להיטפל דווקא למצוות השבת, אך מה לגבי יתר המצוות? ידוע כי חלקה הארי של תורת משה עוסק במצוות הנוגעות לכהונה, למשכן ולהקרבת הקורבנות. האם יש יהודים דתיים אשר שומרים מצוות אלו כיום? ומה לגבי מצוות הנידה (ויקרא י"ב 2-8) – האם אחינו הדתיים באמת מתיימרים לקיימה ככתוב בתורה? מה בנוגע למצוות המחייבות סקילה (שמות כ"א 29; דברים י"ג, י"ז, י"ח)? ומה באשר למצוות החגים אשר כוללות כולן הקרבת זבח לה' (ראו למשל: יום כיפור בויקרא ט"ז וחג הסוכות במדבר כ"ט 12-39)?⁸ לא בכדי, נאלצו אפילו חז"ל להודות כי אם לשפוט לפי התורה שבכתב, הרי שעברנו על כל מצוה ומצוה.⁹ לכן, לפני שמתעקשים חברי יד לאחים להצביע על הקיסם אשר בעינינו, היינו ממליצים להם להתפנות ולהסיר את הקורה מבין עיניהם.

2. שלושת מושאי המצוות בתורת משה

נקודה קריטית נוספת שאותה מחמיצים ביד לאחים קשורה לחלוקה מהותית בתוך המצוות עצמן; את תר"ג המצוות אשר בחומש ניתן לחלק לשלוש: א. מצוות טקסיות הקשורות למשכן ולעבודת הקורבנות בידי הכהנים;

2 מלאכת הקרבת הקורבנות חוזרת על עצמה לאורך החגים כולם (ויקרא כ"ג) ואפילו בשבת ובראשי חודשים (במדבר כ"ח).

3 ספר "מנחת אליהו", פרק ב' עמ' 30-31.

4 לראייה, הרבנים קבעו כי גוי השומר שבת חייב מיתה (בבלי, סנהדרין נ"ח ע"ב) ובכך איששו כי מצוות השבת אינה ניתנה אלא לישראל.

5 מרקוס י"ב 29-31; רומיים י"ג 9.

6 פרק ל"א 32-31; אל העברים ח' 8-9; י' 17-16.

7 מתי כ"ח 20-19; מעשי השליחים ב' 42.

8 טימ"ב ג' 17-16.

גישה ללא כפרה

יד לאחים:
"גם ללא כפרה,
כל יהודי יכול
להתקרב לה' בעצמו
על ידי תפילה ואז
מובטחת לו סליחה
וכפרה"
 (מחפשים גיליון 4, עמ' 7)

אלא תחת תורת המשיח; גם חז"ל האמינו בכך בכל ליבם והנה מספר אסמכתאות לכך: "אלה ימי המשיח, שאין בהם לא זכות ולא חובה"⁹; או: "מצוות בטלות לעתיד לבוא"¹⁰; ועוד: "עתידה תורה שתשתכח מישראל"¹¹; וגם: "תורה שאדם למד בעולם הזה, הבל היא לפני תורתו של משיח"¹²; ושוב: ב"ימות המשיח, יתבטל יצר הרע מעלמא ונמצאו מצוות לא תעשה בטלות וכן מצוות עשה"¹³; ושימו לב לאמרה הנחרצת הזו: "הקדוש ברוך הוא יושב ודורש תורה חדשה שעתיד ליתן על ידי המשיח"¹⁴.

למעשה, אמונתם של חז"ל בכך הייתה כה עזה, עד כי לא היססו לומר אפילו את הדברים הבאים: "מתיר אסורים (תהילים קמו', ז), מהו מתיר אסורים? יש אומרים כל הבהמה שנטמאת בעולם הזה, מטהר אותה הקדוש ברוך-הוא לעתיד לבוא"¹⁵. הדבר נשנה ביתר-שאת במקום נוסף והפעם באופן ברור, בהתייחס למצוות אכילת החזיר: "למה נקרא שמו חזיר, שעתיד הקב"ה להחזירו לישראל"¹⁶.

לסיכום, אנו שוב פונים לחברי יד לאחים ולמקטרגים השונים באשר הם: אם אינכם מקבלים את עדותנו, לכל הפחות קבלו את דבריהם של חכמיכם מהתושב"ע; שהלא גם הם הבינו (אמנם בפיגור רב לאחר מחברי הברית החדשה) כי ברגע בו מתגשמת ביאת המשיח, איננו כפופים עוד לתורת ברית סיני ולמצוותיה, כי-אם לתורה החדשה אשר נתן הקב"ה ע"י המשיח!¹⁷ כעת, מתוקף אמונתנו במשיחיותו של רבי ישוע בן דוד מנצרת, אין לנו בתור תלמידיו ברירה, אלא לשמור את תורתנו ואת מצוותיו, שנאמר: "כִּלְהֲעֵבֶר עַל-תּוֹרַת הַקִּשּׁוּיִם וְאֵינָנוּ עֹמְדִים בָּהּ, אֵין לוֹ אֱלֹהִים; וְהַעֲמֵד בְּתוֹרַת הַקִּשּׁוּיִם יִשְׁלֹוּ גַם-הָאֵב גַּם-הַבֵּן" (יוח"ב א' 9).¹⁸

9 תלמוד בבלי, שבת קנא, ע"ב.

10 בבלי, נידה ס"א, ע"ב. אגב, באותו קטע ממש נאמר: "כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המצוות". משפט זה עשוי לשפוך אור חדש על דברי שאול השליח באל הרומיים ז' 1, 4-6.

11 בבלי, שבת קל"ח, ע"ב.

12 מדרש קהלת רבה ח'.

13 "אוצרות אחרית הימים", עמוד קכ"ו. באותו ספר כתוב גם כי עתיד המשיח לשבת "בישיבה, וכל באי עולם באים ויושבים לפניו לשמוע תורה חדשה ומצוות חדשות וחוכמות עמוקות שהוא מלמד לישראל" (שם, פרק ב', עמ' קצח).

14 "ילקוט שמעוני", ישעיהו פרק כ"ו, רמז תכ"ט. דבר דומה נאמר במדרש "אליהו זוטא": "הקב"ה יושב ודורש תורה חדשה שעתיד לתן ע"י משיח" (פרק כ). על נושא "תורה חדשה מאת ה'", ראו גם מדרש ויקרא רבה, פרשת שמני.

15 מדרש תהילים קמו'.

16 ספר "אוצרות אחרית הימים", עמוד ק"ז.

17 ככתוב ב"ילקוט שמעוני", ישעיהו פרק כ"ו, רמז תכ"ט.

התנ"ך מלמד שבעקבות החטא שחדר לעולם, אין עוד קשר ישיר בין בני אדם לאלוהים, כפי שהיה בתחילה. החטא השוכן בנו מפריד אותנו מאלוהים. הנביא ישעיהו תיאר זאת בצורה טובה: "הֵן לֹא-קִצְרָה יַד-יְהוָה מְהוֹשִׁיעַ וְלֹא-כִבְדָּה אֲזֵנוֹ מְשֻׁמוֹעַ: כִּי אִם-עוֹנֵתֶיכֶם הִיוּ מִבְּדָלִים בֵּינְכֶם לְבִין אֱלֹהֵיכֶם וְחַטָּאוֹתֵיכֶם הִסְתִּירוּ פָנִים מִפְּנֵי מְשֻׁמוֹעַ". ואכן, בתורה אנחנו למדים כי כאשר נתן אלוהים את התורה, רק הכוהנים היו רשאים להיכנס לקודש הקודשים, וזאת לאחר שהקריבו קורבן על מנת לטהר תחילה את עצמם. הכוהנים הם שהיו מגשרים בין עם ישראל לבין אלוהים. נכון, באופן כללי, כל יהודי יכל היה לזעוק לאלוהים ולהתחנן לחסדו. אבל בלי הכפרה שהקריב הכהן הגדול, אף יהודי לא יכול לבוא ישירות אל נוכחות אלוהים. לכן אחד מתפקידיו של המשיח, עליו מנבאים נביאי התנ"ך, הוא להוות כהן גדול עבורנו, לא כהן שמקריב עבורנו קורבן וכפרה, אלא כהן אולטימטיבי אשר מהווה בעצמו את קורבן הכפרה שלנו; בקורבנו נסלחים לנו חטאינו ודרכו נפתחת לנו הדלת לאלוהים.

לכאורה כולם לפתע פתאום נהנים מקשר ישיר עם אלוהים, כל זאת בניגוד גמור לכל מה שקורה בתנ"ך; לדוגמה בפרק כ"ו שבספר דברי הימים ב', שם המלך עוזיהו החליט להיכנס למקדש ולהקטיר קטורת; יכול להיות כי כוונותיו היו טובות, אך הוא הוכה בצרעת מפני שנכנס למקום הקדוש ועשה דבר שרק לכוהנים הותר לעשות. אפילו המלכים היו צריכים לעבור דרך מתווך, דרך הכהן הגדול שהקריב קרבנות, על-מנת להגיע לידי התחברות עם אלוהים. מעניין מה היה קורה לחברי יד לאחים אם היו מנסים להיכנס לקודש הקודשים בבית המקדש עם החוברת שלהם...

אז איך באמת ניתן להתקרב לאלוהים וליהנות ממערכת יחסים עימו? בברית החדשה, בפרק י שבאגרת אל העברים, נאמר: "מִכִּיּוֹן שֵׁישׁ לָנוּ בִטָּחוֹן לְהִכָּנס אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּדָם יֵשׁוּעַ, בְּדֶרֶךְ חֲדָשָׁה וְחַיָּה אֲשֶׁר הוּא חָנֹךְ לָנוּ דֶּרֶךְ הַפְּרָכָת, שֶׁהִיא בְּשָׂרוֹ, וּבִהְיוֹת לָנוּ כֹהֵן גָּדוֹל עַל בֵּית אֱלֹהִים, נִתְקַרְבָּה נָא בְּלִבְּךָ שָׁלֵם וּבְמַלּוֹא וְדֵאוֹת הָאֱמוּנָה, כְּשֶׁלִּבּוֹתֵינוּ מְטַהְרִים מִהַרְשָׁעַת מִצָּפֹן וְהַגּוֹף רְחוּץ בְּמִים טְהוֹרִים (עברים י', יט'-כב'). אלוהים כרת איתנו ברית חדשה בזכותו של המשיח שניקה את ליבנו מחטא.

ישוע הכריז: "אֲנִי הַדֶּרֶךְ וְהָאֵמֶת וְהַחַיִּים. אֵין אִישׁ בָּא אֶל הָאָב אֶלָּא דֶּרֶכִי" (יוחנן יד', ו'). הוא גם אמר: "אֲנִי הוּא שְׁעַר הַצֵּאֵן" (יוחנן י', א', ד'). שער הצאן הוא השער ממנו בני ישראל הובילו את הקורבנות לכהן הגדול שבבית המקדש על מנת שיכפר על חטאיהם. קורבנו של ישוע המשיח ותחייתו הם שפתחו את הדלת לשמים עבור כולנו, יהודים וגויים כאחד. בזכותו, חטאינו נסלחים. יש לנו גישה ישירה לאלוהים עצמו. ישוע הוא הכוהן הגדול, הוא המתווך, והוא הברית החדשה.

אגב, שימו לב לאירוניה ולצביעות של יד לאחים, שהרי בעודם כותבים נגד משיחיותו של ישוע תחת הטענה שעם ישראל לא צריך מתווכים לאלוהים, הם בעצמם הולכים אחרי רבנים; רבנים שבעצם לקחו על עצמם את המקום של המתווך בין "היהודי הפשוט" לאלוהים. המגזר החרדי כולו מאמין כי הרבי החכם (האדמו"ר), הוא נציגו של אלוהים והוא המקשר בינו לבין אלוהים. אחד המנהגים הנפוצים ביותר בקרב החרדים היא השטתחות על קברים ותפילה לרבנים מתים או לגיבורי עבר, בתקווה שבתיווכם, אלוהים יסלח להם על חטאיהם. ראו לדוגמה את תפילתו של רבי חיים בן עטר: "אנא מלך מלא רחמים, הנני באתי היום להשתטח על קבר רחל אמנו. שתזכני מעשיה הטובים שעשתה בכל ימיה, ולמען זכותה וצדקתה, ותפילתה..." "וזכות הצדקנית רחל אמנו ותכפר לנו את כל חטאתינו ועוונותינו ופשעינו שחטאנו ועוינו ופשענו". דרך אגב, השתטחות על קברים היא עבודת אלילים האסורה בתורה; בפרק י"ט בספר במדבר אומר אלוהים לעם ישראל שמי שיגע בקבר, נפשו נכרתה מקהל ישראל. זאת לצערנו, לא מפריע כמובן למאות אלפי חרדים ורבנים להשתטח על קברי "צדיקים" כל שנה (ובכך להכרת מעם ישראל).

לסיכום, בעוד בתקופת התנ"ך הכוהנים היו אלו שהקריבו קרבנות ותיווכו בין עם ישראל לאלוהים. כיום, באמצעות ישוע המשיח, הכהן הגדול של כולנו, אנחנו זוכים למערכת יחסים ולקשר ישיר עם אלוהים. ישוע פתח למעננו את הדלת לקודש הקודשים שבשמים, אל כס הכבוד, ובאמצעות דמו וקורבנו איפשר לנו לגשת ישירות לנוכחותו הקדושה של אלוהים. זה המתווך שאנחנו זקוקים לו. בלעדיו, הדלת נעולה בפנינו. בזכותו היא פתוחה לרווחה. ★

**"מִכִּיּוֹן שֵׁישׁ לָנוּ בִטָּחוֹן לְהִכָּנס אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּדָם יֵשׁוּעַ,
בְּדֶרֶךְ חֲדָשָׁה וְחַיָּה אֲשֶׁר הוּא חָנֹךְ לָנוּ דֶּרֶךְ הַפְּרָכָת,
שֶׁהִיא בְּשָׂרוֹ, וּבִהְיוֹת לָנוּ כֹהֵן גָּדוֹל..."**

יין משול לדם ובשר ללחם -

רעיון יהודי אותנטי

בפוסט שהעלו לא מזמן, מצטטים יד לאחים מדבריו של ישוע בבשורת יוחנן, שם הוא מלמד את תלמידיו: "הַאֲכֹל אֶת-בֶּשֶׂרִי וְהִשְׁתָּה אֶת-דָּמִי יִשְׁלֹוּ חַיִּי עוֹלָם וְאֲנִי אֶקִּימָנִי בַיּוֹם הָאֲחֵרוֹן" (ו' 54). בהתייחס לכך, הם מבקשים לתמוה בלגלוג המאוס והאופייני להם, מדוע סתר ישוע את התורה, שהרי: "על פי התנ"ך יש איסור מוחלט לשתות דם".¹ לא נבזבז משיכות קולמוס מיותרות בהתייחס לרמה הרטורית העילגת והמתנשאת של יד לאחים; במקום זאת נבקש להשיב על טענתם באופן ענייני תוך התייחסות ישירה לדברי המשיח ישוע, בהקשרם הנכון.

א. סוג הסוגה

גם אם חברי יד לאחים מעולם לא למדו ברצינות את תחום חקר התנ"ך, כל תלמיד נאמן של המקרא יודע לזהות כי התנ"ך מורכב ממספר סוגות (או ז'אנרים ספרותיים), כגון: שירה (לדוגמה, דברים לב"), משל (קהלת ד' 6), חוק ומשפט (שמות כ"א), נבואה (ישעיהו י"א), תוכחה (שמו"ב י"ב 7-12), היסטוריה (יהושע ב'). כמו התנ"ך, גם כתבי הברית החדשה מורכבים מפסיפס של אותן סוגות, כגון: שירה (לוקס א' 42-55), משל (מתי י"ג 52-18), חוק ומשפט (מתי י"ח 15-17), נבואה (לוקס כ"א 28-10), תוכחה (מתי כ"ג 13-35), היסטוריה (מעשי השליחים א' 1-14).

חשוב מאוד לאמוד את זהות הסוגה לפני שמתיימרים לפרש קטע מן הכתובים; בקהלת ד' 6, למשל, נאמר: "טוֹב קֶלֶא כֶּף נַחַת מִקֶּלֶא חֶפְנִים עִמָּל וְרַעוּת רוּחַ". ברור כי יש להבין קטע זה על דרך המשל ולא באופן מילולי; שלמה המלך ביקש ללמד כאן כי אפילו מעט (כף) נחת, טובה יותר מהמון (מלא חופנים) עמל ורעות רוח. המילים "כף" ו"מלא חופנים", אינן אלא ביטוי מטאפורי למידות כמותיות. זאת ועוד, כאשר תיאר ישעיהו הנביא את ישראל כצפעונים (נ"ט 5), האם באמת התכוון לומר שהם נחשים של ממש הזוחלים על גחונם?.. ודאי שלא!

כך הדין גם עם דברי רבי ישוע בפרק ו' של בשורת יוחנן. שימו לב, לפני שמלמד המשיח על בשרו ועל דמו (פס' 53-56), הוא מכנה עצמו "הַלֶּחֶם הַחַי הַיֵּרֶד מִן-הַשָּׁמַיִם" (פס' 51). האם בשל כך, האמינו תלמידיו כי ישוע עשוי מקמח ומים?.. למעשה, בשורת יוחנן גדושה בדימויים ומטאפורות ופעמים ניתן לראות כי שומעיו של ישוע אינם קולטים את הפן הרוחני הרם של דבריו, למשל: בפרק ג' 3, מסביר ישוע לנקדימון כי "אִם-לֹא יוֹלֵד אִישׁ מִלְמַעְלָה לֹא-יֵוָכֵל לָרְאוֹת אֶת-מַלְכוּת

לשתות את דם ישוע

1 את תגובתם המלאה אפשר למצוא בדף הפייסבוק "משיחי או יהודי".

הַאֱלֹהִים". נקדימון טועה ומבין את הדברים באופן מילולי ולכן תמה: "אֵיךְ יוֹלֵד אָדָם וְהוּא זָקֵן הַיּוֹכֵל לְשׁוֹב אֶל-בֶּטֶן אִמּוֹ וְיוֹלֵד" (פס' 4). לא בכדי, הלוי ישוע באוזני תלמידיו: "אִם הִגְדַּתִּי לָכֶם עֲנִינֵי הָאָרֶץ וְאִינְכֶם מֵאֲמִינִים, אֵיךְ תֵּאֱמָינוּ בְּהִיגְדִי לָכֶם עֲנִינֵי הַשָּׁמַיִם" (פס' 12). עוד בבשורת יוחנן, מכנה עצמו ישוע כ'שֶׁעֶר' (או 'פֶּתַח'. פרק י' 7, 9); כ'גֹּפֶן' (ט"ו 1, 5); ומסביר כי למרות שבא בראש ובראשונה לצאן האבודות של עם ישראל, יש כבשים אחרות "אֲשֶׁר אֵינָן מִן-הַמִּכְלָה הַזֹּאת וְעָלִי לְנִיחָה גַם-אֲתָן" (פרק י' 16). האם תלמידיו דימו את המשיח לדלת פיזית העשויה עץ עם ידית ומנעול?.. האם הם חשבו כי ניתן לסחוט ממנו מיץ ענבים?.. האם הם שיערו בנפשם כי המשיח באמת סבור כי בני ישראל והגויים עטופים בצמר ופועים ככבשים?.. וזאי שלא! הם, בניגוד לחברי יד לאחים, השכילו להבין כי מדובר במטאפורות.

ב. ההקשר הרחב והנוכח

נוסף על היותו של הקטע מיוחנן ו' מטאפורי, על-מנת להבין את פשרו יש לעשות כן בהקשר הרחב והכולל של ספרי הבשורות כולם. כאמור, אמר המשיח כי הוא "הַלֵּחֶם הַחַי הַיֵּיכָד מִן-הַשָּׁמַיִם; אִישׁ כִּי-יֹאכַל מִן-הַלֵּחֶם הַזֶּה, יֵחִיָּה לְעוֹלָם וְהַלֵּחֶם אֲשֶׁר אֲתֵּנֶנּוּ הוּא בָּשָׂרִי אֲשֶׁר אֲתֵּן בְּעַד חַיֵּי הָעוֹלָם..." "הָאֲכָל אֶת-בָּשָׂרִי וְהִשְׁתָּה אֶת-דָּמִי וְשָׁלוּ חַיֵּי עוֹלָם וְאִנִּי אֶקִּימֶנּוּ בַּיּוֹם הָאֲחֵרוֹן" (פס' 51, 54). אם פונים לשלוש הבשורות האחרות, מגלים כי בעת סעודת הפסח השתמש ישוע המשיח באותם דימויים ממש: "וְיֵהִי בְּאֲכָלְכֶם וַיִּקַּח יֵשׁוּעַ אֶת-הַלֵּחֶם וַיְבָרֶךְ וַיִּפְרֹס וַיִּתֵּן לַתְּלָמִידִים וַיֹּאמֶר קַחְוּ וְאֲכָלוּ זֶה הוּא גּוֹפִי. וַיִּקַּח אֶת-הַכּוֹס וַיְבָרֶךְ וַיִּתֵּן לָהֶם וַיֹּאמֶר: שְׁתוּ מִמֶּנָּה

כְּלַכֶּם כִּי זֶה הוּא דָּמִי, דַּם-הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה הַנִּשְׁפָּךְ בְּעַד רַבִּים לְסִלְיֹת חַטָּאִים" (מתי כ"ו 26-27)². כעת מתבהרת התמונה: המשל של אכילת בשר/גופו של ישוע ושתיית דמו, אינו מסמל אלא את העובדה כי המשיח נתן עצמו בעדנו ושפך את דמו בעבור סליחה לחטאינו. בסעודת האדון (הנהוגה עד היום בקהילות משיחיות), המאמינים אוכלים חתיכת מצה ושתיים מעט יין לזכר מותו המכפר של המשיח על הצלב. תלמידיו הראשונים של המשיח קיימו את המנהג כראיה לכך שהבינו את דבריו הרוחניים של ישוע, האמינו בפועלו וציפו לשיבתו (מעשי השלחים ב' 42; פרק כ' 7; קור' א' י"א 23-26).

ג. רעיון יהודי אותנטי

מסתבר כי גם בקרב חוגים ביהדות הרבנית קיים מנהג דומה. שימו לב, למשל, לכותרת מעיתון הארץ: "הרב ברוד מחב"ד עשה שימוש בדימויים נוצריים, לפיהם היין משול לדם והלחם לבשר"³. הכתבה מביאה ציטוט מדבריו: "נתחזק איפוא באמונה השלמה בבוא הגאולה ובציפייה לקראתה. נאכל בשביעי של פסח את 'סעודת משיח' שמטרתה להחדיר את האמונה בבוא המשיח לתוך דמנו ובשרנו, כסעודה שנהפכת לדם ובשר שלנו ממש. ויהי רצון שנחגוג את החג האחרון של פסח עם משיח צדקנו בבית המקדש השלישי".

שמעתם? 'סעודת משיח', דווקא בחג הפסח?.. הרב ברוד מסביר: "הרעיון שערכים רוחניים נכנסים אל תוך גופנו באמצעות המזון הגשמי הוא רעיון יהודי אותנטי, שבא לידי ביטוי באכילת בשר הקרבנות בזמן המקדש, באכילת סעודת שבת וחג ועוד.

סעודת משיח תוקנה בידי הבעל שם טוב, ככזו שנועדה לבטא את הכיסופים והציפייה לביאת המשיח... "האדמו"ר החמישי של חב"ד, רבי שלום-דובער, תיקן לשונות בה גם ארבע כוסות יין. הרבי מלובביץ' הסביר פעמים רבות שעל ידי אכילת הסעודה הזאת, האמונה בביאת המשיח נעשית חלק מהווייתנו, כמו שהמצה והיין נעשים חלק מגופנו". מעניין ממי הם שאבו את הרעיון הזה?...

ד. חוסר הגיון טוטאלי

מכל מקום, קיים חוסר הגיון משווע בטיעון של יד לאחים: אם ישוע התכוון לדבריו (ביוחנן ו' 51-56) באופן מילולי ולא בצורה מטאפורית, יש לשאול מדוע אין ולו גם ציון אחד בספרי הברית החדשה של משהו שאכן שתה או ביקש לשותות את דמו של המשיח ולאכול מבשרו, רחמנא ליצילן. כנראה כי בניגוד ליד לאחים, תלמידיו של ישוע בן-דוד דווקא ירדו לסוף דעתו.

יתרה מכך, אם ישוע המשיח אכן התכוון לכך שמאמיניו ישתו את דמו ויאכלו את בשרו באופן ממשי, הלכה למעשה, מה יהיה על אותם אנשים אשר קיבלו על עצמם את האמונה לאחר שישוע נישא למרום?⁴ כיצד יוכלו הם ליישם את מצוותו, קרי לאכול את בשרו ולשתות מדמו כעת, כאשר הוא ישוב לימין הגבורה?⁵ כמובן שאין בכך כל היגיון...

דא עקא, מסתבר אפוא, כי כה רבה עוצמת האיבה בקרב מתנגדי הברית החדשה, עד כי מוציאה היא אותם מדעתם ומקשה עליהם לפעול לפי השכל הישר והתבונה המתבקשת. ילדים, חזרו לספסל הלימודים והפסיקו להביך את עצמכם. ★

4 מעשי השליחים א' 9-11.

5 מתי כ"ו 64; מרקוס י"ד 62; לוקס כ"ב 69; אל העברים א' 3, ח' 1, י' 12, י"ב 2, פטר' א' ג' 22.

2 מרקוס י"ד 22-24; לוקס כ"ב 19-20.

3 עיתון "הארץ" (20/4/12), יאיר אטינגר: www.haaretz.co.il/news/education/1.1690152

למה אלוהים נתן את התורה?
האם עלינו לקיים את מצוות התורה?
מהי תכלית התורה?
האם המשיח בא להחזיר אותנו למצוות?
"תכלית התורה?"
ספר קצר חדש בהוצאת המכללה למקרא

אדם

קרבן
או קרבן

יד לאחים

"חטאת? רק העז תכפר עליך! בפרשת אחרי-מות מתוארת עבודת הכוהנים ביום כיפור בבית המקדש. 'וְשָׁחַט אֶת שְׁעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לָעֵם... וְכָפַר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטְמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפְשָׁעֵיהֶם לְכָל חַטָּאתָם... וְכָפַר בַּעֲדוֹ וּבַעֲדַת בֵּיתוֹ וּבַעֲדַת כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל... וְטָהְרוּ וְקִדְּשׁוּ מִטְמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (ויקרא ט"ז, ט"ו-י"ט) כבכל התנ"ך, גם כאן - בסדר העבודה של יום כיפור שבו מתכפרים כל עוונות עם ישראל, לא מצאנו שאדם שמת או נהרג יכול לכפר על החטאים של עם ישראל. כל מילה נוספת, מיותרת! אם כך מדוע היהודים המשיחיים טוענים שישוע מכפר במותו?"

תשובה

מצוות התורה שעוסקות בהתזת דם על המזבח קשורות לקורבנות שהועלו עליו. במקרים אלה היה צורך להקפיד על כללים מפורשים. במקרים אחרים בתנ"ך הועלו קורבנות ונשפך דם בדרכים שונות ובמקומות שונים. והכי חשוב, אין כל קשר בין הדינים של קורבנות מן החי שהועלו על המזבח, לבין התפיסה ש"מיתתן של צדיקים מכפרת". דמם של הצדיקים כיפר גם כשלא נשפך על המזבח בירושלים. שמעתי את הטענה הזו לראשונה במסגרת יכוח ציבורי שנערך בשנת 1986. רוב האנשים בקהל נראו מופתעים מכך שהטענה בכלל הועלה. התשובה נראתה להם ברורה מאלה: התנ"ך מפרט דינים מסוימים שיש להקפיד עליהם כשמעלים קורבנות מן החי על המזבח; דמו של המשיח עשה את מה שדמם של הקורבנות סימל. כמובן, אילו האמינו היהודים המשיחיים בקורבנות אדם (והרי אין זה כך), ואילו הטיפה התורה לקורבנות כאלה ודרשה שדמם יותז על המזבח בדרך מסוימת כי אחרת הוא לא יכפר על חטאים (והרי אין זה כך), היית מסכים עם הטענה. במקרה כזה היה זה רק הוגן לשאול אותך, "אילו הותז דמו של ישוע על המזבח במקדש בהתאם לדרישות שבתורה, האם היית מאמין בו?"

המזבח בירושלים, אם אכן מדובר בקורבן אשם. כמובן שהרעיון הזה נשמע מוזר והוא חוטא לאמת, שכן מדובר בדימויים ובסמלים שעמדו להתגשם, לא בכללים שהיה צורך להקפיד עליהם בפרטי פרטים. מזבח הדם קשור במזבח הקורבנות. דמו של המשיח קשור לעקרונות שקורבנות אלה סימלו.⁴ זו הסיבה שנאמר באיגרת לעבריים י"ג 11-12, "הבהמות אשר דמן מובא אל הקודש ביד הכוהן הגדול לכפרת החטא, גופותיהן נשרפות מחוץ למחנה. לכן גם ישוע, כדי לקדש את העם בדמו, סבל מחוץ לשער". אם כך, העם היהודי ואומות הגויים לא נותרו בלי קורבן מכפר. המשיח שילם את המחיר המלא, הגשים את הדימויים ואת התכלית שלשמה כוננה התורה את שיטת הקורבנות, ושפך את דמו למעננו.

אני יכול כמובן להוכיח שבמקרים מסוימים ובנסיבות מסוימות אלוהים קיבל קורבנות דם שלא הועלו על המזבח בירושלים (ראה לדוגמה שמואל ב' כ"ד 17-25 ומלכים א' י"ח 31-39).¹ אבל אין זה הנושא האמיתי, שכן: (1) הקורבנות בתורה סימלו את מות הכיפורים של המשיח, אבל המשיח עצמו לא היה אמור לתת את חייו כקורבן מן החי (כלומר, הכוהנים לא העלו אותו כקורבן, והם גם לא אכלו את בשרו לאחר מותו ולא הסירו את קרביו); (2) בהתאם למה שנאמר בתנ"ך ובמסורת היהודית, ישוע נתן את חייו מרצון, כצדיק, כדי לכפר בעד חטאי האנושות. לכן דמו לא נשפך על המזבח, בדיוק כמו דמם של יהודים דתיים, שמותם נחשב לכפרה בעד חטאי בני דורם.² הקושי שלך ליישב את הנושא נובע מדברים שאמר הנביא ישעיהו בפרק נ"ג 10, למשל, על כך שאלוהים ישים את נפשו של עבדו הצדיק לקורבן "אשם".³ אבל מהטענה שלך משתמע שהעבד יצטרך לשפוך את דמו על

4 מעניין שהרבנים בתלמוד טענו שכמה מהכללים והתקנות שקבעו איך בדיוק יש להתיז את דם החיה על המזבח הזכירו את עקידת יצחק. בוויקרא רבה (וילנא) פרשה ב יא (לויקרא א' 5, 11) נאמר, "וב[קשר ל]איל הוא אומר: צפונה לפני ה'. אמרו: בשעה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו התקין, הקב"ה ב' [קורבן של] כבשים - אחד של שחרית ואחד של ערבית. וכל כך למה? בשבעה שהיו ישראל מקריבין [קורבן] תמיד על גבי המזבח וקורין את המקרא הזה צפונה לפני ה', זוכר הקב"ה עקידת יצחק".

1 הסבר לרציונאל הרבני שמאחורי הטענה הזו ראה אצל: Eliezer Berkovits, Not in Heaven: The Nature and Function of Halakha (New York: Htac, 1983), 47-70.

2 ראה טיעון 3.15.

3 יש הגורסים כי העבד הוא המשיח, ויש החושבים כי מדובר בעם ישראל. ראה טיעון 3.23 (העבד הסובל) וכן טיעונים 4.5-4.6 בכרך 3 (עדיין לא ראה אור בעברית).

"כבכל התנ"ך, גם כאן - בסדר העבודה של יום כיפור שבו מתכפרים כל עוונות עם ישראל, לא מצאנו שאדם שמת או נהרג יכול לכפר על החטאים של עם ישראל... "אם כך מדוע היהודים המשיחיים טוענים שישוע מכפר במותו?"

תשובה

הטיעון הזה מגוחך מכמה טעמים פשוטים: **מה עושים כיום?**

1. דבר ראשון, הביטו עד כמה נואשים יד לאחים; כדי לפקפק בפועלו של המשיח ישוע, הם נתלים דווקא בויקרא ט"ז - פרק המדבר על קרבן הכיפורים ומדגיש כי הכפרה על חטאי העם לא תעשה אלא על ידי דמו הנשפך של קרבן חי (פס' 15). ואנו שואלים, האם חברי יד לאחים באמת מאמינים בתוקפו של הטקס הזה גם כיום? האם הם מאמינים כי רק שחיטתו ודמו של שיער עיזים תוכל לכפר עבור חטאותיהם? אם כן, הרי שהם בצרה צרורה, מפני שאיש מהם אינו מקיים בימים אלה את טקס הכיפורים כלשונו וככתבו! במקום זאת, הם תלויים בצום ובתפילה - המצאות רבניות אשר אינן מוזכרות כלל בספר ויקרא! נדמה אם-כן, כי הפעם טיפסו חברי יד לאחים על עץ גבוה מדי והם אף מסתכנים בכריתת הענף עליו הם יושבים. היינו ממליצים להם בחום להפנות את חצי הביקורת בראש ובראשונה לעצמם, לפני שהם נטפלים לקיסם בעינו של הזולת.

כך כתוב בתנ"ך

2. הם שואלים: "מדוע היהודים המשיחיים טוענים שישוע מכפר במותו?". ליתר דיוק, חשוב לומר כי היהודים המשיחיים אינם טוענים כך; התנ"ך טוען כך! אנו פשוט מאמינים לדבר ה' ובחסד האל, מקבלים זאת בענווה. האם לדידם של יד לאחים גם ישעיהו הנביא היה יהודי משיח? הרי הוא שהכריז כי עבד ה' "ירום ונשא וגבה מאד"⁵ (ישעיהו נ"ב 13), ומייד לאחר מכן, תיאר מה יהיה תפקידו המרכזי עלי אדמות: "אֶכֶן חָלִינוּ: הוּא נָשָׂא וּמָכָאֲבֵינוּ סְבָלָם וְאֶנְחֵנוּ חֲשִׁבְנָהּ נָגוּעַ מִכָּה אֱלֹהִים וְנִמְעָנָהּ."

5 הביטוי המקראי "ירום ונשא" (או: "רם ונישא") ניתן לאורך התנ"ך כולו לאלהים לבדו. מעניין כי עובדה זו לא מנעה מחז"ל לפרש כי כאן מדובר במשיח ומדרשים רבים מחזקים תובנה זו, כמו למשל: ילקוט שמעוני לתרי עשר; מדרש תנחומא לספר במדבר; בראשית רבה; מדרש "לקח טוב" על ישעיהו ועוד...

והוא מחלל מפשענו, מדכא מעונותינו, מוסר שלומנו עליו ובחברתו נרפא-לנו. כלנו כצאן מעינו, איש לדרכו פנינו, וה' הפגיע בו את עון כלנו... "מעמל נפשו יראה ישבע בדעתו יצדיק צדיק עבדי לרבים ועונתם הוא יסבל. לכן אחלק-לו ברבים ואת-עצומים יחלק שכלל, תחת, אשר הערה למות נפשו ואת-פשעים נמנה והוא חטא-רבים נשא ולפשעים יפגיע" (ישעיהו נ"ג 4-6, 11-12).

נוסף על כך, יש לציין כי הברית החדשה מדגישה את העובדה כי דבר אלהים (חלק בלתי נפרד מהאלוהות), הוא שלבש בשר ונצלב בעבור חטאיו (יוחנ א' 14, רומיים ח' 3); "וְעַן כִּי הֵילְדִים כָּלָם יַחְדָּו בְּשָׂר וְדָם אֶף-הוּא לָבַשׁ בְּשָׂר וְדָם כְּמוֹהֶם, לְמַעַן אֲשֶׁר יִבְטַל עַל-יְדֵי הַמּוֹת אֶת אֲשֶׁר-לוֹ מִמָּשְׁלַת הַמּוֹת הוּא הַשָּׁטָן; וְלִהְיוֹת כָּל-אֶלֶּה אֲשֶׁר מְאִימַת הַמּוֹת הֵיוּ נִתְּנִים לְעִבְדוֹת כָּל-יְמֵי חַיֵּיהֶם..." "עַל-כֵּן צָרִיךְ הָיָה לוֹ לְהִדְמוּת לְאַחֵיו בְּכָל-דָּבָר, לְמַעַן אֲשֶׁר-יִהְיֶה כֵּהֵן גָּדוֹל רַחֲמָן וְנֶאֱמָן בְּעֵינֵינוּ אֱלֹהִים, לְכַפֵּר עַל-חַטָּאת הָעָם" (אל העברים ב' 14-17).

התנ"ך שופע דוגמאות להקבלות בין אלהים לדבר ה' ופעמים נראה כי מדובר בשני צדדים של אותו מטבע. ⁶ הדבר בולט במיוחד בתרגום המקרא לארמית: ⁷

את עם ישראל, בליבם, בנפשם ובשכלם, לדבר האמיתי העתיד לבוא בצוק העיתים - לקורבן התמים והצדיק שייקח על עצמו אחת ולתמיד, את חטאת העם והעולם כולו.

ספרות חז"ל

3. יתר על כן, הרעיון של צדיק אחד המכפר עבור כל חטאת העולם⁹ מצוי באופן מובהק גם בספרות חז"ל לדורותיה. התלמוד עצמו מלמד כי "מיתתן של צדיקים מכפרת". בדיון ידוע (בבלי, מועד קטן כ"ח ע"א) נשאל מדוע מדווח מדרש במדבר על מותה של מרים בסמיכות לפרשת פרה אדומה (במדבר י"ט 1-10). התשובה היא שבדיוק כפי שפרה אדומה מכפרת, כך גם מיתתם של צדיקים (ראה גם רש"י לבמדבר כ' 1). מדוע, מוסיף התלמוד ושואל, סיפור מותו של אהרון סמוך למה שנאמר בתורה על בגדי כהונה (במדבר כ' 28-25)? התשובה היא, "מה בגדי כהונה מכפרין, אף מיתתן של צדיקים מכפרת". בתלמוד הירושלמי,¹⁰ כתוב: "באחד בניסן מתו שני בני אהרון. ולמה הוא (התורה) מזכיר מיתתן ביום הכיפורים? אלא מלמד שכשם שיום הכיפורים מכפר, כך מיתתן של צדיקים מכפרת."

מקור	עברית	תרגום ארמי
בראשית 6, 1	וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ	וינחם אלוהים בדברו כי עשה את האדם בארץ
בראשית 12 ט'	ויאמר אלוהים זאת אות הברית אשר אני נותן ביני וביניכם	ויאמר אלוהים זאת אות הברית אשר אני נותן בין דברי וביניכם
בראשית 6, טו'	והאמין [אברהם] בה' ויחשבה לו צדקה	והאמין [אברהם] בדבר ה' ויחשבה לו צדקה
בראשית 3, כ'	ויבוא אלוהים אל אבימלך	ויבוא דבר אלוהים אל אבימלך

בקטע מעניין ממדרש שמות רבה (פרשה ל"ה) מסופר: "אמר משה לפני הקב"ה: 'והלא עתידים הם שלא יהיה להם לא משכן ולא מקדש, ומה תהא עליהם?' אמר הקב"ה: 'אני נוטל מהם צדיק אחד וממשכנו בעדם, ומכפר אני עליהם על כל עוונותיהם'."

גם ספר הזוהר תומך בתפיסה זו, ומצטט מישעיהו נ"ג, כראיה מקראית לכך: "בני העולם הם איברים זה עם זה. בשעה שרוצה

בתוך כך, מלמד דבר ה' כי מצוות התורה (לרבות הקורבנות והמועדים) נועדו לשמש כסמלים וכרמזים המצביעים על המשיח ואשר התגשמו באופן מלא בפועלו (לוקס כ"ד 27; יוחנ ה' 39; קולוסיים ב' 17).⁸ במילים אחרות, מצוות הקרבת העולות נועדו להכין

6 להרחבה בנושא התגלמות אלהים בבשר, ראו: www.messiah.co.il/index.php/messiah-deeper/44-god14

7 תרגום אונקלוס (המאה ה-3 לספירה) - מקובל ונחשב לאמין בקרב היהדות המסורתית.

8 ראו גם: דברים י"ח 15-18; מעשי השליחים 22.

9 כפי שנאמר במפורש על-ידי יוחנן המטביל (בשורת יוחנן א' 29).

10 יומא ב' א'; וגם בפסיקתא דרב כהנא כ"ו ט"ז.

הקב"ה ליתן רפואה לעולם, לוקה צדיק אחד ביניהם בחולי וייסורים ובעבורו נותן רפואה לכולם. מנין לנו? מפני שכתוב, "והוא מחולל מפשעינו, מדוכא מעוונותינו וגו', ובחבורתו נרפא לנו". ובחבורתו, היינו בהקזת דם, כמי שמקיז הזרוע ובאותה חבורה נרפא לנו, רפואה לנו לכל איברי הגוף. ולעולם אין צדיק לוקה, אלא ליתן רפואה לדור ולכפר על עליהם" (כרך ג', במדבר פרשת פנחס, דף ר"ח עמ' א').¹¹

אגב, מעניין כי ביד לאחים בחרו לצטט דווקא מהקטע המתייחס ליום הכיפורים; בתקופת המקרא, שבוע לפני יום הכיפורים היה מסתלק הכהן הגדול מביתו למקום שקט בו יכול היה להכין עצמו רוחנית לקראת היום הגדול. בליל יום כיפור לא ישן הכהן הגדול כלל ובמהלך היום, נכנס לקודש הקודשים בפעם האחת והיחידה בשנה והקריב; תחילה היה עליו להקריב קורבן עבור עצמו ואז, שעיר שנועד לכפר על חטאי עם-ישראל. באותה עת, היה עם ישראל מענה את נפשו ומתוודה על חטאיו לפני אלוהים. דמו של הקורבן כיסה את חטאי ישראל, בעוד עינוי הנפש היווה את הדרך של העם להביע חרטה כנה. בסוף התהליכים המדויקים ולקראת סוף החג, המתין ההמון ל"חותמת הרשמית" - האישור הרשמי מאלוהים לכך שקיבל את הקורבן ושחטאי העם אכן נמחלו; החוט האדום שהיה תלוי בבית המקדש ("לשון של זהורית") הפך לעיני כולם מאדום ללבן. כך הבינו הכל כי ה' קיבל את קורבן יום הכיפורים ועוונותיהם נסלחו.

כאמור, החותמת המיוחלת לסליחת החטאים באה כאשר הפך "לשון הזהורית" מאדום ללבן. אך שימו לב מה מדווח התלמוד שקרה בתקופה בה נצלב ישוע המשיח: "ארבעים שנה קודם חורבן הבית לא היה גורל עולה בימין ולא היה לשון של זהורית מלבין ולא היה נר מערבי דולק; והיו דלתות ההיכל נפתחות מאליו, עד שגער בהן רבן יוחנן בן זכאי, אמר לו: היכל היכל, מפני מה אתה מבעית עצמך? יודע אני כך שסופך עתיד ליחרב" (בבלי, יומא ל"ט ע"ב). בית המקדש השני נחרב בסביבות שנת 70 לספירה; המשיח ישוע נצלב בסביבות שנת 30 לספירה; והנה, התלמוד מספר כי ארבעים שנה לפני חורבן הבית, לא היה לשון הזהורית מלבין; דהיינו, אלהים מאן לתת את אישורו הסמלי לכך שקורבן יום הכיפורים הביא לסליחת חטאי העם. מדוע אפוא חדל אלוהים לקבל את קורבנות הכיפורים דווקא בתאריך זה? התשובה הברורה נאמרת בבירור החדשה: "הַמְּשִׁיחַ לֹא-בָא אֶל-הַקֹּדֶשׁ הַנֶּעֱשֶׂה בְיָדֵי אָדָם, שֶׁהוּא רִקְדָּמֹת הָאֱמִתִּי, כִּי אִם-בָּא אֶל-עֶצֶם הַשְּׁמַיִם לְרִאשׁוֹת עֲמָה בְעֶדְנֵי אֶת-פְּנֵי הָאֱלֹהִים; אֲף-לֹא לְהַקְרִיב אֶת-נִפְשׁוֹ פְּעָמִים רַבּוֹת כְּכֵן הַגָּדוֹל אֲשֶׁר-בָּא שָׁנָה בְּשָׁנָה אֶל-הַקֹּדֶשׁ בְּדָם אֲחֵרִים... בְּקֶץ הָעֵתִים, נִגְלָה [הַמְּשִׁיחַ] בְּפַעַם אֶחָת כְּדִלְכָּלָא אֶת-הַחֹטָא בְּזָבַח נִפְשׁוֹ... כִּן-הוֹקֵרֵב הַמְּשִׁיחַ פְּעַם אֶחָת, לְשֵׁאת חֹטָא רַבִּים" (אל העברים ט' 28).

לסיכום, ביד לאחים מלינים על כך שאנו "טוענים שישוע מכפר במוות". כיצד ייתכן, הם שואלים, "שאדם שמת או נהרג יכול לכפר על החטאים של עם ישראל"? ובכן, יש לנו חדשות עבורם: זה ייתכן כי התנ"ך אומר זאת! זה ייתכן כי כתבי הברית החדשה אומרים זאת! זה אפשרי ואפילו חז"ל מלמדים זאת ללא בוש! בניגוד לחברי יד לאחים, אנו מאמינים לכתובים; אנו מבטלים את דרכנו לטובת תוכניתו של ה', גם ולמרות שהיא נשגבת מבינתנו.

בזוהר מסופר כי המשיח נכנס וקורא אליו "כל חולים וכל כאבים וכל ייסוריהם של ישראל שיבואו; וכולם באים עליו ואלמלא שהוא מקל מעל ישראל ונוטל עליו [ייסוריהם], לא היה אדם שיכול לסבול ייסורים של ישראל בעבור עונש התורה - וזה שנאמר: 'אֵכֶן תְּחַיֶּנּוּ הוּא נִשְׂא וּמְכַאֲבֵינוּ סִבְלָם'!"¹² האם לדידם של יד לאחים, גם מחבר ספר הזוהר היה יהודי משיחי? ☆

11 לדוגמאות נוספות מחז"ל ולקריאה מורחבת על קורבנו של המשיח, ראו: www.messiah.co.il/index.php/messiah-deeper/43-korban13

12 כרך ב', שמות פרשת ויקהל, דף ר"ב עמוד א'.

התאנה

עץ

הארור

יד לאחים / אמיתי שיף:

"למה הוא [ישוע] מקלל את עץ התאנה? ראיתם פעם את אלוהים מקלל עץ שלא נותן פרי, רק בגלל שזו לא העונה שלו? הרי הא-ל החליט את הכללים, כלומר הוא החליט מתי העץ ייתן פרי ומתי לא, ולפי זה האם הוא מקלל את עצמו?"

אם אי פעם ניסיתם לשער בנפשכם כיצד נראית פרופגנדה שקרית, קראו שוב את הציטוט לעיל ותבינו!

ליד לאחים או לאמיתי שיף; ה' רשאי לעשות בבריאתו כרצונו; לברך ולקלל, להחיות ולהמית, שנאמר: "ה' ממית ומחיה, מוריד שאל ויעל. ה' מוריש ומעשיר, משפיל אף-מרום. מקים מעפר דל, מאשפת ירים אביון, להושיב עם נדיבים וכסא כבוד ינחלם כי ליהוה חזקו ארץ וישת עליהם תבל" (שמואל א' פרק ב' 6-8).

לפני שנטפלים יד לאחים לקטעים מכתבי הברית החדשה, כדאי להם לחשוב פעמיים, שכן בלי משים הם פוגעים גם בקטעים מקבילים מן המקרא. יתרה מכך, בכל פעם שהם מעלילים כזבים על ישוע המשיח, אנו שבים ודוחקים בהם לעשות "בדק בית" ולהתייחס למקרים דומים בספרות חז"ל, שהרי התלמוד הבבלי לבדו מלא בדוגמאות של רבנים אשר קיללו ללא מעצורים אחד את השני; קיללו את מעשיהם של רבנים אחרים; וקיללו את רכושם של הזולת רק מפני שלדידם נעשה מעשה בלתי ראוי (ראו למשל: במסכת ברכות כ"ט ע"א; במסכת נידה כ' ע"א; במסכת מועד קטן י"ב ע"ב; במסכת שבת קנ"א ע"ב; במסכת סנהדרין ג' ע"ב).

אז מדוע ייבש ישוע את עץ התאנה? פשוט מאוד, מאותה סיבה שאלוהים עשה זאת; ישוע הפגין את סמכותו האלוהית על הטבע, על הבריאה, שהרי המשיח הוא אלוהים. *

את האדם ואומר: "אמחה את-האדם אשר-בראתי מעל פני האדמה מאדם עד-בהמה עד-רמש ועד-עוף השמים, כי נחמתי כי עשיתם" (פס' 7). ואכן מייד בפרק הבא מתואר כיצד ה' מוחה את כל היקום אשר ברא, למעט דיירי התיבה, ככתוב: "וימח את-כל-היקום אשר על-פני האדמה מאדם עד-בהמה עד-רמש ועד-עוף השמים וימחו מן-הארץ וישאר אך-נח ואשר אתו בתיבה" (ז' 23).

במלכים ב' פרק ב', מקלל אלישע את הילדים בשמו של האל, שנאמר: "ויקללם בשם ה' ויתצאנה שתיים דבאים מן-היער ויתבקענה מהם ארבעים ונשיני ילדים" (פס' 24).

בספר יונה פרק ד' מתואר כיצד מקים אלהים באורך פלא קיקיון מעל ראשו של יונה, "להיות צל על-ראשו" (פס' 6); ואז, ללא שום אזהרה מוקדמת, האל ממית את הקיקיון, שנאמר: "וימן האלהים תולעת בעלות השחר לפתחת ומך את-הקיקיון ויבש" (פס' 7).

נכון עשו המלחים, מספר יונה פרק א', כאשר התפללו לאלהים והודו: "כי-אתה ה', כפאשר חפצת עשית" (פס' 14). ארבע הדוגמאות לעיל מחזקות זאת ומוכיחות כי האל אינו מחויב לתת דין וחשבון על מעשיו

לפני שנתפנה לבאר נכונה את מקרה התאנה מן הברית החדשה, הבה נבחן קטע קטן אך חשוב ביותר מדבריהם של יד לאחים. הם כותבים שם: "ראיתם פעם את אלוהים מקלל עץ שלא נותן פרי, רק בגלל שזו לא העונה שלו? הרי הא-ל החליט את הכללים, כלומר הוא החליט מתי העץ ייתן פרי ומתי לא, ולפי זה האם הוא מקלל את עצמו?" במילים אחרות, חברי יד לאחים אינם מסוגלים להבין כיצד ייתכן כי האל יקלל את אשר ברא.

ניכר על חברי יד לאחים כי הם פועלים מתוך ייאוש ותסכול רב. ולכן בבואנו להשיבם, אנו מתפללים כי תגבר עלינו מידת הרחמים ולא מידת המשפט והדין. הדברים לעיל מביעים ביתר שאת את התעלמותם המוחלטת מספר התנ"ך, שהרי בו ניתן למצוא בנקל דוגמאות רבות למקרים דומים בהם קילל האל את בריאתו והביא להשמדתה, כמו למשל:

1. כבר בפרקים הראשונים של ספר בראשית מקלל האלהים את אשר ברא: את הנחש, את האדמה (פרק ג' 14, 17); ואת קין (פרק ד' 11).
2. בפרק ו' מצטער האל על כך שעשה

אנחנו תוהים לעצמנו, עד מתי יעתיק וידביק יחיעם פליישמן את הטיעונים הערלים מספרו של אדון דניאל עשור? כמו תקליט שבור, שוב חוזר הניגון - אותן שאלות בניסוח מעט שונה, בתקווה שיתקלו במישהו שלא קיבל כבר את התשובות שסיפקנו, בחושבם כי אם יציפו אותנו באותן שאלות שוב ושוב, יצליחו להביאנו לייאוש.

ועכשיו לעיקר: כיצד אפוא ניתן לטעון כי ישוע המשיח נמנה על צאצאיו של דוד, בשעה שהבשורות מדווחות על כך שנולד מבתולה וללא זרע גברי. בחסד האל, נשתדל לענות על השאלה משלושה כיוונים:

- א. מנקודת מבטו של התנ"ך
- ב. מזווית הראיה של כתבי הברית החדשה
- ג. מתוך משנתם של חז"ל.

מנקודת מבטו של המקרא:

לגופו של עניין, צודקים חברי יד לאחים בטענתם כי המשיח חייב לבוא משושלתו של דוד בן ישי (הם אף הביאו כמה ציטוטים נכונים לעניין, למרות כי משום מה השמיטו את הבולט שבהם מישעיהו י"א 1-10). חבל שהם שכחו לציין בטיעונם המנומק כי על אף שהמשיח חייב להיות בן דוד, הכתובים מכריזים כי המשיח גדול מדוד המלך, אשר מכנהו אלהים ואדון (תהילים פרק מ"ה 3-8; ופרק ק"י 1). בנוסף, שכחו המקטרגים להזכיר כי המשיח - מוצאותיו מקדם והוא עתיק יומין (מיכה ה' 1; ודניאל ז' 13-14), כלומר: הוא היה קיים לעולם.

אם לא די בכך, לידתו הניסית של המשיח מעלמה-בתולה, על-ידי אות משמים (ישעיהו ז' 14) מוסיף ומגביר את התובנה כי מדובר במשיח על-טבעי. חיזוק אחר לכך מתקבל מישעיהו נ"ג, שם נאמר כי המשיח "יַעַל כְּיֹנֵק לְפָנָיו, וְכָשָׁרְשׁ מֵאֲרֶץ צִיֹּן" (פס' 2), כלומר: לידתו של המשיח תהיה דומה לשרש חי העולה יש מאין, מאדמת תרשים מדברית, ללא השקיה מלאכותית וללא טיפת מים טבעית. כמובן כי המקרא מלא ברמזים נוספים השופכים אור על מוצאו העל-טבעי של המשיח; רמזים ופסוקים אשר אם נמנה אותם אחד לאחד, לא יהיה סוף לתשובתנו. לכן, מפני שאיננו חפצים להגדיש את הסאה, נסתפק בכך לעת עתה ונעודד אתכם לאתר קטעים אלו בעצמכם, ככתוב: "וְדַרְשֵׁת וְחִקְרַת וְשִׁאלַת הַיָּטֵב וְהִנֵּה אֶמֶת נִכּוֹן הַדָּבָר" (דברים י"ג 15).

דבר נוסף אשר נטען בשאלה היה כי כיוון שהמשיח נולד ללא מעורבות אב ביולוגי, הוא אינו יכול להיחשב כצאצא ראוי ובר סמכא. לא זו בלבד שטענה זו מפגינה בורות מקראית ממדרגה ראשונה, היא אף מניחה כי אין במקרא שושלות אשר נסמכו על מוצא מטריקאלי (מצד האם ולא רק מצד האב). תודה לאל, כתבי הקודש מספקים כמה וכמה דוגמאות למקרים בהם לא היה אב ביולוגי או גבר נוכח ועדיין קיבלה השושלת תוקף וקיבלו הנשים התייחסות (ראו למשל: מקרה בנות צלפחד בספר במדבר, פרקים

יד לאחים:

"האמונה אצל היהודים המשיחיים שישו באמת נולד מבתולה בלי מעורבות של אב אנושי. אם כך איך הוא יכול לטעון כי הוא צאצא של דוד המלך? - תנאי הכרחי אשר בלעדיו אי אפשר להיות משיח ואף לא מועמד לתפקיד זה! בתנ"ך נאמר במפורש כי המשיח חייב להיות צאצא ישיר של דוד המלך - בן אחר בן.

"וְעַתָּה ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל שֹׁמֵר לְעִבְדְּךָ דָּוִד אָבִי אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לוֹ לֵאמֹר לֹא יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מִלִּפְנֵי יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל..."

- מלכים א פרק ח', כ"ה

"כִּי כֹה אָמַר ה' לֹא יִכָּרֵת לְדָוִד אִישׁ יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא בֵּית יִשְׂרָאֵל."

- ירמיה פרק ל"ג, י"ז

"כֹּה אָמַר ה' אִם תִּכְרוּ אֶת בְּרִיתִי הַיּוֹם וְאֶת בְּרִיתִי הַלַּיְלָה וּלְבַלְתִּי הָיוּ יוֹמָם וַלַּיְלָה בְּעַתָּם. גַּם בְּרִיתִי תִכְרוּ אֶת דָּוִד עַבְדִּי מֵהָיוֹת לוֹ בֶּן מֶלֶךְ עַל כִּסְאוֹ וְאֶת הַלְוִיִּם הַכֹּהֲנִים מִשְׁרָתִי."

- ירמיה פרק ל"ג, כ'-כ"א

אם אין לישו אב אנושי, אז אין הוא נצר לשלשלת אשר ממנה יבוא המשיח, כיון שלפי קני מידה תנ"כיים, המשיח חייב להיוולד דווקא מאישה שהיא לא בתולה, כלומר מאבא ואמה טבעיים. לאור זאת משונה מאוד כיצד מתעקשים המיסיונרים להוכיח כי ישו נולד מבתולה, הרי טענה זו פועלת נגדם!"

כ"ו-כ"ז, ל"ו).

מקודת מבטם של כתבי הברית החדשה:

מחברי ספרי הברית החדשה היו ספוגים בדעת המקרא לאחר שהמשיח, בכבודו ובעצמו, פתח את עיניהם ולימד אותם את הכתובים (לוקס כ"ד 27). העובדה כי ישוע נולד מבתולה לא מנעה מאיש לקרוא עליו תיגר ולומר כי אינו זכאי למשיחיותו. הכל הבינו היטב כי אין סתירה בין לידת הביתולין לבין היותו של המשיח צאצא לבית דוד דרך אימו (מתי, פרקים א', ט', ט"ו, כ"א, שם מזהה ישוע כבן דוד ע"י רבים).

המשיח חייב היה לבוא לעולם ללא התערבות זרע אנושי-חוטא, על מנת שיוכל לכפר עבור חטאינו כשה תמים וללא רבב (ישעיהו נ"ג 4-11; יוחנן א' 29; פטרו' א' 23). מחברי הברית החדשה הבינו אמת זו לאשורה ופשוט תיעדו בכתב את הנס שקדם עור וגידים לנגד עיניהם. נכון, ההבנה של אמת זו וקבלתה, תלויה אך ורק בפועל ובהתגלות רוח הקודש (יוחנן ג' 12-3) ולכן אנו תפילה כי ה' יפתח עיניכם אלי אורו הנפלא של המשיח.

מקודת מבטם של חז"ל:

פתחנו ואמרנו כי למרות מלאי התשובות אשר כבר שלחנו לחברי יד לאחים ושותפיהם בעניין זה ממש, טרם קיבלנו תגובה הולמת ועניינית. קל וחומר כאשר הצבנו אותם מול ציטוטים מחז"ל, אשר משקפים את אותה הדעה לפיה לגואל ישראל אין צורך באב ביולוגי. מכל מקום ועל אף ההתעלמות המוחלטת מצידם, הנה הדברים שוב:

האמונה לפיה אין המשיח צריך להיות בן לאב ביולוגי (כפי שהיא באה לידי ביטוי גם בברית החדשה) הייתה גם נחלתם של חז"ל. וכך כתוב במדרש "בראשית רבה" ל"ה 8: "אמר רבי משה הדרשן: למדתיה, הגואל אשר אקים מכם אין לו אב, שנאמר: הנה איש צמח שמו ומתחתיו יצמח (זכריה ו' 12), וכן הוא אומר: ויעל כיונק לפניו וכשרש מארץ ציה (ישעיהו נ"ג 2)". והרעיון חוזר על עצמו בפרק ל"ז 22 של אותו מדרש: "אמר רבי ברכיה: אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: אתם אמרתם לפני יתומים היינו ואין אב. אף גואל שאני עתיד להעמיד מכם אין לו אב, שנאמר: הנה איש צמח שמו ומתחתיו יצמח" (זכריה ו' 12). וכן אמר ישעיהו: ויעל כיונק לפניו (ישעיהו נ"ג 2)". נראה אפוא, כי הציפיות שהיו לחז"ל מהמשיח, מתיישבות יפה גם עם סיפור לידתו הניסית של רבי ישוע המשיח.

למעשה, גם כתבי הברית החדשה וגם כתבי חז"ל מספרים לנו כי אין המשיח זקוק לאב ביולוגי מפני שהוא לא אחר מאשר בנו של אלהים. השימוש בפסוק 7 ממזמור תהילים השני, כהוכחה לכך שהמשיח הוא בן האלהים, נמצא הן במעשי השליחים, יג: 33; הן באגרת אל העברים: פרק א, פס' 5 ופרק ה, פס' 5; והן בתלמוד הבבלי, מסכת סוכה נב, ע"א. אגב, ישוע בעצמו הודה בפני הכהן

הכתובים מכריזים כי המשיח גדול מדוד המלך, אשר מכנהו אלהים ואדון

ג'הלים א"ה 8-3
ג'הלים ק"י 1

מוצאותיו מקדם והוא עתיק יומין

א"כה ה' 1
ג'הלים ז' 13-14

הגדול כי הוא המשיח בן האלהים ואף הוסיף כי "מעלה תראו את-בן-האדם ישב לימין הגבורה ובא עם-ענני השמים"², ממש כפי שאומרת הנבואה בספר דניאל (פרק ז, פס' 13).

בנוגע לתובנה כי לאלהים יש בן, ניתן לפנות לפסוקים הראשונים ממשלי פרק ל, ובמיוחד לסוף פסוק 4 המסתיים בשאלה: "מה שמו ומה שם בנו, כי תדע". בספר "מנחת אליהו", המצטט מילקוט משלי, מגיעה התשובה המיוחלת, ולפיה: "מי עלה שמים וירד", זה הקב"ה - שעלה אלהים בתרועה וירד על הר סיני" (פרק כה, עמ' 223); "ומשיב 'מה שמו ומה שם בנו כי תדע', כלומר כשתענין ותבין מה שמו, שנקרא משה על שם מטטרו"ן שר הפנים" (פרק כה, עמ' 228).³ כמה מצער אפוא, כי במקום להשלים את התשובה הנכונה ולהודות כי שמו של בן האלהים הוא ישוע, נאלצים חז"ל להידחק במדרש זה לסיפורים על מטטרו"ן שר הפנים, אשר אינו מופיע במקרא ומי יודע אם אמנם היה ונברא.

והנה, בשני מקומות אחרים דווקא מודים חז"ל כי בנו של אלהים הוא אינו אחר מאשר מלך המשיח:

1. לפי התלמוד הבבלי, "תנו רבנן משיח בן דוד שעתיד להגלות במהרה בימינו, אומר לו הקב"ה: שאל ממני דבר ואתן לך, שנאמר (תהילים ב): אספרה אל חוק וגו', אני היום ילדתיך שאל ממני ואתנה גוים נחלתך" (סוכה נב, ע"א) לצורך עניין זה, חשוב לקרוא את פסוק 7 ממזמור ב במלואו: "אספרה אל חק ה', אמר אלי: בני אתה, אני היום ילדתיך";
2. על-פי אחד המדרשים בספר "אוצר מדרשים" (בעריכת איזנשטיין, ניו-יורק, 1915), "היה מלביש הקב"ה למשיח עטרה וישים כובע ישועה בראשו, ויתן עליו זיו והדר ויעטרהו בגדי כבוד ויעמידהו על הר גבוה לבשר לישראל, וישמיע בקולו: קרבה ישועה! וישראל אומרים: מי אתה? והוא אומר: אני הוא אפרים. וישראל אומרים: אתה הוא שקראך הקב"ה: אפרים בכורי הוא, הבן יכיר לי אפרים? והוא אומר לתן: הן" (מדרש "פרקי משיח", עמ' 393).

לסיכום, יד לאחים מעדיפים לשכפל את טיעוני האומללים של הרב דניאל עשור ובכך לירות לעצמם ברגל בעודם דרוכים על חז"ל, מאשר להודות כי ישוע, הוא המשיח. *

2 במתי, כו: 64; ובמרקוס, יד: 62.

3 להלן הקטע כפי שהוא מופיע ב"ילקוט שמעוני", משלי ל, רמז תתקסב: "מי עלה שמים וירד? זה הקב"ה. עלה אלקים בתרועה וירד ה' על הר סיני. מי אסף רוח בחפניו? אשר בידו נפש כל חי. מי צרר מים בשמלה? צורר מים בעביו. מי הקים כל אפסי ארץ? ה' ממית ומחיה. מה שמו צור שמו? ה' צבאות שדי שמו. ומה שם בנו? בני בכורי ישראל".

1 מופיע באופן דומה גם במדרש "ילקוט שמעוני", תהילים ב, רמז תרכא: "ה' אמר אלי בני אתה. ר' הונא בשם ר' אדי: בשלשה חלקים נחלקו היסורין: אחד למלך המשיח, וכד תיתי לו שעתיה. אומר הקב"ה עלי לבראותו בריה חדשה, וכה"א אני היום ילדתיך שעתיה אומר הקב"ה עלי לבראותו בריה חדשה".

חז"ל מודים

משיח ללא אב ביולוגי

ואח"כ מתפללים מדוע ישנה אנטישמיות בעולם.

הכיצד עם פוסטים כאלו, מתקשים ביד לאחים להבין מדוע יהודים משיחיים לא מעוניינים לעקוב אחרי דף הפייסבוק שלהם?

לענייננו, גם חז"ל (רבי משה הדרשן) מודים: המשיח ללא אב ביולוגי!

לעיתים פונים אלינו בהאשמה כי הרעיון לפיו המשיח נולד מבתולה מהווה רעיון פאגאני. בעוד הקדשנו סרטון ומאמר בנושא לידת הבתולין של המשיח על פי נבואתו של ישעיהו (www.messiah.co.il/virgin), ברצוננו כעת לגעת בעניין יחוסו הביולוגי של המשיח.

על פי הבנתנו את המקרא, ברור כי על המשיח להיוולד מרוח הקודש. לפי התנ"ך והברית החדשה, מטרת ביאתו של המשיח הייתה בראש ובראשונה לרצות אותנו לאלהים ע"י כפרה על עוונותינו וסליחה לחטאינו. לשם כך, היה על המשיח להיות מושלם ("תמים") וללא כל חטא. משיח ילוד אב ואם אנושיים אינו יכול להיות תמים מאחר וכל המין האנושי, מאז אדם וחוה, שרוי בחטא. לכן חייב היה המשיח להיוולד באופן ניסי, מזרע רוחני וקדוש; רק כך הוא יכול היה להוות שה תמים וראוי לשאת את תפקיד הקורבן המושלם אשר שילם עבור חטאת העולם.

ברצוננו כעת להוכיח כי ישנם גם רבנים (חז"ל) שהבינו ופרשו בדיוק כמונו את עניין זה; פרופ' חננאל מאק מהמחלקה לתלמוד באוניברסיטת בר-אילן מצטט שתי דרשות של רבי משה הדרשן:

"ויאמר אליהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אותו אל הבור הזה אשר במדבר ויד אל תשלחו בו (בראשית ל"ז 22) - ככתוב 'אף על יתום תפילו ותכרו על רעכם' (איוב 22 ו 27), זה שאמר הכתוב 'יתומים היינו ואין אב' (איכה ה 3) - אמר רבי ברכיה אמ' הברוך קדוש הוא לישראל אתם אמרתם יתומים היינו אין אב, אף גואל שאני עתיד להעמיד מכם אין לו אב, שנביאים אחרונים 'הנה איש צמח שמו ומתחתיו יצמח' (זכריה י 12), וכן אמר 'ועל כיון לפנו' (ישעיה נ"ג 2), ועליו דוד אמ' 'מָרְחָם מִשְׁקָה, לֶךְ טַל יִלְדוּתְךָ'. (תהילים ק"ו 3) הדרשן התאים כאן את הפסוק מאיוב אל יוסף, היתום והָרַע, שהופל אל הבור ונמכר. מקור הדרשה במדרש איכה רבתי על הפסוק 'יתומים היינו', והיא מוכרת ממדרש זה הן במהדורת וילנה הן במהדורת בובר, בלי הפסוק מאיוב ובלי פסוקי זכריה, ישעיה ותהלים שבסופה. את אלה שילב כנראה רבי משה הדרשן מעצמו במקום זה, ובכך האדיר את המרכיב ה'כעין-נוצרי' של הדרשה הרבה יותר מהמצוי במדרשי איכה. בתלמוד הירושלמי ובמדרש איכה רבתי הובאו דברי רבי יהושע בן לוי שצמח הוא שמו של המשיח, על פי הפסוק מזכריה 'הנה איש צמח שמו' וגו'. כידוע קיימות גם דעות אחרות, בירושלמי ובבבלי, בדבר שמו של המשיח, וגם הן מבוססות על

יד לאחים:

'לאחרונה גילו מדענים יצור בשם "דג מסור שן קטן" המסוגל ללדת 'לידת בתולין'. האם זוהי הוכחה שישוע נולד מרוח הקודש? האם רוח הקודש מכה שנית? אולי לצאצאים של ה'דג מסור שן קטן' יש חשיבות רוחנית בתאולוגיה הנוצרית? אולי זה מסמל את בואו של המשיח?"

שאלות ותשובות

יד לאחים: "כיצד משווים את ישוע לקרבן הפסח בטענה שהוא נצלב בערב חג הפסח (כלומר לפני ליל הסדר), כאשר כתוב במפורש כי הוא נעצר לאחר ליל הסדר, מאוחר יותר באותו לילה? האם היו שני אנשים בשם ישוע?"...

זו שאלה מצויינת כי היא מביאה לנו דוגמא נהדרת להשפעה של המסורת על המסר הפשוט העולה מכתבי הקודש. מייד נסביר למה כוונתנו, אך ראשית יש לציין כי כתבי הברית החדשה אכן מלמדים כי המשיח ישוע מהווה את קרבן הפסח הנזבח בעדנו (למשל, בקור"א ה' 7).

בחזרה לעניין המסורת, בגוף השאלה חוזר על עצמו פעמיים הביטוי "ליל הסדר". אולם בדיקה בכתבי הקודש מגלה כי ביטוי זה אינו מופיע, לא בתנ"ך ולא בברית החדשה. למעשה, הפעם הראשונה בה מפורטות הלכות ליל הסדר נמצאת במשנה (מסכת פסחים) וגם שם, לא נעשה השימוש בביטוי "ליל הסדר", אלא במונח "ערב פסחים".¹

יד לאחים שואלים: "האם היו שני אנשים בשם ישוע?" והתשובה כמובן שלילית; עם זאת, חשוב לציין לענייננו כי לפי המקרא היו שני חגים הקשורים לפסח: פסח לה', בתאריך י"ד בניסן; וחג המצות, שבעה ימים, החל מתאריך ט"ו בניסן. אגב, לפי מסורת הרבנים, נחגג ליל הסדר עד היום בט"ו בניסן.³

לפי כתבי הברית החדשה, נמצא כי ישוע המשיח ותלמידיו חגגו את הפסח בדיוק לפי מצוות התורה: בשלוש הבשורות הסינופטיות⁴ נאמר כי ישוע נצלב לאחר סעודת הפסח (כלומר: בי"ד בניסן); מבשורת יוחנן י"ט 14 מובן כי ישוע נצלב טרם ערב הפסח (או אם תרצו, ליל הסדר, בט"ו בניסן).

לסיכום, בניגוד לנטייה המסורתית, כתבי הברית החדשה מלמדים באופן ברור כי המשיח ישוע נצלב לאחר סעודת הפסח ('פסח לה' - י"ד בניסן) ולפני ערב הפסח (הראשון של 'חג המצות' - ט"ו בניסן).⁵

1 וגם: "ערבי פסחים", או "ליל פסחים". הביטוי המפורש "ליל הסדר" מופיע כאלף שנים מאוחר יותר מתקופת המשנה.

2 ויקרא כ"ג 5-6: "בַּחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעֲרֵבִים פֶּסַח לַה' וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג הַמָּצוֹת לַה' שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכְלוּ: בַּמִּדְבָּר כ"ח 16-17: "וּבַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ פֶּסַח לַה' וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת יֹאכְלוּ."

3 ראו, במאמרו של ר' אליעזר מלמד "הלכות ליל הסדר חלק א'", בלינק: www.yeshiva.org.il/midrash/250

4 מתי כ"ו, מרקוס י"ד, לוקס כ"ב.

5 מעניין כי גם התלמוד מודה כי המשיח נצלב באותה עת ממש (בבלי, סנהדרין מ"ג ע"א).

פסוקי מקרא, אבל ייחוסם של השמות האחרים למשיח - שילה, ינון, חנינה, מנחם ועוד - בנוי על דרך הדרש, ואילו צמח הוא שמו הגלוי של האיש שעליו מדבר הנביא זכריה. הדרשה מבוססת על שילוב של דמותו האנושית של המשיח שאין לו אב בשר ודם, נבואת העבד הנענה והסובל בישעיה נ"ג, היא פרשת 'הנה ישכיל עבדי', ומזמור תהלים ק"י, המתאר את יחסי האל עם היושב לימינו ועם מלכיצדק."

אם כך, פרופ' חננאל מאק מכיר בעובדה כי רבי משה הדרשן פירש כי המשיח יהיה ללא אב ביולוגי. אבל הרב דניאל עשור (רב מודרני המתנגד נחרצות ליהדות המשיחית), על מנת להתנער מדבריו של רבי משה הדרשן, טוען בתגובה כי הייתה "רתיעה בקרב היהודים כלפי דרשותיו של משה הדרשן" וכי "חכמי ישראל לא קיבלו את הדעה של האיש ר' משה הדרשן". מדובר בניסיון ערל של רב מודרני וחסר חשיבות לבטל את דברי חז"ל, שהרי פרופסור חננאל מאק טוען כי רש"י בכבודו ובעצמו הרבה לצטט מרבי משה הדרשן וכי בפירושיו של רש"י "מובאים פירושים ודרשות שמקורם בדברי רבי משה הדרשן" (רש"י דמותו ויצירתו. עמ' 327). אתם מבינים? בניגוד גמור לדבריו של הרב דניאל עשור, רש"י כן התרשם, התעמק וביסס את דבריו על רבי משה הדרשן. לשיטת הרבנים, כאשר ניגשים להבין את הטקסט המקראי, ניתן לעשות כן ע"י ארבעה רבדים: פשט, רמז, דרש וסוד. לאור זאת, פרש רבי משה הדרשן. כמו כן, ניתן לגרוס כי "מעשה אבות - סימן למשיח". כלומר: חייהם של גיבורי המקרא מקדם ושל עם ישראל משתקפים ונותנים את אותותיהם בחיי המשיח. במקרה של אסתר, כפי שהיא הייתה ללא אב ואם, כך גם הגואל האחרון יהיה ללא אב אנושי, וכך בחר לפרש זאת גם רבי משה הדרשן.

יש קטעים נוספים במקרא אשר לשיטת הרבנים, גם הם רומזים על משיח בן-אלהים ולא בן-אנוש. כפי שהראנו קודם לכן, יש קטעים נוספים במקרא אשר לשיטת הרבנים רומזים על משיח בן-אלהים. ✪

שאלות ותשובות

ש
ת

יד לאחים: "עניין הקרבנות צווה ליהודים בלבד ואילו על הגויים לשוב בתשובה רק על ידי צום, תפילה ותשובה אמיתית מקרב לב"

- לפני שנענה, מן ההכרח לציין כי בטיעון זה מתגלים שני אבסורדים לא קטנים:
1. חז"ל לימדו כי בתור יהודים, הדרך לזכות בכפרה על עוונות היא עלי ידי גמילות חסדים, קרי: צדקה, תפילה וחזרה בתשובה אמיתית (אבות דרבי נתן, פרק רביעי, סימן ה). כעת מספרים לנו ביד לאחים כי היהודים זקוקים לקרבן כפרות ואילו על הגויים לשוב בתשובה רק על ידי צום, תפילה ותשובה אמיתית מקרב לב. נראה כי מישהו קצת התבלבל פה...
 2. יד לאחים כותבים כי בהתבסס על ספר יונה, הגויים אינם זקוקים לעניין הקורבנות. בניגוד לדבריהם, ביונה א' 16 נאמר כי לאחר שהטילו את יונה לים, הגויים שנותרו על הסיפון חזרו בתשובה והקריבו זבחים לאל: "וַיִּרְאוּ הָאֲנָשִׁים יְרָאָה גְדוֹלָה אֶת־ה' וַיִּזְבְּחוּ־זֶבַח לֵה' וַיִּדְּרוּ נְדָרִים". להלן שלוש תגובות נוספות לטיעון העולה מן המאמר:
- א. אין לקבוע תיאולוגיה שלמה על-פי ספר או קטע בודד מכתבי הקודש ולכן פסיקתם של יד לאחים אינה מבוססת דיה. הרי באותה מידה היינו יכולים להביא את ישעיהו נ"ו 7: "וְהִבִּיאֹתִים אֶל־הַר קָדְשִׁי וְשִׁמְחֹתִים בְּבֵית תַּפְלִיתִי עוֹלְתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל־מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית־תַּפְלָה יִקְרָא לְכָל־הָעַמִּים". או את איוב מ"ב 7: "וְעַתָּה קְחוּ־לָכֶם שִׁבְעָה־פָּרִים וְשִׁבְעָה אֵילִים וּלְכוּ אֶל־עַבְדִּי אִיּוֹב וְהַעֲלִיתֶם עֹלָה בְּעֶדְכֶם...". שני הפסוקים לעיל מתייחסים אל הגויים ככאלה השותפים להקרבת קורבנות כביטוי לחרטה ולחזרה בתשובה.
- ב. כאשר יד לאחים טוענים כי הגויים אינם זקוקים לקורבנות, הם למעשה יורים לעצמם ברגל! מדוע? בספר במדבר כ"ט, כחלק מהמצוות של חג הסוכות, מצווים הכוהנים להקריב בטה"כ 70 פרים לעולה בשמנת ימי החג (פס' 12-37). חז"ל נדרשו לשאלת המספר 70 וקבעו: "כך ישראל מכפרים על האומות, שכל אותן שבעים פרים שמקריבים בחג, כנגד שבעים אומות" (שיר השירים רבה).¹ במילים אחרות, כחלק מהמנדט להיות "מְחַלְקֵת כְּהָנִים וְגוֹי קְדוֹשׁ" (שמות י"ט 6), הצטוו בני ישראל לכפר לא על עצמם בלבד כי אם גם על יתר אומות העולם, אשר מן הסתם, משוללות בית מקדש ומערכת קורבנות. מוזר שעל-מנת להתנגד בתיאולוגיה המשיחית, מוכנים ביד לאחים להתעלם מחז"ל ולסתור את פרשנותם והוראתם!
- ג. לא לשווא הפך יונה לספר בו קוראים ביום כיפור; מוטיב הכפרה עובר בו כחוט השני: בפרק א' שואלים המלחים את יונה מה עליהם לעשות כדי להשתיק את הסערה המתגברת. שימו לב לתשובתו: "שִׁאוּנִי וְהִטְלִנִי אֶל־הַיָּם וְיִשְׁתַּק הַיָּם מֵעַלְיָכֶם כִּי יוֹדַע אֲנִי כִּי בְּשָׁלִי הִסְעָר הַגָּדוֹל הַזֶּה עֲלֵיכֶם" (פס' 12). בפסוק 15 נאמר כי הם שמעו בקולו, "וַיִּשְׂאוּ אֶת־יוֹנָה וַיַּטְּלוּהוּ אֶל־הַיָּם וַיַּעֲמֵד הַיָּם מִזְעָפוֹ".
- זו אפוא תמונה מושלמת של אדם אשר לכאורה מקריב את חייו לטובת הזולת. גם בפרק ג' ניתן להיווכח כיצד מוסר עצמו יונה בידיהם של אנשי נינוה המושחתים ולמעשה מקריב עצמו, באופן סמלי, למען ישועתם. קשה לקרוא את ספר יונה ולהתעלם ממוטיב הקורבן המלווה אותו.

1 בתלמוד הבבלי, סוכה נ"ה ע"ב נאמר: "אמר רבי אליעזר: הני שבעים פרים, כנגד מי? כנגד שבעים אומות".

ש
ת

יד לאחים: "מדוע החליטו כולם [כל זרמי היהדות] להביא אתרוג כשהשוק מוצף בפירות הדר למיניהם?"

- במניפולציה זולה שכזו, חושבים ביד לאחים כי יצליחו להערים על תולדות עם ישראל ואף על השכל הישר. כאן המקום להכריז כי התשובה לשאלתם ברורה וחדה: הסיבה שבעטיה נאלצים כולם לקנות במיטב כספם דווקא אתרוג, היא מפני שכך החליטו וקבעו חז"ל (משנה, סוכה ג'). ואוי לו למי שיעז להתנגד להם; האומלל שיעמוד מולם צפוי לחרם, לנידוי, להכפשה, למיתה בעולם הזה ולייסורים בלתי נסבלים בעולם הבא (בבלי, עירובין כ"א ע"ב).
- במשך אלפיים שנה אזור העם היהודי כבן ערובה בידי כת הרבנים ומחויב לפעול על-פי "מִצְוַת אֲנָשִׁים מְלֻמָּדָה" (ישעיהו כ"ט 13) ולא לפי דבר אלהים. לאחר חורבן בית המקדש השני, כאשר מעמדה הדתי של כת הפרושים (הרבנים) הלך והתחזק, הם העזו לקבוע כי "חמורים דברי זקנים [רבנים] מדברי נביאים" (ירושלמי, ברכות, פרק א', הלכה ד). במאה ה-1 לספירה התעמת מולם ישוע משהיח ולא נרתע מלהטיח בהם את דברי התוכחה הבאים: "עֲזַבְתֶּם אֶת־מִצְוַת אֱלֹהִים לְהַחֲזִיק בְּמִסְתֵּר בְּנֵי־אָדָם... בְּטַלְתֶּם אֶת־מִצְוַת אֱלֹהִים כְּדֵי שֶׁתִּשְׁמְרוּ אֶת־הַמִּסְתֵּר שֶׁלָּכֶם... וְהִתְפָּרוּ אֶת־דְּבַר אֱלֹהִים עַל־יְדֵי קִבְלַתְכֶם אֲשֶׁר קִבַּלְתֶּם" (מרקוס ז' 9-13). בגין ביקורת זו, המשיח ותלמידיו שילמו ומשלמים על כך גם כיום, מחיר כבד; ביטוי לכך ניתן למצוא בפעילותם השוטפת של יד לאחים ובדברי הנאצה שהם מפרסמים בכתב העת "מחפשים".
- בחג הסוכות מצווה התורה: "וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר תְּמָרִים וַעֲנַף עֵץ־עָבֹת וְעַרְבֵי־נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים" (ויקרא כ"ג 40). אלו הדברים שנאמרו למשה מפי הגבורה ואין זכות לאיש להוסיף עליהם או לגרוע מהם מאומה (דברים ד' 4, י"ג 1). אם כת מסוימת מחליטה כי "פרי עץ הדר" מכון דווקא לאתרוג, שיבושם לה. אך כאשר כופים זאת על כלל האוכלוסייה באמתלה של תושב"ע אשר לכאורה ניתנה למשה בסיני, זו כבר חציית קו אדום!

למעשה, האמת לא יכולה להיות רחוקה יותר ממה שכתוב לעיל!
הקביעה לפיה יש אחידות בהלכה הרבנית, לא רק שאינה עומדת בקנה אחד עם המציאות בשטח, אלא שהיא אף סותרת את מהות שיטת השקלא וטריא¹ והפלפול² התלמודי. כמעט בכל דף בגמרא ניתן למצוא מחלוקת בין רב זה לרב אחר בנוגע לסוגייה הלכתית.

קחו לדוגמא את הדרך בה נפתחת המשנה: כבר על ההתחלה, במסכת ברכות א', ניתן לקרוא על חוסר תמימות הדעים בכל הנוגע לשעה בה יש לקרוא את ה"שמע": "מאימתי קורין את שמע בערבין? משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן, עד סוף האשמורת הראשונה, דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרין: עד חצות. רבן גמליאל אומר: עד שיעלה עמוד השחר". כבר בפסוק הפותח את המשנה נמצאות שלוש עמדות שונות.

לאמיתו של דבר, חוסר ההסכמה לבבי קביעתן של הלכות מסוימות, הוא שהביא את הרבנים לטבוע את המושג "תיקו". "תיקו" הוא מונח תלמודי המורה על סיום דיון באי-הכרעה בין אמוראים או תנאים כאשר לא ניתן לענות על התשובה באופן מוחלט.³ הרב חיים נבון, בספרו "תיקו" (הוצאת ידיעות אחרונות - ספרי חמד, 2014), מגיש לא פחות מ- 101 ויכוחים דרמטיים בהלכה, שהסתיימו בלא הכרעה. בהקדמה לספרו הוא מבהיר כי למרות שנהוג לחשוב שהוויכוחים בהלכה התמקדו בפרטים בלבד, "לעיתים המחלוקות בין חכמינו נוגעות גם בנושאים עקרוניים" (עמ' 2).

לצורך הדגשת חוסר האחידות בהלכה, ניתן להזכיר את הפערים בין מנהגי עדות המזרח לעדות אשכנז (למשל, בנושא הזמן שיש להמתין בין אכילת בשר וחלב; או במזונות האסורים לאכילה בפסח). הבדלים מסורתיים אלו היו כה תהומיים עד כי הם נכנסו אפילו לליבה של ההלכה, כפי שניתן למצוא, למשל, ב"קיצור שלחן ערוך" (הלכות תפלת שמונה-עשרה, סימן י"ח). נדמה כי זרע המחלוקות בהלכה החל לנבוט כבר בימי בית הלל ובית שמאי: "תנא ר' יהושע אוניאי: תלמידי בית שמאי עמדו להן מלמטה והיו הורגין בתלמידי בית הלל. תני ששה מהן עלו והשאר עמדו עליהן בחרבות וברמחים" (ירושלמי, שבת דף ט').⁴ נוסף על כך, התלמוד הבבלי לבדו מלא כרימון בדוגמאות של רבנים אשר המחלוקות ביניהם הביאו אותם לנאץ אחד את השני ללא רסן ולדגף את מעשיהם של רבנים אחרים במרץ רב.⁵ נראה כי שרשרת המחלוקות וחוסר האחידות אשר החלה בימי התנאים לא שככה גם בימינו אנו; כיום ניתן לראות גילויים של אלימות, של שנאה ושל מדון בין זרמים חרדיים, אפילו תחת חסותה של אותה ישיבה, כמו למשל, המלחמות בין ה"מחבלים" ל"שנואים" – כינויים של שני פלגים עוינים בישיבת פוניבז', במאבקם על השליטה במתחם.⁶

לסיכום, לא רק שכיום אין בממצא אחידות מוחלטת באופן קיום ההלכות, אלא יתרה מכך, כל ניסיון לתאר סמכות מוחלטת אחת המקובלת על כל הזרמים ואשר אין עליה עוררין, איננה אלא עורבא ופרח. כך נראו פני הדברים בתקופת הזוגות⁷ וכך נותרו הדברים עד היום!

אגב, מחבר הטענה כותב כי תופעת האחידות בקיום המצוות מוכיחה כי מחברי ההלכה הבינו נכונה את "רצון המחוקק בעצמו!". חשוב לציין בהקשר זה, של "רצון המחוקק", את הסיפור התלמודי הבא: "בשעה שעלה משה למרום, מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות. אמר לפניו: רבש"ע, מי מעכב על ידך? אמר לו: אדם אחד יש שעתיד להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו, שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות. אמר לפניו: רבש"ע, הראהו לי. אמר לו: חזור לאחורך. הלך וישב בסוף שמונה שורות ולא היה יודע מה הן אומרים. תשש כחו. כיון שהגיע לדבר אחד, אמרו לו תלמידיו: רבי מנין לך? אמר להן: הלכה למשה מסיני..." (בבלי, מנחות כ"ט ע"ב). מעניין מאוד, חכמי התלמוד מודים כי אפילו משה (המחוקק בכבודו ובעצמו) לא הבין מאומה מהדרשות שהעביר עקיבא בשיבתו; והאבסורד הגיע לשיאו כאשר עקיבא טען בפני תלמידיו כי קיבל את ההלכות אשר לימד ממשה בסיני.

- 1 ביטוי בארמית משמעותו: משא ומתן, דיון ארוך המלווה בהצעות לכאן ולכאן והתלבטויות שונות.
- 2 פלפול, משמעותו ויכוח או משא ומתן חריף על סוגיות בגמרא.
- 3 מתוך ויקיפדיה, בלינק: he.wikipedia.org/wiki/%D7%AA%D7%99%D7%A7%D7%95
- 4 לקריאה נוספת על מלחמות בית הלל בבית שמאי, ראו: www.yeshiva.org.il/midrash/5932
- 5 ראו למשל: במסכת ברכות כ"ט ע"א; במסכת נידה כ' ע"א; במסכת מועד קטן י"ב ע"ב; במסכת שבת קנ"א ע"ב; במסכת סנהדרין ג' ע"ב; נדרים ס"ו ע"ב.
- 6 לקריאה נרחבת בנושא, לחצו על הלינק הבא: judaism.walla.co.il/item/2801731
- 7 סוף תקופת בית שני.

חשוב להזכיר את ההקשר שבו נכתב השקר הגס הזה: מחבר המאמר כתב זאת מייד לאחר שהביא ציטוט מיחזקאל (מ"ה 17) אשר מדגיש את הקרבת העולות על-ידי נשיא העדה בכל מועדי ה'. בנוסף, שימו לב לאופן בו מצווה תורת משה לציון את ראשי החודשים: "...וּבְרָאשֵׁי חֳדָשֵׁיכֶם וַתִּקְעֶתֶם בְּחִצְצֹרְתְּךָ, עַל עֲלֵיתֶיכֶם וְעַל זִבְחֵי שְׁלֵמִיכֶם וַהֲיִו לָכֶם לִזְכָּרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם..." וּבְרָאשֵׁי חֳדָשֵׁיכֶם תִּקְרְבוּ עִלָּה לַה' פָּרִים בְּנֵי-בָקָר שְׁנַיִם וְאֵיל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם" (במדבר י' 10, כ"ח 11). לאור זאת ניתן לתהות: האם חברי יד לאחים חוגגים את ראשי החודשים כמצווה בתורה, על ידי הקרבת זבחים, או שהם עושים זאת לפי מאוּי ליבם ומסורת חיצונית המבטלת את התורה?

טוב יעשו חברי יד לאחים אם יפנימו אחת ולתמיד כי בניגוד ליהדות הרבנית, היהדות המשיחית איננה כת הפועלת לפי משנה סדורה המכתיבה כל צעד ושעל בחיים. אנו אמנם כפופים לתורת המשיח ולמצוותיו אולם אין לנו הלכה הקובעת עבורנו עם מי מותר לדבר, עם מי אסור; כיצד להתלבש, מה לחבוש על הראש; מה לאכול, מתי לאכול; כיצד לאכול; איך להתפלל, מתי להתפלל, מה להתפלל, לאיזה כיוון להתפלל ומאיזה ספר להתפלל. בניגוד לחברי הכת של יד לאחים, איננו תחת משטרת מחשבות הכופה עלינו אין ספור הלכות. לכן, בקרב יהודים משיחיים סביר להניח כי לא תמצאו את אותה אחידות והומוגניות הקיימת לכאורה אצל אחינו מהיהדות הרבנית. מציאות זו באה לידי ביטוי באופן בו אנו מציינים טקסים יהודיים שונים ובדרך בה אנו חוגגים את מועדי ישראל.

שני מפקדים של קריניוס

יד לאחים:

"משיחיים מסבירים סתירות מהותיות בין הבשורות, בכך שכביכול מדובר במבט שונה על אותם אירועים וכי הגרסאות השונות משלימות זו את זו... אז כיצד מתי טוען שישוע נולד בימי הורדוס (מת בשנה הרביעית לפני הספירה) כאשר לוקס טוען שהוא נולד במפקד עם שערך קוריניוס בהיותו שליט בסוריה? שמונה לתפקיד בשנה השישית לספירה? איזו "השלמה" יש כאן?" (עמוד 24).

לפני שניתן מענה לטענה, מוטב להבהיר במה היא עוסקת: יד לאחים הצליבו את פסוק 1 מבשורת מתי א' עם פסוקים 2-1 מלוקס ב' ומצאו כי יש סתירה לכאורה בעת הולדתו של ישוע. הורדוס (המוזכר במתי ב') נפטר בשנת 4 לפנה"ס בעוד שהמפקד של קוריניוס (המוזכר בלוקס ב') מתוארך לשנת 6 לספירה. כלומר: לכאורה נמצא פער של 10 שנים בין תיארוך הולדתו של המשיח בבשורת מתי לבשורת לוקס. הדגש במשפט האחרון צריך להיות מושם על המילה 'לכאורה', משום שבדיקה מעמיקה של ההיסטוריה מוכיחה עד כמה מדויק היה לוקס בניסוח דבריו ובתיעוד המאורעות. לוקס כתב: "וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם, וַיָּצֵא צוֹ מֵאֵת קִיסָר אוֹגוסְטוֹס לְמִנּוֹת אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל תָּבֵל. וְהַמֶּלֶךְ הַזֶּה הָיָה הָרִאשׁוֹן בְּהַיּוֹת קוֹרִינְיוֹס שְׁלִיט בְּסוּרְיָא" (ב' 2-1). במשך שנים רבות סברו חוקרי הברית החדשה כי הכוונה הייתה למפקד הגדול שנערך בשנת 6 לספירה; כיום, לאור תובנות חדשות, התברר כי לא כן הדבר. במעשי השליחים ה' 36-37 כתב לוקס: "כִּי לִפְנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה קָם תּוֹדָס וַיְהִי אֶת־נַפְשׁוֹ כְּאַחַד הַגְּדֹלִים... וְאַחֲרָיו קָם יְהוֹדָה הַגָּלִילִי בִּימֵי הַמֶּלֶךְ הַזֶּה וַיֵּסֶת עִם רַב אַחֲרָיו וְגַם־הוּא נִהְרַג וְכָל אֲשֶׁר־שָׁמְעוּ אֵלָיו נִפְצְוּ. יָדוּעַ מִמִּקּוּרֹת הַיִּסְטוֹרִיִּים (יוספוס פלביוס, למשל) כִּי יְהוֹדָה הַגָּלִילִי - יָדוּעַ גַּם בְּשֵׁם 'יְהוֹדָה בֶּן חֲזַקְיָה' - עוֹרֵר מֶרֶד אֶחָד בְּצִיפּוֹרִי (שבגליל) בִּשְׁנַת 4 לִפְנֵה־ס', לֵאמֹר מוֹתוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הוֹרְדוֹס וּמֶרֶד נוֹסֵף בִּשְׁנַת 6 לִסְפִּירָה, כִּנְגַד מֶלֶךְ אוֹכְלוּסִין שֶׁהִנְהִיג קוֹרִינְיוֹס.

בשנת 12 לפנה"ס קיבל קוריניוס מינוי של קונסול (תואר המקנה סמכות אבסולוטית באיזור) מאת הקיסר והיה לנציג רשמי של רומא במדינה זרה. בין השנים 12 ל-1 לפנה"ס, היה קוריניוס אחראי על דיכוי מרד בגלטיה וקליקיה. אזורים אלו נכללו בשטח אשר מאז שנת 27 לפנה"ס נקרא 'פרובינציה של סוריה' - קליקיה פיניקה'. סוריה הייתה פרובינציה משותפת של קליקיה ולמושל בה נתנה סמכות על הגליל ועל יהודה.

לוקס מתייחס אפוא לשני מפקדים שונים: האחד, לפני מותו של הורדוס בשנת 4 לפנה"ס, "הָרִאשׁוֹן בְּהַיּוֹת קוֹרִינְיוֹס שְׁלִיט [קונסול/נציב] בְּסוּרְיָא" (לוקס ב' 2); השני, בשנת 6 לספירה (מעשי השליחים ה' 37). לסיכום, לוקס מפריד בין "המפקד הראשון"², אשר נערך בעת בה תקפד קוריניוס כקונסול פרובינציית סוריה מטעם הקיסר; לבין "המפקד"³ השני, שהתקיים אף הוא תחת שרביטו של קוריניוס. לוקס מצוין כי הולדת ישוע התרחשה בתקופת המפקד הראשון, בשנת 6 לפנה"ס בקירוב; בהתאמה מדויקת לעת אשר אליה מתייחס מתי, דהיינו מעט לפני מות הורדוס הגדול (פרק ב' 1, 19).

1 או 'סיריה'.

2 לוקס ב' 2.

3 מעשי השליחים ה' 37.

כספים

יחיעם פליישמן \ יד לאחים:

"אתם מקבלים משכורות שמנות כדי לשקר במכוון" (עמ' 19)

הרב דניאל עשור, כתגובה לסרטונים של איתן מוטי, ובמקום להתעמת מול המסר, החליט לתקוף את השליחים עצמם (קרי, אותנו). לטענתו, הוא ערך בדיקה וגילה כי "המיסיונרים מקבלים משכורת ממוצעת של 42,000 ש"ח בכל חודש!"

תחילה, שימו לב לאירוניה ולצביעות.

יחיעם פליישמן טוען שמשיחיים מקבלים משכורת על מנת לשקר במכוון. בעוד מוטי וקנין מספר: "אני זוכר מצויין את היום בו הופיע פרצוף חדש באחד הכנסים, בחור בשם 'משה', הוא הציג את עצמו בפני וטען שהוא קיבל מידע על הכנס ממישהו בבאר שבע וביקש לגלות מידע על המאמינים ועל הכנס. לאחר מספר חודשים, מאמין ישראלי חדש מהצפון יצר קשר עם איתן ואיתי וביקש שנצטרף אליו לפגישה שיש לו עם יד לאחים ועם הרב דניאל עשור. איתן ואני שמחנו להצטרף. והנה, הפלא ופלא; את פניו של מי הופתעתי לגלות כנציגם של יד לאחים? את פניו של משה! או יותר נכון, את פניו של יחיעם פליישמן, שהחליט במצח נחושה לשקר לי ולרבים אחרים תקופה קצרה לפני כן, בעודו מקבל משכורת מיד לאחים". לאחרונה נדמה כי ארגון יד לאחים אינו בוחל אפילו באמצעים המפוקפקים והעקומים ביותר כדי להצדיק את מטרותיו. ברוב ייאושם, שוב בחרו חברי הארגון לתקוף את השליחים, בחושבם כי אם יצליחו להכפיש את שמם, ייפגעו במסר אשר בניהם; בראותם כי אינם מסוגלים להתמודד עם האמת בטיעונים ממשיים, החליטו לנעוץ את שיניהם באנשים המעבירים את המסר ובכך, לנסות ולהסית את הדיון מהעיקר. מעשיהם משקפים ביתר-שאת את אוזלת ידם; הם אינם בוחלים בהוצאת דיבה, בהסתה, בשקר ובמרמה על מנת להסית את הציבור בישראל מהדיון ומהשיח המתבקש על מקומו הראוי של ישוע המשיח בישראל בפרט ובעולם היהודי בכלל. אם בהכנסות דת עסקין, הבא נציג אפוא כמה פרטים מהדו"ח הטרי של מבקר המדינה, אשר שופכים אור על מקובלים ובד"צים (גופי כשרות פרטיים) המעלימים מס באופן שיטתי ועקבי. תחזיקו חזק ושימו לב למספרים הבאים:

27 גופי כשרות פרטיים (בד"צים) ועשרות מקובלים מכניסים מיליארדי שקלים מבלי לשלם מס כחוק, בטענה שמקור הכספים

הוא מתנות או תרומות. כך עולה מדו"ח מבקר המדינה שפורסם היום. "ישנו חשש שפעילותם משמשת להלבנת הון", נכתב בדו"ח. על פי הדו"ח, ברשות לאיסור הלבנת הון התקבלו מאז 2002 כ-240 דיווחים "בלתי רגילים" לגבי 11 מקובלים ו-6 בד"צים. דיווחים אלה נוגעים לפעולות פיננסיות מחשידות, בהיקף של למעלה ממיליארד שקל, שמתוכם כ-877 מיליון שקל נוגעים למקובל אחד" (ynet, 29/10/14).

"פרק אקזוטי במיוחד בדוח זכה לכותרת 'מיסוי רבנים, מקובלים ובד"צים'. בפרק זה נחשפים הסדרי מס תמיהים ואף מקוממים הניתנים לראשי ארגונים שונים הפועלים בתחום העיסוק המכונה 'ענף המקובלים'. 'מתן ברכות להצלחה, ייעוץ אישי או עסקי ותיווך בין אנשי עסקים' - כל אלה הן פעולות עסקיות החייבות במס, שרבנים מבצעים לפי הדוח. 'הביקורת העלתה כי למרות הסכומים העצומים שמשולמים למקובלים, לא כללה רשות המסים את בדיקת פעילותם בתוכניות העבודה של חטיבת השומה" (גלובס, 29/10/14).

"מבקר המדינה בביקורת חריפה על רשות המיסים שאינה פועלת נגד 'מקובלים' ו'בד"צים' המרוויחים מיליארדי שקלים בשנה מבלי לשלם מס כחוק. 'ללא מיסוי על פעילותם - נגרם הפסד כספי למדינה'. תוך כך, מהדו"ח עולה כי 'מקובלים' ובד"צים מספקים שירותים גם לתושבי חוץ ולתאגידים הרשומים בחו"ל. משרד מבקר המדינה איתר ברשות לאיסור הלבנת הון 240 דיווחים בלתי רגילים שהתקבלו בשנים 2002-2014, לגבי 11 רבנים 'מקובלים' ושישה בד"צים, בסכום של כ-1.011 מיליארד ש"ח וכ-1.3 מיליון פרנק שוויצרי: כ-993 מיליון ש"ח נוגעים למקובלים, מהם כ-877 מיליון ש"ח הנוגעים למקובל אחד; וכ-18 מיליון ש"ח וכ-1.3 מיליון פרנק שוויצרי נוגעים לבד"צים" (וואלה, 29/10/2014).

אגב, ארגון יד לאחים חייב להשיר מבט לראי ולבחון את אורוותיו שכן מסתבר כי ידו של אחד מיועציו הבכירים, הרב

דניאל עשור, הייתה במעל. שמו של דניאל עשור מזוהה בין היתר גם עם ארגון רבני "צהר", אשר לכאורה חבריו אינם מדווחים כחוק על כל הכנסותיהם: "הם [רבני צהר] גובים כסף. הרבה מאוד כסף. אצל רשם נישואים של הרבנות בני הזוג משלמים אגרה שהולכת למועצה הדתית; אצל רבני צהר אני לא יודע לאן הולכים הכספים. אף אחד לא מקבל דיווח לאן זה הולך, וזה לא תקין. אני בודק את הנושא. אני רואה בחומרה רבה את העובדה שהם לוקחים כספים ולא מדווחים עליהם. אסור שזה יקרה". (דבריו של ח"כ דוד אזולאי, שר הדתות בכתבה מאת יהודה שלזינגר, "ישראל היום", 26.06.15).

הרבנים משעבדים ומנצלים את משאביהם של ההולכים אחריהם, שנאמר בתלמוד "כל המטיל מלאי לכיס תלמידי חכמים זוכה ויושב בישיבה של מעלה" (פסחים, דף נ"ג, ב). הרבנים מוכרים ישועות, מוכרים את ברכתם לעולם הבא, מוכרים תפילות בכותל, מוכרים קמעות לחזל, מוכרים ספרי תורה מהודרים, מוכרים שטרות של דולר שנגעו בהם "מקובלים קדושים" ובסך הכל, מנצלים את הדת לצרכי מסחר כנגד אלו ההולכים אחריהם בעיוורון. מה לדעתכם חושב אלוהים על המסחר שהרבנים עושים על חשבוננו?

מעניין לשים לב לקונטרסטיות של הברית החדשה, היוצאת נגד הרעיון שניתן לקנות את אלוהים בכסף או לעשות מסחר מהאמונה. ישוע אמר לתלמידיו: "רפאו חולים, הקימו מתים, טהרו מצרעים, גרשו שדים; חנן קבלתם, חנן תתנו" (מתי 17:8-7) אם הרבנים יכירו בישוע כמשיח, הם יאבדו את הכבוד, הכוח והשליטה שרבים מהם כל-כך אוהבים וכמובן, את מקור פרנסתם שמגיע מהמיסים של כלנו. *

1 שמו של עשור מתנוסס ברישמת הרבנים של צהר, בלינק: bit.ly/tzohar-assor

2 יוניו נוסף לכך נמצא במעשי השליחים ח' 24-18 ובקור"ב ב' 17.

איכא אכא

עדות לימודים במכללה

חווייה מדהימה!

הגעתי למכללה למקרא עם ציפיות לא קטנות, ולהפתעתי כולן נענו. המרצים, השירות, הנכונות מטעם צוות ההנהלה והסגל לשנות דברים אפילו מהבסיס שלהם על מנת ליצור משהו חדש ויעיל יותר עבור הסטודנטים, ההקשבה של סגל המכללה לסטודנטים והרצון אף ללמוד מהם... פשוט חוויה יוצאת מן הכלל. למדתי המון בשנה הזאת; בין אם זה לקבל ולהאזין לדעות שונות משלי לגבי דבר אלוהים, להסתכל על הכתובים ועל דבר אלוהים בצורה עמוקה וחוקרת יותר ואפילו להתמלא ברעב לשרת, לחקור יותר ולתת לדבר אלוהים להנהיג את חיי. מאוד נהניתי מהדגש על הגיבוש בין הסטודנטים; בין אם זה באסיפה השבועית שכללה תפילה, דרשה קצרה, הלל, וארוחת צהריים משותפת, ובין אם זה הטיולים המבורכים מטעם המכללה שנעשים כל סמסטר כדי לאחד ולגבש בינינו. בהחלט התחזק בי הרצון לשיתופיות אמיתית עם אחים ואחיות באמונה, רצון לשתף, לחלוק וללמוד מאחרים. אחד הדברים שהכי הדהימו אותי זה שבאותה כיתה לימוד היה אפשר למצוא אנשים מכל מין וגזע, תרבות ושפה וגיל, אך בעל רצון משותף אחד - להכיר את אלוהי אברהם, יצחק ויעקב. ריגש אותי לראות איך אלוהים פועל ומתבטא דרך תרבויות שונות ואפילו סגנונות הלל שונים, בזמן שהכל תחת גוף אחד של המשיח ישוע. בנוסף, מאוד דיברה אליי הענווה והנכונות ללמידה של המרצים השונים במכללה. כל אחד מהם ראוי לשבח על האווירה הנעימה שהם השרו בכיתה; באמת ניתנה הרגשה נוחה לבוא אליהם, לשתף אותם בדעות שלנו לגבי הלך השיעור, לגבי נושאים באמונה, ואפילו לגבי בעיות והתמודדויות אישיות שלנו. הרגיש לנו שבאמת אכפת להם מהגדילה הרוחנית והרווחה האישית שלנו, מה שהיה מאוד מקסים בעיניי. מדובר בתוכנית מאוד מבורכת ובונה. לומדים הרבה נושאים שונים; תיאולוגיה, ביסוס, פרשנות המקרא ועד לחינוך ילדים ונוער בגוף המשיח, וגדלים בהרבה הבטים שונים באמונה בישוע המשיח. ממליץ בחום רב לכל מאמין, בין אם צעיר או לא, שמחפש לגדול באמונה, בידע של דבר אלוהים ובשירות בגוף המשיח, בביטחון רב וציפייה גדולה לפעולה של אלוהים בחייו.

התורה שבעל פה

יד לאחים / הרב יחזקאל סופר:
"כיצד ניתן לאמת בצורה אובייקטיבית את ההכרח שבתורה שבעל פה?...ההיגיון מחייב כי צירף הבורא לטקסט הכתוב פירוש בעל פה, אותו מסר למשה בהר סיני, משה מסר אותו ליהושע ויהושע לזקנים, והשלשלת הזו לא נותקנה ולא ליום אחד."
(עמ' 21)

אכן, היגיון המנסה להעניק שליטה וכוח לרבנים בהחלט מחייב זאת. ההיגיון הספרותי וההיגיון המחקרי לעומת זאת, דווקא מדריכים אותנו לכיוון ההפוך. ההיגיון הספרותי טוען כי מה שהמחבר בחר שלא לכלול (לדוגמה, באיזה זווית וכיוון על הסוכה להיבנות), כנראה לא ממש היה חשוב לו ולכן הוא לא רוצה שנתמקד בכל. לכן התמקדות בדברים שלא נמצאים בטקסט, הם פספוס ליבו של המחבר.

דמיינו לדוגמה אב שאוסר על בנו ביום השבת ללכת ליער, לחטוב עצים, לסחוב אותם חזרה למחנה, לחטוב אותם לחתיכות, לבנות מזורה ולהפיק בה אש; עבודה פיזית סזיפית מעייפת וקשה אשר לוקחת שעות ארוכות. מדוע האב אוסר זאת על בנו? מאחר שהאב מעוניין שהבן ינוח, ירגע, ויקדיש את היום לאלוהים ובבילוי עם משפחתו. עכשיו תארו לעצמכם שהבן, במקום להבין מכך שהאב בסך הכל חפץ בחברתו ובמנוחתו הפיזית, הנפשית והרוחנית, מתחיל להמציא איסורים שונים. הוא אוסר על עצמו ועל אלו שיבואו אחריו לחתוך נייר טואלט בשבת, לשבור גביע יוגורט בשבת, להדליק את המזון בשבת, לנסוע אל המשפחה בשבת, להדליק מנגל בשבת, להדליק את האור בכניסה לשירותים בשבת ועוד אלפי הלכות ומצוות ידי אדם אחרות, תחת הטענה כי מדובר ב"תורה שבעל פה" שבלעדיה לא ניתן להבין למה באמת התכוון אביו כשאמר לו שלא לעבוד בשבת.

זו היא בקצרה סיפורה של ההמצאה הרבנית "התורה שבעל פה". אבל יש לה תופעת לוואי שהרבנים מאוד מחבבים: מי שנופל במלכודת שלהם, הם מקבלים עליו כוח בלתי רגיל, כוח לחשוב במקומו, כוח חברתי, רוחני, פוליטי וכמובן כלכלי.

אז האם הטקסט התנכי תומך בטענות של הרב יחזקאל סופר כי אלוהים צירף פירוש בעל פה לכל המצוות? זה נשמע מאוד חביב, אבל האמת היא שארבע פעמים בספר התורה משה בעצמו לא ידע לתת תשובה לגבי מצוות (ויקרא פרק כד, במדבר פרקים ט', ט"ו, וכ"ז). בכל אחת מהפעמים הללו משה פנה בשאלה לאלוהים והמתין לתשובתו. זאת אומרת, שמשה לא קיבל "תורה שבעל פה" שבה הסבר כולל ומקיף בנוגע ליישום של כל חוקי התורה כולה.

האם "תורה שבעל פה" הועברה ליהושע, וממנו הלאה למלכי ונביאי התנ"ך?

גם זה נשמע מאוד נוח, אבל שוב סותר את הטקסט המקראי. בספר יהושע, פונה אלוהים אל יהושע בן נון וממנה אותו למנהיג, בפרק א' פסוק ח' אלוהים אומר ליהושע: "לא-ימוש סִפֵּר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָיִיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל-הַכְּתוּב בּוֹ כִּי-אֶזְתָּ מִצְוִיִּים אֶת-דְּרָכַי וְאֶזְתָּ מִשְׁכִּיל". מעניין נכון? אלוהים אומר ליהושע כי עליו לעשות ככל הכתוב בספר התורה, אלוהים לא מצוין ואף לא רומז דבר על קיומה של תורה שבעל פה המועברת אליו ממשה. כבר בתחילה אם כך, אנחנו רואים ש"רציפות היסטורית בלתי פוסקת" ממש לא הייתה קיימת. אם הייתה קיימת תורה שבעל פה, כזאת שאלוהים נתן למשה, הייתם מצפים לקרוא עליה מאות אם לא אלפי פעמים לאורך התנ"ך. אך לא אלוהים ולא משה מעולם לא הזכירו את המושג "תורה שבעל פה", וגם לא יהושע ממשיכו של משה, אף לא עזרא הסופר או אף נביא אחר בתנ"ך, מעולם לא הזכירו את המושג "תורה שבעל פה". בתנ"ך, אף מלך או נביא בישראל מעולם לא כיוון או דיבר על כך שמשה קיבל מאלוהים תורה שבעל פה. לו הייתה קיימת תורה שבעל פה, היא לא הייתה חלק בברית של אלוהים עם עם-ישראל. אם היא כן הייתה קיימת, היא כנראה לא ממש עניינה אף אחד, שהרי בתנ"ך, אף נביא, כהן, או מלך מעולם לא מדברים או מזכירים "תורה שבעל פה". אף אחד מהם גם לא הביע שום עניין או רצון לדעת או לציית לתורה שבעל פה שכזאת. במילים אחרות, על בסיס מה שכתוב, בתנ"ך, לא הייתה ולא נבראה "תורה שבעל פה" שניתנה למשה בהר סיני על ידי אלוהים. "תורה שבעל פה" היא אגדה שהמציאו הרבנים כדי להעניק לעצמם את הכוח והשליטה.

1. מעת לעת נשמעת הטענה כי אין יהדות משיחית ללא המשיח ואמנם, יש הרבה מן האמת באמירה הזו, שכן ישוע המשיח מהווה לא רק את אבן הפינה

בתוכנית הגאולה של אלהים, הוא אף נקרא "ראש האמונה ומשלימה" (אל-העברים י"ב 2). אך באותה מידה שאין יהדות משיחית ללא משיח, ניתן לומר כי אין יהדות רבנית ללא התורה שבעל-פה (מסורת ההלכה). חז"ל היו מודעים לכך היטב ולכן בכתביהם ניתן לראות כיצד הדביקו את תלמוד התושב"ע, על כל נגזרותיה השונות, למרבית מגיבורי המקרא. רוצה לומר, מאחר שהבינו הרבנים כי אין זכות קיום ליהדות ההלכה ללא התושב"ע, הם עשו כל שביכולתם להעניק לה סמכות מקראית. אך מפני שרעיון התושב"ע אינו מופיע בתנ"ך ולו גם ברמז דק, שתלו אותו הרבנים במדרשיהם על המקרא.

2. כך אנו למדים, למשל, כי אדם וחווה למדו את התושב"ע; אברהם, יצחק ויעקב למדו אף הם בשיבה תלמודית; כמובן כי הדבר נכון לגבי משה, דוד המלך ואחרים; ואפילו - לא תאמינו - לגבי הקב"ה בכבודו ועצמו! כפי שאמרנו, רעיון

1 המושג "תורה שבעל-פה" אוגד בתוכו את המשנה, הגמרא, הלכות, אגדות, פוסקים וספרי מוסר (קיצור שולחן ערוך, סימן כ"ח); ואפילו את "מה שתלמיד ותיק עתיד להורות לפני רבו" (ירושלמי, פיהא יג, א, פרק ב, הלכה ד).

2 ראו במדרש "תנא דבי אליהו", פרק ו, עמ' סה; במדרש ויקרא רבא נאמר כי יעקב, יהודה ויוסף קיימו "מה שכתוב בתורה" (פרשה ב, סימן ו); בנוסף, סיפרו חז"ל, כי יעקב אבינו יושב היה בשני בתי מדרשות (בראשית רבה, תולדות י); למשה רבנו היה בית מדרש משלו (ירושלמי, עירובין לב, ב, פרק ה, הלכה א); יהושע בן-נון ננוף ע"י מלאך ה' על כך שהעז לצאת למלחמה ובכך ביטל תלמוד תורה (בבלי, מגילה, ג' ע"א); ודוד המלך, כשלמד בשיבה, "לא היה יושב על גבי כרים וכסתות אלא על גבי קרקע..." (כשהיה יושב ועוסק בתורה היה מעדן עצמו כחולעת ובשעה שיוצא למלחמה היה מקשה עצמו כעץ" (בבלי, מועד קטן טז, ב). כאמור, חכמינו האמינו כי גם "אדם הראשון ידע התורה, והניחה בקבלה לשנת בנו, ואחר כך באה לידי חנוך, עד שבאה לשם והיה מתעסק בה" (ספר "עבודת הקודש" לרבי מאיר בן גבאי, חלק ג, פרק כא).

3 בבלי, עבודה זרה ג' ע"ב; מדרש "אליהו זוטא" פרק

התושב"ע אינו מופיע בכתבים קדומים אחרים זולת ספרות חז"ל; בשל כך חייבים היו הרבנים לשוב אל כור מחצבתו (התנ"ך) ולשתול שם את זרעי התורה שבעל-פה וכך לקבע את סמכותה.

3. כעת ניווכח מדוע מתגלה בעיה גדולה מאוד בטענת הרבנים לכך שהתושב"ע עברה מדור לדור החל במשה וכלה באחרוני חז"ל.⁴ הביטוי "תורה שבעל-פה" מופיע לראשונה בתלמוד הבבלי, מסכת שבת, 5 אשר נתחבר בין המאות ה-3-5 לספירה. בהנחה כי משה רבנו כתב את התורה כ-1500 שנה לפני הספירה, ניתן אפוא לחשב את הפער בין כתביו לבין כתבי חז"ל המוקדמים ביותר ולהגיע ל-1700 שנה בקירוב (המשוואה פשוטה: תורת משה: 1500 לפנה"ס; המשנה של חז"ל: 200 לספירה; בסכ"ה: 1700 שנה). כעת לא נותר לנו אלא לבחון האם בטווח הזה, של כ-1700 שנה, נמצא אזכור או רמז לתושב"ע בכתבים אשר מצויים בידינו לאחר תורת משה ולפני המשנה והתלמוד.

4. חשוב לומר, היעדרותה של אסמכתא כל שהיא לקיומה או אזכורה של התושב"ע בכתבים יהודים עתיקים, תסייע בידינו לקבוע האם אכן אין מדובר אלא בהמצאה רבנית מן המאה ה-3 לספירה.

א. התנ"ך:

עיון חוזר ונשנה במקרא חושף כי המושגים האלה (תושב"ע, רבנים, תפילין⁶) אינם בר-קיימא שם.

כ; ומדרש תנא דבי אליהו פרק ג, עמ' כה.

4 כפי שנאמר במשנה, מסכת אבות א'.

5 שם מסופר על נכרי שרצה להתגייר ושאל את שמאי כמה תורות יש לכם (היהודים), והלה "אמר לו: שתיים, תורה שבכתב ותורה שבעל פה" (מסכת שבת לא, ע"א).

6 מצוות התפילין מהווה את עמוד התווך של היהדות הרבנית (כפי שנאמר בקיצור שולחן ערוך סימן י': "מצוות תפילין היא גם כן מצווה יקרה מאוד, שכל

◀ לאור החשיבות הרבה אשר מעניקים הרבנים לעצמם ולמסורת התורה שבעל-פה, היינו מצפים לאתר ביטויים לכך בספרות היהודית הענפה אשר קדמה לספרות חז"ל

החשיבות הרבה אשר מעניקים הרבנים לעצמם ולמסורת התורה שבעל-פה, היינו מצפים לאתר ביטויים לכך בספרות היהודית הענפה אשר קדמה לספרות חז"ל; אך היעדרותה של התשובה מכל המקורות אשר קדמו לחז"ל, זועקת לשמים ואינה מותירה לנו ברירה, אלא לקבוע כי היא הומצאה על-ידי הרבנים במאות הראשונות לספירה.

מעט אירוני להיזכר בכך כי המקור הכתוב, הקדום ביותר והיחיד אשר בו מופיעים התושב"ע, הרבנים והתפילין (למעט כתבי חז"ל) אינו אחר מאשר כתבי הברית החדשה, ושם ההקשר אינו מחמיא! ¹² במילים אחרות, הכתבים היהודים העתיקים ביותר אשר בהם מוזכרים הרבנים ומנהיגיהם, נכתבו דווקא על-ידי יהודים משיחיים בברית החדשה. ברישא דברינו אמרנו כי כשם שאין יהדות משיחית ללא משיח, כך אין יהדות רבנית ללא מסורת התושב"ע. מעניין כי לעומת היעדרותה של התשובה מן המקורות העתיקים, נמצא כי דווקא מושג "המשיח" (לרבות נבואות משיחיות וציפייה משיחית) רווח בהם באופן בולט. בכתבי הברית החדשה מגיע הדבר לשיאו ושם, סוף סוף, מתבררת זהותו של משיח ישראל אחת ולתמיד ובאופן שאינו משתמע לשני פנים. ☆

power of God, and his good-will towards them, that God's readiness to bless them may appear every where conspicuous about them
גם ציטוט זה אינו עוזר לעניינו מכמה טעמים: מפני שהביטוי "תפילין" אינו מופיע; משום שאין כאן זכר לרבנים ואין פירוט של הלכות כל שהן בנוגע למצווה זו; וגם משום שלפי קטע זה, נשאו היהודים את נפלאות השם על ראשם ועל ידם לכל מקום שהלכו, ולא פעם אחת בודדה בבוקר, כפי שנהוג כיום על פי דת הרבנים.

12 למשל: מתי כ"ג 29-5; מרקוס ז' 13-3; לוקס כ' 46; מעשי השליחים ה' 34, כ"ב 3.

או למשש, ואפילו לא מקדש. הזהות היהודית שלהם הייתה בתוכם. הדת הייתה בתוכם ללא שום סממן חיצוני או הוכחה".⁹

ה. **כתבי יוסף בן-מתתיהו:**
חיבור היסטורי ביוונית, משנות ה-70-80 של המאה הראשונה לספירה. כתביו המרכזיים: מלחמות היהודים, קדמוניות היהודים ונגד אפיון. בשל תאריך כתביו, היינו מצפים למצוא כי ספוגים באזכורים לתושב"ע, לרבנים.

5. לסיכום, כפי שראינו, בחמשת הקבצים החשובים אשר סקרנו, מתקופת תורת משה ועד חורבן בית המקדש השני,¹⁰ לא נמצא כל רמז לביטויים כגון: התושב"ע, הרבנים או התפילין.¹¹ לאור

9 דבריו של ד"ר ארווינג פינקל, אוצר במוזיאון הלאומי הבריטי:
www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4622368,00.html

10 כאמור, כתבי יוספוס פלביוס נכתבו רק לאחר חורבן (וגם בהם אין הרחבה בנושא).

11 ב"אגרת אריסטיאס", המתוארכת למאה ה-2 לפנה"ס, אמנם כתוב (בתרגום לאנגלית מיוונית):
Moreover, upon our garments he has given us a symbol of remembrance, and in like manner he has ordered us to put the divine oracles upon our gates and doors as a remembrance of God. And upon our hands, too, he expressly orders the symbol to be fastened
אך שימו לב כי האגרת אינה עוזרת לנו בעניין התפילין, משום שהביטוי אינו מופיע שם כלל ויתרה מכך, אין זכר למילה "ראש", אלא רק לשערים, לדלתות ולזיידים. כמו-כן, אין רמז לרבנים או להלכות הרבות הנוגעות לצורת התפילין ולאופן הנחתם. מקור נוסף המתייחס למנהג, נמצא ב"קדמוניות היהודים" של פלביוס (מהמאה ה-1), ספר 4, פרק 8 (מיוונית לאנגלית):

They are also to inscribe the principal blessings they have received from God upon their doors, and show the same remembrance of them upon their arms; as also they are to bear on their forehead and their arm those wonders which declare the

ב. הספרים החיצוניים:

אסופה זו (הכוללת ספרים כגון: ספר אדם וחווה, מקבים א'-ב', בן סירא, חכמת שלמה, ספר טוביה, צוואת השבטים וכו') נכתבה בשפה היוונית בין השנים 100-200 לפנה"ס. למרות שהחיבורים נכתבו בתקופת בית שני, גם שם אין זכר לתושב"ע, לרבנים ולתפילין.⁷

ג. מגילות ים המלח:

נכתבו ברובן בעברית בין השנים 200-100 לפנה"ס וכוללות כמעט את כל ספרי התנ"ך, לרבות מספר מגילות אחרות (קטעים מן הספרים החיצוניים, תיאורים של חיי הכת ורשימות אסכטולוגיות שונות). גם במגילות קומראן לא נמצאו אזכורים לביטויים כגון: תושב"ע, רבנים או תפילין.

ד. מגילות גולי בבל:

אוסף מלפני 2500 שנה (500 לפנה"ס), המכיל עשרות לוחות טין כתובים בכתב יתדות ו"מהווים את העדות הכתובה הקדומה ביותר המתארת את חיי היהודים בבבל, ושופכות אור חדש על אורחות חייהם של יהודים בגלות, יחסיהם עם השלטון הבבלי והמבנה החברתי של יהדות בבל".⁸ מפליא לגלות כי אפילו שם, בקרב התעודות אשר הותירו יהודי בבל, אין בנמצא סממנים או ביטויים המרמזים לקיומם של מושגים כגון: התושב"ע, הרבנים או התפילין. אדרבא, "הזהות היהודית שלהם הייתה מעוצבת בראשם. לא היה להם פסל שהיה אפשר היה לראות

התורה הוקשה לתפילין"), ולכן חשוב למצוא רמז גם לה בכתבים יהודים עתיקים.

7 קראו על "התפילין העתיקות בעולם" ועל "בלבולים עם התפילין" במאמרים הבאים.

8 דברי יהודה קפלן, מנהל מחלקת חינוך והדרכה במוזיאון ארצות המקרא בירושלים, שם הוצגו הלוחות
www.nrg.co.il/online/55/ART2/673/972.html

בחוברות "מחפשים" מבטיחים יד לאחים כי הם יעניקו תשובות לשאלות אשר יתקבלו. בגיליון הקודם של "מוצאים" העלנו רשימה של 20 סתירות בין התושב"ע לתנ"ך. בגיליון האחרון ציפינו לתשובותיהם, אך מאחר שהם לא יתייחסו כלל לסתירות, ראינו זאת כהודאה. יתר על כן, החלטנו להוסיף ל-20 הסתירות הקודמות, 20 סתירות נוספות:

1. בנושא הגירושין, נאמר בתורה: "כי-יקח איש אשה ובעלה והיה אם-לא תמצא-חן בעיניו כי-מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו" (דברים כ"ד 1). כלומר: העילה לנתינת גט יכולה להיות רק זנות או ניאוף! למרות דברים ברורים אלה, באו בית הלל ולמדו כי בעל יכול לגרש את אשתו אפילו אם "הקדיחה תבשילו...". ורבי עקיבא אמר: "אפילו מצא אחרת נאה הימנה" (בבלי, גיטין צ' ע"א).
2. המקרא מעיד על דניאל כי הוא וחבריו היו "ילדים אשר אין-בהם כל-מאום וטובי מראה ומשכלים בכל-חכמה וידעי דעת ומביני מדע" (דניאל א' 4)... "והילדים האלה ארבעתם, נתן להם האלהים מדע והשכל בכל-ספר וחכמה. ודניאל הבין בכל-חזון וחלמות" (פס' 17). למרות זאת, טוען רבא כי "דניאל טעה בהאי חושבנא", כלומר: דניאל טעה בחשבון אשר ערך בפרק ט' (בבלי, מגילה י"ב ע"א).
3. בדברים י' 12 נאמר באופן ברור: "ועתה ישאל, מה ה' אלהיך, שאל מעמך כי אם-ליקאה את-ה' אלהיך...". עם-זאת, החליט הפרשן "רבנו בחיי" (ורבים כמוהו) להוסיף אות אחת למילה 'מה', כדי להצדיק את טיעונו: "מה ה' אלהיך שואל מעמך, אל תקרא 'מה', אלא מאה, כלומר: מאה ה' אלהיך שואל מעמך... כדי לרמוז בדרך אסמכתא שחייב אדם לברך בכל יום מאה ברכות" (פרשת עקב, פרק י'). שימו לב, לא זו בלבד שהפרשן תחב אות לטקסט המקורי, הוא אף המציא מצוה אשר אינה כתובה בתורה, לפיה חייבים לברך מאה ברכות ביום.
4. בשמות כ"ה 18, 20 כתוב: "ועשית שנים כרבים זהב מקשה תעשה אתם משני קצות הכפרת... והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה, סככים בכנפיהם על-הכפרת, ופניהם איש אל-אחיו אל-הכפרת...". חז"ל סטו בגסות מהפשט ופירשו: "בשעה שהיו ישראל עולין לרגל, מגלילין להם את הפרוכת ומראין להם את הכרובים שהיו מעורים [מזדווגים?] זה בזה ואומרים להן: ראו חיבתכם לפני המקום כחיבת זכר ונקבה" (בבלי, יומא נ"ד ע"א).
5. במגילת אסתר פרק ב' נאמר על מרדכי: "ויהי אמן את-הדסה היא אסתר בת-דדו כי אין לה, אב ואם והנערה יפת-תאר וטובת מראה ובמות אביה ואמה לקחה מרדכי לו לבת" (פס' 7). למרות התיאור הברור לעיל, העניקו חז"ל למרדכי גם את התפקיד הביזארי הבא: "פעם אחת חזר על כל המניקות ולא מצא לאסתר מניקה, והוא היה מניקה" (ילקוט שמעוני, אסתר פרק ב').
6. בספר במדבר כ"ח נאמר: ובראשי חדשיכם תקריבו עליה לה', פרים בני-בקר שנים ואיל אחד כבשים בני-שנה שבעה תמימים... "ושעיר חטאת אחד לכפר עליכם" (פס' 11, 22). אך בתלמוד הבבלי נאמר כי קורבנות אלה נועדו להיות כפרה על חטאו של האל, רחמנא-ליצלן: "אמר הקב"ה: הביאו כפרה עלי שמיעטתי את הירח... "אמר הקב"ה: שעיר זה יהא כפרה על שמיעטתי את הירח" (מסכת חולין ס' ע"ב).³
7. בבראשית ב' נאמר: "ויצר ה' אלהים מן-האדמה כל-חית השדה ואת כל-עוף השמים ויבא אל-האדם לראות מה-יקרא-לו וכל אשר יקרא-לו האדם נפש חיה, הוא שמו. ויקרא האדם שמות לכל-הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה" (פס' 20-19). חז"ל לא התביישו לקבוע בגסות גרוטסקית, כי מעשה זה "מלמד שבא אדם על כל בהמה וחיה ולא נתקרה דעתו עד שבא על חוה" (בבלי, יבמות ס"ג ע"א).
8. בבראשית ל"ט מסופר על אשת פוטיפר: "ותשא אשת-אדניו את-עיניה אל-יוסף ותאמר שכבה עמי. וימאן ויאמר אל-אשת אדניו הן אדני לא-ידע אתי מה-בבית וכל אשר-יש-לו נתן בידי. איננו גדול בבית הזה ממני ולא-חשן ממני מאומה כי אם-אותך באשר את-אשתו ואין אעשה הרעה הגדלה הזאת וחטאתי לאלהים" (פס' 9-7). "וימאן", פירושו: לא רצה, סירב.⁴ משום מה, הבינו זאת חז"ל בצורה הפוכה וקבעו: "שעלה בדעתו לשכב עמה, וראה דמות אביו בחלון ופירש ממנה" (מדרש אגדה על פרשת ויחי, מ"ט, כ"ד). כלומר: לפי הרבנים, חשק יוסף לשכב עם אשת פוטיפר ולולא הופיע יעקב בחלון, לבטח היה נכנע ללחציה.
9. חז"ל קבעו כי "אין תפילה של אדם נשמעת, אלא בבית הכנסת" (בבלי, ברכות ו' ע"ב). אולם המקרא מלא בדמויות אשר התפללו מחוץ לבית כנסת ותפילתן נשמעה, כגון: אברהם (בראשית כ' 17); משה (במדבר י"א 2, דברים ט' 26-20); חנה (שמו"א פרק א' 19-10); יונה (יונה ב' 2); איוב (איוב מ"ב 10-8).

1 בספר מלאכי ב' פס' 16-14 נאמר כי ה' שונא גירושין (ראו גם משלי ה' 19-18).

2 שטיינלץ מפרש "מעורים" כ"דבוקים ומחובקים". בכל אופן, מההקשר של הקטע התלמודי כולו אין ספק כי חז"ל כיוונו לאקט מיני.

3 בפירושו לקטע, מאשר זאת רש"י ומסביר כי רצה הקב"ה לפייס את דעת הלבנה לאחר עוגמת הנפש שנגרמה לה.

4 וכך בדיוק כתב על כך מ. צ. קדרי במילון לעברית מקראית: "יוסף סירב להצעת אשת פוטיפר" (574:2007).

10. חלקה הארי של תורת משה מוקדש לעבודת הקורבנות וכפרתנו תלויה בה,⁵ ככתוב: "כִּי־הָדָם הוּא בִנְפֶשׁ יִכְפֹּר" (ויקרא י"ז 11). למרבה הפלא, מתוך 613 המצוות, אין אפילו אחת המתייחסת לתפילה.⁶ על אף זאת, לימדו חז"ל כי "גדולה תפילה יותר מן הקורבנות" (בבלי, ברכות ל"ב ע"ב)⁷ ולמעשה, כי התפילה החליפה את הקורבנות לחלוטין.⁸
11. בתורת משה כתוב: "וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתָּב אֱלֹהִים הוּא, חֲרוֹת עַל־הַלַּחַת" (שמות ל"ב 16). המילה 'חרות' מדגישה את האופן המחייב והקבוע במצוות. למרות זאת, על-מנת לתת לעצמם את החופש לפרש את התורה כרצונם ולבדות מליבם מצוות נוספות, שינו חז"ל את הכתוב וקבעו: "אל תקרא 'חרות' אלא 'חירות'" (פרקי אבות ו').
12. בויקרא כ"ג חוזר על עצמו שלוש פעמים הציווי "תִּקְרְאוּ אֹתָם" (פס' 2, 4, 37). הכוונה: לקרוא 'אותם' – את מועדי ה' – במועדם, כפי שקבעם אלהים. עם-זאת, בא ר' עקיבא וקרא: "אֹתָם... אֹתָם... אֹתָם" (בבלי, ראש השנה כ"ה ע"א). דהיינו, על-מנת להדגיש כי קביעת המועדים אינה בידי שמים, אלא נתונה לשיקול דעתם של הרבנים, סילף עקיבא את הכתוב.
13. תורת משה אוסרת על גילוי עריות ועל חתונת קרובי משפחה באופן קטגורי וברור, ככתוב: "אִישׁ אִישׁ, אֶל־כָּל־שָׂאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לְגִלּוֹת עִוָּה..." (ויקרא י"ח 17-6). אף על פי כן, באה ההלכה הרבנית ופוסקת: "מצוה לישא [להתחתן עם] בת אחותו או בת אחיו" (קיצור שולחן ערוך, הלכות אישות קמ"ה ט').⁹ ראייה לכך שהלכה זו מעוותת לחלוטין באה מתוך צוואת ר' יהודה החסיד, שהעז לצאת נגד חז"ל ופסק: "לא ישא אדם בת אחיו או בת אחותו" (אות כ"ב).
14. בשירת האזינו כתוב: "מִחוּץ תִּשְׁכַּל־חָרֵב וּמִחֻדְרֵי אֵימָה, גַּם־בַּחֹר גַּם־בְּתוֹלָה יוֹנֵק עֵם־אִישׁ שִׁיבָה" (דברים ל"ב 25). משמע, המושא לשכול ולאימה יהיו גברים, נשים וטף וזקנים. והנה, ב'מדרש תנאים' לספר דברים ל"ב, קבעו בעזות מצח: "אל תקרא עם 'איש שיבה', אלא עם איש ישיבה, מלמד שכולן ראויין לישיבה".
15. בישעיהו מ"א 2 כתוב: "מִי הָעִיר מִמְּזֻרַח צֶדֶק יִקְרָאָהּ לְרִגְלוֹ...". למרות זאת, במדרש בראשית רבה לא סלדו משינוי הטקסט: "אל תקרא 'העיר', אלא האיר...".
16. בשמות כ"ט 43 כתוב: "וְנִעַדְתִּי שְׂמָהּ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ בְּכַבְדִּי". עם-זאת, חז"ל לא בחלו בסילוף הכתוב ונתנו לו משמעות שונה לגמרי: "אל תקרי 'בכבודי' אלא במכובדי" (בבלי, זבחים קט"ו ע"ב).
17. בדברים ל"ג 4 כתוב: "תוֹרָה צוּה־לָנוּ מֹשֶׁה, מוֹרֶשֶׁה קְהֵלֶת יַעֲקֹב" (דברים ל"ג 4). הרבנים עיוותו את הנאמר בגסות כדי להתאימו לנטיית לבם הסוטה: "הבא על נערה מאורסה [בחלום] יצפה לתורה, שנאמר (דברים לג): תורה צוה לנו משה, מורשה קהלת יעקב; אל תקרי 'מורשה' אלא מאורשה" (בבלי, ברכות נ"ז ע"א).
18. בישעיהו ג' 3 נאמר: "שֶׁר־חֲמָשִׁים וְנִשְׁוֹא פָנִים וְיוֹעֵץ וְחָכֵם חָרָשִׁים וְנָבִין לַחֵשׁ". חז"ל העזו לשנות את הטקסט וקבעו: "אל תקרי 'שר חמשים' אלא שר חומשין; זה שידוע לישא וליתן בחמשה חומשי תורה" (בבלי, חגיגה י"ד ע"א).
19. בספר במדבר כ"ד 3, 15 מתואר בלעם כ"גֹּבֵר שְׂתֵם הָעֵין". מפסוק 16 ניתן להבין בנקל כי 'שתם העין', פירושו: גלוי עיניים.¹⁰ אך במדרש אגדה (פרשת בלק, כ"ד) לא רק שנאמר בדיוק ההפך, אלא שלכבוד זאת גם החליפו בחוצפה את האות הראשונה במילה "שתם": "ונאם הגבר שתם העין. מכאן שבלעם, סומא [עיוור] באחת מעיניו היה; אל תקרא 'שתם' אלא סתום".
20. בשמות י"ב 17 כתוב: "וְשִׁמְרֹתֶם אֶת־הַמִּצְוֹת, כִּי בְעֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה הוּצְאִיתִי אֶת־צְבָאוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְשִׁמְרֹתֶם אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם". 'היום הזה' מתייחס לחג 'המצות' מראשית הפסוק. ולמרות שהמילה "מצות" נשנית גם בפסוקים 8, 15, 20, 39, הרשה לעצמו ר' יאשיה לסלף לגמרי את משמעות המילה ולקבוע כי אין לקרוא 'מצות', 'אלא ושמרתם את המצוות' (מכילתא דרבי ישמעאל, בא, מסכתא דפסחא פרשה ט').

5 כעשרים אחוזים מכלל מצוות התורה מוקדשים להוראות הנוגעות למשכן, לכהונה ולהקרבת עולות וזבחים לה.
6 אדרבא, יש כמה וכמה מקרים במקרא שבהם התפילה מופיעה לצד הקורבנות (למשל, מלכים א' ח', איוב מ"ב).
7 ובתלמוד הירושלמי כתוב כי זבוח ומונחה כבר "אין מתכפר, אבל מתכפר בתפילה" (ראש השנה, דף דא, פרק א הלכה ב גמרא).
8 אבות דרבי נתן, פרק רביעי, סימן ה.
9 בהשראת הגמרא בבבלי, מסכת בבא בתרא ק"י ע"א.
10 וכך הבינו זאת: קדרי, במילון לעברית מקראית (שתום = "בעל יכולת ראייה של מחזה שד"); קאסוטו, בפירושו לאותם פסוקים (שתום = מי שעינו פתוחה לראות מחזה אלהים, כמפרש בפסוק הבא); מילון אבן שושן, בפירושו למילה 'שתום' ("גלוי, פתוח"); מילון אלקלעי, שם כתוב: שתום = "היפך מן סתום"; ואפילו תרגום אונקלוס, אשר תרגם זאת "פתוח העין" (כפי שציין רש"י).

תירוצים לתורה

בתלמוד: "שלוש שנים נחלקו ב"ש וב"ה; הללו אומרים הלכה כמותנו והללו אומרים הלכה כמותנו. יצאה בת קול ואמרה: אלו ואלו דברי אלהים חיים" (בבלי, עירובין י"ג ע"ב). החזון האיש, ניסח זאת מעט אחרת באומרו כי "כל דברי ראשונים נאמנים עלינו כנתינתם מסיני..." ואין מקום לנטות מדבריהם" (אברהם ישעיהו קרליץ, 1997: 201). ההשלכות של קביעות אלו גובלות בחילול השם; אם רב אחד אומר 'לבן' ורב אחר אומר על אותו הדבר 'שחור' - ושניהם קולעים לכוונתו של האל, משמע כי יש סתירה פנימית, מחלוקת או ריבוי פנים (אולי שבעים?..) בתוך האלוהות, רחמנא ליצלן. תודה לאל, אנו יודעים כי אפשרות זו אינה תתכן, שהרי המקרא מדגיש כי אלהים הוא 'אחד'; ה' הוא 'אמת' וכל עולה לא תמצא בו (דברים ו', ירמיהו י' 10, צפניה ג' 5). בעיה אחרת של יישום ל"70 פנים לתורה" יכולה להוביל למצב משולל היגיון, אשר לפיו: $2 + 2 = 4$ - כי-אם כשבעים תשובות שונות, כגון: 5, 6, 7, וכו'. במצב אבסורדי כזה, בו קיימות ריבוי אמיתות סותרות במקביל, בחשבון אחרון לא קיימת אמת כלל.

בנוסף, המושג "שבעים פנים לתורה" הוא מושג חסר משמעות ריאלית. הדת-הרבנית היא מערכת משפטית-הלכתית, ולכן אין אפשרות שיהיו שבעים פנים לחוק אחד. לסיכום, הניסיון לתרץ את הסתירות של הרבנים בפירושם את התנ"ך תחת הטענה כי "70 פנים לתורה", מהווה סתירה לוגית פנימית. לעומת זאת, אנו מאמינים כי דבר אלהים משקף את רצונו של האל ואת האמת המוחלטת והבלתי מתפשרת המאפיינת אותו. הסתירות בין רבנים אחדים לרבנים אחרים וגרוע מכך - הסתירות בין התושב"ע למקרא, אינן ניתנות ליישוב ולפתרון מרושל על-ידי התירוץ האומלל של "70 פנים לתורה". אם כתבי הוקדש משקפים אמת אחת מוחלטת אשר אינה משתמעת לשני פנים, חובה על כלנו להיכנע לרגליה במקום להידחק לאצטלה מיותרת ולפלפולי סרק.

ק יומן של מאות סתירות תיאולוגיות, פילוסופיות ופילולוגיות בין ספרות חז"ל ("התורה שבעל-פה") לבין התנ"ך אינן דבר חדש. אם התורה אומרת 'לבן' והרבנים אומרים 'שחור', אין מדובר בשבעים פנים, אלא בסתירה ובמחלוקת תהומית. קחו למשל את הסתירה הבאה: בבראשית י"ח 8 נאמר במפורש כי שלושת אורחיו של אברהם אכלו מהכיבוד אשר נתן להם. חז"ל מלמדים כי למעשה הם לא אכלו כלל (בראשית רבה, פרשת וירא). כאן מתגלות שתי ברירות בלבד: או שהם אכלו, או שלא אכלו! התורה אומרת "וַיֹּאכְלוּ". הרבנים אומרים "לא אכלו!". אך זה לא מונע מהרבנים לטעון כי ייתכנו 70 פירושים שונים וסותרים אחד את השני בו זמנית, בניסיון לתרץ סתירות אלו. אך תירוץ זה לא משנה את העובדה כי הרבנים אינם אלא תועים ומטעים. חשוב לציין, הביטוי "70 פנים לתורה" אינו מופיע כלל בתנ"ך; המונח נטבע לראשונה על ידי פרשן התורה אברהם אבן-עזרא (המאה ה-12 לספירה), ובשום אופן אינו נותן צידוק או הכשר לסתור את התורה, אלא מתייחס אל דרכי פרשנות שונות לקטעים במקרא הדורשים עיון או הבהרה. למעשה, אבן-עזרא דווקא מעלה על נס את דרך הפשט, כפי שציין: "ובעבור הדרש דרך הפשט איננה סרה, כי שבעים פנים לתורה" (אבן עזרא בהקדמתו לפירוש התורה).

אגב, יש בחומש מספר דוגמאות לדרך בה התמודד משה כאשר לא ידע כיצד ליישם את תורת ה' במקרים תקדימיים שונים (ויקרא כ"ד 11-14, במדבר ט' 11-6, פרק ט"ו 32-36, פרק ט"ז 1-5, פרק כ"ז 1-5). למקרה שתהיתם, הוא לא ערך שימוש בעיקרון "70 פנים לתורה"; דבר אחד משותף לקטעים אלה: בכולם פנה משה בתפילה ישירה לאלהים וחיכה לשמוע ממנו כיצד ליישם לפעול.

אולם יש בעיה חמורה נוספת הנובעת מיישום נואל של "70 פנים לתורה" כהצדקה לריבוי הסתירות בדברי חז"ל. על המחלוקת והסתירות בין תלמידי הלל ושמאי, נאמר

**מאז שהתחלנו
לפרסם סתירות
ברורות וגסות בין
התנ"ך לדברי חז"ל,
אנו נתקלים בתירוץ
החוזר על עצמו
שוב ושוב:
"שבעים פנים
לתורה"**

תפילין

**מנהג התפילין
הרבני עתיק
היומין
איננו מגיע
מהתורה, אלא
ככל הנראה
שורשו במנהג
אלילי מעמים
פאגאנים.**

אין ספק, התפילין הפכו זה מכבר ללא פחות מאשר ספינת הדגל וסמל ההלכה הרבנית.

אף על פי כן, מנקרת ועולה השאלה, מהו הבסיס למצווה זו והאם היא מבוססת או נשענת על המקרא כפי שהרבנים טוענים.

הטקסט אשר אליו יפנו אתכם במאמץ למצוא את האסמכתא למצוות הנחת התפילין, מצוי בספר דברים פרק ו', בקטע המוכר של "שמע ישראל". בפסוק ח' נאמר: "וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל-יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת, בֵּין עֵינֶיךָ". כמה פרקים לאחר מכן, חוזר המשפט באופן דומה: "וְשָׁמַתָּם אֶת-דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל-לְבָבְכֶם וְעַל-נֶפְשְׁכֶם וְקִשְׁרָתָם אִתְּם לְאוֹת עַל-יָדְכֶם וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיכֶם" (י"א:ח). זה הכל. על סמך שני פסוקים אלו, הפיקו הרבנים תילי תילים של הלכות והנחיות מפורשות בנוגע לצורת התפילין הרצויה ולאופן ליפופם על הזרוע ועל הראש. כל זאת בהנחה שהמילה "טוטפות" משמעותה – חפץ (רצועות עור צבועות בשחור).

לאחר זמנו של עזרא הסופר התפתחה הכת הפרושית (עליה מבוססת ההלכה הרבנית של היום). כמו הרבה קמעות אחרים, ככל הנראה גם במקרה הזה, ראו רבני הפרושים את העמים מסביב לעם ישראל מבצעים טקס אלילי זה וחיקו אותו. על פי מנהג הנחת התפילין, חפץ דומם (רצועות עור שנצבעו בשחור) הופכות בעת השלמתן לקמע קדוש בעל סגולה על טבעית, מעין חיבור מיסטי עם אלוהים שברגע שמלפפים על הזרוע מעביר ברכות רוחניות מאלוהים לאדם המבצע טקס זה.

אין לנו עניין להתייחס לאבסורד שבמחשבה שאדם יכול להתחבר עם אלוהיו על ידי ליפוף רצועות עור צבועות של חיה מתה על הזרוע שלו. אלא שברצוננו להתרכז בסיבות המחקריות והמקראיות מדוע הפרשנות המייחסת את הפסוקים הללו למצוות התפילין שיקרית ושגויה מיסודה:

1. אם מצווה זו אכן מצווה יום יומית כה חשובה ומרכזית, היינו מצפים למצוא אותה מאות אם לא אלפי פעמים לאורך התנ"ך. היינו מצפים לקרוא על מלכים כגון דוד, שאול ושלמה המניחים תפילין או לפחות מצביעים על מנהג שכזה. היינו מצפים מנביאי התנ"ך להניח תפילין ולקדם את המנהג בקרב

עם ישראל. היינו מצפים לקרוא על מנהיג או דמות תנכית כלשהי ה"מניחה תפילין" או לכל הפחות מבקש מהעם לעשות זאת. אולם למרבה הפלא, חיפוש מדוקדק במקרא חושף כי אין ולו גם דמות מקראית אחת אשר מתוארת כמניחה תפילין ולו גם ברמז.

2. המונח "תפילין" לא מוזכר כלל בתנ"ך אפילו פעם אחת. ידוע ממקורות היסטוריים כי הקבוצה/הכת היהודית היחידה אשר הכניסה פרשנות זו ואף יישמה אותה באופן של הנחת תפילין, איננה אלא כת הפרושים (הרבנים). אין קבוצה יהודית מוכרת אחרת מאותה תקופה בעלת מנהג דומה. אין גם תיאור של ליפוף רצועות עור על היד והראש כפי שמציעים הרבנים או מנהג הדומה לו לכל אורך התנ"ך. הפעם הראשונה בה אנו נתקלים ב"תפילין" ובהלכות הנוגעות אליהם באופן מפורש מופיע בספרות חז"ל מן המאה השנייה לאחר הספירה (משנה, מסכת ברכות ג'). קודם לכן, בספרות קדומה יותר כגון התנ"ך, הביטוי "תפילין" נעדר כמעט לגמרי.¹

3. מן הסתם, ארבע הפרשיות אשר קבעו הרבנים בתוך התפילין, כוללות את ארבעת הקטעים² המזכירים את האות על היד ואת הזיכרון בין העיניים. כמה חבל לגלות כי במקום להתמקד בחשיבות הרוחנית הנשגבה והאמיתית של קטעים אלה, בחרו חז"ל לצמצמם לכדי קמע מזל קדוש ועוד הם מתנאים בכך כי לקמע זה יש, לכאורה, יכולת מיסטית להבריא רעות.³ כבר מן הקטע

1 בבבית החדשה, בבשורת מתי (המתוארכת למאה ה-1 לספירה), מוזכר ישוע המשיח את הסופרים והפרושים על כך שהם "עושים את כל מעשיהם להראות בהם לבני אדם, כי מרחיבים את תפיליהם ומאריכים את ציציותיהם" (כ"ג 5). למעשה, מראה מקום זה, בכתבי הברית החדשה, מהווה את הפעם הראשונה מבחינה היסטוריוגרפית אשר בה מופיע הביטוי תפילין. חשוב לא לפספס כי בהקשר של מקרה זה, התפילים מקבלות יחס שלילי ומיוחסות לכת ספציפית אחת בישראל אשר רוצה לכפות עצמה על הכלל.

2 שמות י"ג 9, 16, דברים ו' 8, י"א 18.

3 אולי בלי לשים לב, מודים חז"ל כי התפילין מהווים

הראשון אשר בו מופיעה המצווה המיוחדת הזו, מתגלה המשמעות הפשוטה שלה: "וְהָיָה לָךְ לְאוֹת עַל-יָדְךָ וּלְזִכְרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ, לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְהוָה בְּפִיךָ" (שמות י"ג 9). הקב"ה זה עתה הוציא את עם ישראל ממצרים באותות ובמופתים, לאחר ייסורים וסבל בלתי יתואר ורב שנים ובפרק י"ג מושם דגש גדול על זכרון אותו מאורע לדורי דורות. מוטיב הזיכרון חוזר על עצמו לפחות פעמיים באופן מפורש (פס' 3, 9) ופעם נוספת על ידי תקבולת מדהימה בין פסוק 9 לפסוק 16, בין המילים "אות" ו"זכרון" (פס' 9), למילים "אות" ו"טוטפת" (פס' 16). המילים פשוטות, המקרא בעצמו מפרש את פירוש המילה "טוטפת" כ-"זכרון". ולא כחפץ-קמע.

"לְאוֹת עַל-יָדְךָ וּלְזִכְרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ"
שמות יג:ט

"לְאוֹת עַל-יָדְךָ וְהָיָה לְטוֹטֶפֶת בֵּין עֵינֶיךָ"
דברים ו:ח

בפעם הראשונה של הופעת המצווה, עורך המקרא השוואה טקסטואלית בין "אות" לבין "זכרון" (פס' 9), ולאחר מכן (פס' 16) השוואה בין "אות" (זכרון) לבין "טוטפת" ובשתי הפעמים הנוספות (דברים ו' 8, י"א 18) נעשית התקבולת בין "אות" לבין "טוטפת". זאת אומרת שהקורא כבר למד משמות י"ג 9, 16, כי המשמעות הנכונה של 'טוטפת' צריכה להיות 'זכרון'. במילים אחרות, המקרא מלמדנו כי משמעות המילה 'טוטפת' היא 'זכרונות'.

4. היהדות הרבנית לוקחת באופן מילולי את הפסוקים הללו. אך באותו הקטע מצווה לא רק לשים בין העיניים ועל היד, אל גם "עַל-לִבְּךָ". אם כך, מדוע הרבנים לא קושרים רצועות עור צבועות גם על החזה? גם במשלי ג' 3 נכתב: "חֶסֶד וְאֱמֶת אֶל-יַעֲרֹכָה, קִשְׁרָם עַל-גִּרְוָתְךָ, כְּתָבָם עַל-לִיבְךָ לִבְּךָ". אם כך, מדוע הרבנים לא קושרים תפילין לא רק על החזה (לב) אלא גם על הגרגורת?

5. להוציא פסוק מהקשרו מונע מאיתנו להבין את כוונת המחבר. שימו לב להקשר הברור: "וְלִטּוֹטֶפֶת בֵּין עֵינֶיךָ כִּי בְחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרָיִם" (שמות י"ג ט"ז). אלוהים דורש לנצור

קמע, כאשר במסכת שבת (במשנה) פרק ח' הם מקשרים בין "עור", קמיע ו"תפילין": "המוציא חבל, כדי לעשות און לקופה... נייר, כדי לכתוב עליו קשר מוכסין... עור, כדי לעשות קמיע. קלף, כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפילין, שהיא "שמע ישראל" (דברים וד). כאשר מאבדים את משמעות הכתוב לכדי קמיע, מקבלים פירוש דחוק ביותר, כמו למשל: "סגולתן של התפילין להרתיע את שונאיו ואויביו ולהטיל עליהם פחד ומורא מפני עם ישראל..." "סגולתן של התפילין כשמירה והגנה על עם ישראל" - מתוך אתר מוקד מזוזות: www.mezuzah-ok.org.il/contents.asp?aid=118408

7. הציווי: "שִׁמְעָה, יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד. וְאַהְבָּתָה, אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ. וְהָיָה הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְךָ הַיּוֹם עַל-לִבְּךָ, וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וּדְבַרְתָּ בָם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלַכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ. וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל-יָדְךָ וְהָיָה לְטוֹטֶפֶת בֵּין עֵינֶיךָ. וְכָתַבְתָּם עַל-מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ". הקטע הזה פונה אל כלל ישראל, גברים ונשים כאחד, אך בשל כך נוצרת בעיה לא פשוטה בנוגע למצוות התפילין הנגזרת מפסוק 8. מדוע? מפני שידוע לכל שעל פי ההלכה הרבנית רק גברים מניחים תפילין.⁴ שנאמר: "נשים פטורות מלהניח תפילין. ואם רוצות להחמיר על עצמן ולהניח תפילין, יש למחות בידן". אך אם הטוטפת (התפילין, כביכול) המוזכרות בפסוק 8 נועדו ע"פ הרבים לגברים בלבד, מדוע מצופה מנשים לקיים את יתר המצוות באותו קטע (כמו למשל: המצווה לאהוב את ה' מכל הלב, פס' 5; או מצוות המזוזה, המבוססת על פס' 9)? ברור כי מתגלה כאן חוסר המשכיות והתאמה!⁵

4. לראייה, זכרו את הביקורת הדתית אשר סופגות "נשות הכותל" בגין מאבקן להניח תפילין ולהעטף בטלית. תנו דעתכם לדבריו של ר' מרדכי צבי, אשר מצד אחד מצוין תקדים להנחת תפילין בידי נשים ומצד שני פוסל את נשות הכותל על הסף: "ונשאל למה למחות בפניהן/ הרי יש תקדימים למעשיהן/ וכי בנותיו של שאול המלך או רש"י לא הניחו תפילין/ וכי אשתו של יונה הנביא שונה מהן כשעלתה לרגל וחכמינו לא היו מווחין/ אלא יש להבין דבר בסיסי/ ואין כאן לא פיקנטריה ולא לשון הרע עסיסי/ פשוט מאד והמעמיק יראה נכוחה/ שיש אחכמים מצאו לנכון למחות או הייתה דעתם נוחה/ אם הכוונה היא מעלין בקודש בנשיא לקיום המצות החיוביות/ יהיה קשה למנוע עשייה בידי הנשים הצדקניות/ אך דא עקא שלא קשה לראות בעליל/ שזאת התרסה וצורה של תרגיל/ לקעקע את המסד הקיים מתוך ידיעה / ואפשר להביא הוכחות לזה ולהרחיב היריעה / וכבר הזכרנו בראשית המאמר ומעלה אני חשד / שמישהו בכל הסיפור הזה נשמע משוחד/ וכי נוכל להעיד עליהן אמת ובתמים/ שפיוס שונים וזה מעשה תמים/ הרי מטבע הדברים יעוררו סערה בקרב הציבור/ והאם צעקות ותענוגות ושערוריות עדיפות על דיבור/ כל ההסברים וכל הטענות/ לא יכסו את המהמה והכנוניות/ ויש מי שעוד יקרא לזה חוסר הבנות/ ולא יהיה למי למה ואיך לענות/ מדוע, אני שואל, להרוס במקום לבנות/ וכי על ידי זה נוכל את בית המקדש לבנות". נלקח מאתר: www.kooker.co.il

באתר של "נשות הכותל" נאמר: "המאבק של נשות הכותל התחיל בדצמבר 1988 לאחר הכנס הבינלאומי הראשון של פמיניסטיות יהודיות... "כחלק מהכנס, תכננו הנשים המשתתפות לקיים תפילת הודיה לשלום המדינה ברחבת הכותל עם ספר תורה. כאשר הגיעו והחלו החלו לקרוא בתורה, התפרצה השתוללות אלימה מצד עזרת הנברים. הם ירקו עליהן, התעללו בהן התעללות מילולית וסחבו להן את ספרי הסיפור מהיד... "כתגובה לאירועים אלו, רב הכותל דאז, מאיר גץ, עליו השלום, התבטא בערוץ הרדיו "קול ישראל" ואמר ש- "מה שעשו נשות הכותל זו פרובוקציה זולה וזה כמו להביא חזיר אל רחבת הכותל המערבי. נשים בכותל זה כמו חזיר בכותל". womenofthewall.org.il/he

5. אגב, אותו דבר נכון גם לגבי הקטעים המקבילים בשמות י"ג ובדברים י"א; גם שם ברור מעל כל ספק, כי ההקשר מכונן לכלל ישראל - גברים ונשים גם יחד.

במחשבותינו! לנצור מה? שהוא האלוהים שהוציאנו מארץ מצרים! לזכור זאת במעשים שלנו (על-יָדְךָ), במחשבות שלך (בֵּין עֵינֶיךָ) ובלב שלך (עַל-לִבְּךָ). אין שום קשר בין פסוק זה לבין חפץ מיסטי כדגומת קמיע בעל סגולות למזל טוב.

6. בעיה נוספת בנוגע לפירוש וליישום של הרבנים לקטעים משמות ומדברים, קשורה להיבט הפילולוגי והמגדרי של הטקסט. ידוע כי כאשר בוחנים את מצוות התורה, ניתן לחלקן לסוגים שונים בכמה אופנים, כמו למשל: חלוקה למצוות עשה, מול מצוות אל תעשה; או חלוקה למצוות אשר הזמן גרמן, מול מצוות אשר אינן תלויות בזמן. חלוקה נוספת למצוות ניתן לעשות לפי סוג הנמען (או המושא) שלהן, כלומר: לפי קבוצות האוכלוסייה אשר אליהן פונות המצוות. לפי חלוקה זו, ניתן למיין את מצוות התורה לארבע קבוצות ברורות: (1) מצוות אשר פונות לגברים בלבד; (2) מצוות אשר פונות אל נשים בלבד; (3) מצוות אשר פונות אל קבוצה מסוימת ומוגדרת בעם; (4) מצוות אשר פונות לכלל ישראל.

לדוגמא, בויקרא י"ח מפורטות מספר מצוות הפונות לגברים בלבד וכך גם בויקרא י"ט 27. בעוד, בויקרא י"ב ובמדבר ה' 31-12 מתוארות מצוות אשר רלוונטיות לנשים בלבד. בויקרא פרק ו' ופרק ט"ז 28-2 כתובות מצוות אשר פונות לכוהנים לבדם ובפרק י"ד פונות מצוות ספציפיות עבור מצורעים בלבד. למעשה, כל מצווה אשר אינה שייכת לשלוש הקבוצות הקודמות, מיועדת אוטומטית לכל עדת ישראל, נשים וגברים כאחד. חשוב לזכור כי למרות שמצווה מסוימת רשומה בלשון זכר, אין זאת אומרת כי היא פונה אוטומטית לגברים בלבד. כך למשל, ברור כי הציווי "זָכֹר אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ" (שמות כ' 8) והציווי "לֹא תִרְצָח" (פס' 13) פונים הן לגברים והן לנשים ללא יוצא דופן.

שבאופן אוטומטי מעניק שליטה וכוח ליוצר. אם אדם מסוים מאמין בכל ליבו שאלוהים העניק מצווה להניח תפילין, ושהסוד כיצד לעשות זאת נמצא אצל קבוצת אנשים מסוימים (הרבנים), חייו הרוחניים בעצם תלויים באותה קבוצה. בכך, לידיהם מועבר הכוח האדיר לשלוט וולהשפיע על רבדים שונים באותה החברה בהגמוניה בלעדית. וזה בדיוק במה ההלכה הרבנית מדוברת - שליטה וכוח. ★

שאין לה בית אב, אינה תורה"¹¹, וכשרצו להחמיא לרב מסוים היו אומרים עליו "שלא אמר דבר שלא שמע מפי רבו, מעולם"¹²

יפה סיכם זאת חזון האיש, באומרו כי "כל דברי ראשונים נאמנים עלינו כנתינתם מסיני..." "ואין מקום לנטות מדבריהם"¹³. לפי חז"ל, התורה שבעל פה נשמרה באדיקות כה רבה, עד כי אפילו "מה שתלמיד ותיק עתיד לומר לפני רבו, כולן נאמרו למשה בסיני"¹⁴

כל הנאמר לעיל תקף כמובן גם לגבי ההלכות הברורות של חז"ל בנוגע לתפילין.¹⁵ כלומר: לפי הרבנים, גם מצוות התפילין כביכול הועברו במדויק ממשה רבנו, דרך חז"ל ועד היום, ללא שינוי וללא שום סטייה. וכאן בדיוק טמונה הבעיה הגדולה:

כיצד ייתכן כי התפילין אשר התגלו בקומראן מעידות על תוקפה של התושב"ע, אם הן כל-כך שונות מהתפילין הרבניות שההוראות להן כביכול הועברו ברצף מושלם מסיני? במילים אחרות, העובדה שהתפילין בכתבה שונות מהתפילין המסורתיות, מצביעה על כך שאין מסורת הלכתית אחת אשר הועברה ממשה ללא כל שינוי.

הלא ההלכה לגבי התפילין ברורה וכתובה הן במשנה, הן ב"משנה תורה" לרמב"ם, הן ב"שולחן ערוך" (הלכות תפילין). ב"קיצור שולחן ערוך" אף נאמר כי "מי שמניח תפילין פסולין, לא בלבד שאינו מקיים את המצווה, אלא שמברך כמה וכמה ברכות לבטלה, שהוא עוון גדול" (הלכות תפילין, סימן י'). מייד לאחר האמירה הדקדוקית הזו, מציינת ההלכה לפרטי פרטים ובדיוק רב כיצד אמורים להיראות התפילין אשר לכאורה הועברו מדור לדור, החל במשה וכלה ברבנים.

זאת אומרת כי יש שתי דרכים להתייחס אל התפילין שנמצאו במגילות קומראן:

א. אלה תפילין פסולין אשר מי שהניח אותן "לא בלבד שאינו מקיים את המצווה, אלא שמברך כמה וכמה ברכות לבטלה, שהוא עוון גדול";

ב. תפילין אלו משקפות מסורת שונה מזו של הרבנים, שכנראה מצביעה על כך שקיומם של קמיעות מזל רווחו לא רק בחוג הרבני, כי אם גם בחוגים אחרים אשר שמרו על מסורות ונוסחים שונים של קמיע דומה (כאמור, אפילו באסיה הרחוקה נמצאו מנהגים פגאניים עם קמיעות דומים).

לסיכום, קמעות מזל מפתחות תלות, תלות במי שיוצר ו"מפקח" על הקמעות. מה

לאחרונה התפרסמה כתבה על גילוי "התפילין העתיקות בעולם"⁶, ככל הנראה מלפני 2200 שנה בקירוב. ממצא זה, טוענים רבנים מסוימים, מוכיח כי התפילין קדמו לכתיבת התלמוד ולכן הן מהוות שריד של מסורת רצופה ובלתי נגמרת אשר הועברה ממשה בסיני ונשמרת עד ימינו אנו באדיקות וללא סטיות על ידי פטרוני יהדות ההלכה - הרבנים.

דא עקא, אם היו ממשיכים המצביעים על המאמר לקרוא את המחקר במלואו ולא מסתפקים בכותרת לבדה, הם ודאי היו מבינים כי תקעו לעצמם גול עצמי. מי שיקרא את המאמר לעומק יגלה על-נקלה מדוע ממצאים אלו מוכיחים דווקא את ההפך הגמור ממה שנטען על-ידי הרבנים:

1. חשיפת התפילין העתיקות בסך-הכל מוכיחה כי קמיעות מסוג זה קיימים היו בקרב עם ישראל עוד לפני העלתה של התושב"ע על הכתב. נכון, ייתכן כי המאגיה, הכשפים והקמיעות למיניהם, הגיעו לשיאם בקרב חוגים רבניים רק בשלהי ימי הביניים, כפי שמראה פרופ' גדעון בוקה בהרצאתו המאלפת⁷; אך ידוע כי כבר בתקופת בית שני החלה תעשיית הקמעות לקבל הכרה וגושפנקא מאת חז"ל; ולרעיה, המשנה (במסכת שבת) חושפת - בלי כוונה - כי התפילין היוו חלק בלתי מבוטל מתעשיית הקמיעות האלילית הזו שהגיעו מעמי הגוים (ראו תמונות)⁸.

2. כאשר מעינים בנבכי הכתבה מגלים דבר חשוב נוסף: מסתבר כי התפילין שנמצאו במערה בקומראן שונות לחלוטין מהתפילין הרבניות הנהוגות כיום; שונות בצורתן, בגודלן, בצבען ואפילו בתוכן (בטקסט). השוני וההבדלים הם מהותיים ביותר שהרי הם מצביים בעיה מאוד לא פשוטה בפני מסורת התושב"ע: הרי לפי חז"ל, הועברה המסורת ממשה, דרך יהושע, הזקנים והזוגות, עד לחכמי ההלכה; ונשמרה ללא דופי ולא שינוי מאז.⁹

ההלכה הרבנית מתבססת על מסורת העוברת לכאורה בעל-פה מדור לדור, כאשר כל דור אומר 'אני לא המצאתי דבר, את הכל קיבלתי מאבותיי', ככתוב: "מסורת בידנו מאבותינו"¹⁰. חז"ל האמינו ש"כל תורה

6 www.nrg.co.il/online/1/ART2/573/445.html

7 vod.walla.co.il/episode/1892359 hamishi-bakempus/episode-4

8 בפרק ח' (משנה, מסכת שבת) מקשרים חז"ל בין 'עור', 'קמיע' ו'תפילין': "המוציא חבל, כדי לעשות אוזן לקופה..." נייר, כדי לכתוב עליו קשר מוכסין... "עור, כדי לעשות קמיע. קלף, כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפילין, שהיא "שמע ישראל" (דברים יד, ד).

9 משנה, מסכת אבות א', א'.

10 בבלי, מגילה י, ב.

11 ירושלמי: שבת פז, א; ופסחים לט, ב.

12 בבלי, סוכה כז, ב.

13 אברהם ישעיהו קרליץ, חזון האיש, 1997: 201.

14 ויקרא רבה, פרשת אחרי מות, י"ב.

15 תוכלו לעיין בהן ב"משנה תורה" לרמב"ם, הלכות תפילין.

מדוע קל ראש השנה?

יד לאחים:

"לפי התורה שבכתב, חודש ניסן הוא החודש הראשון בלוח השנה העברי... ומכיוון שהיהודים המשיחיים אינם מקבלים את התורה שבעל פה שמלמדת אותנו שראש חודש ניסן הוא רק ראש חודש לחודשי השנה הם בבעיה... בכל הקהילות של היהודים המשיחיים חוגגים את ראש-השנה ביום א' ו-ב' בחודש תשרי? הרי זו מסורת שמגיעה מהתורה שבעל פה, בעוד לפי התורה שבכתב ראש חודש ניסן (שיחול בשבת) הוא ראש השנה האמיתי".¹

bit.ly/RoshHashanaMoed 1

אכן, לפי התורה, חודש ניסן לבדו מהווה את החודש הראשון בשנה העברית (שמות י"ב ו'; ויקרא כ"ג 4). זו עובדה.

הם כותבים: "חוגגים את ראש-השנה ביום א' ו-ב' בחודש תשרי? הרי זו מסורת שמגיעה מהתורה שבעל פה". התושב"ע מבולבלת ומבלבלת, תועה ומטעה: במשנה (מסכת ראש השנה א') נקבע כי יש לא פחות מארבעה מועדים שונים לראש השנה העברי ורק אחד מהם מתיישר עם דעת התורה; שלושת האחרים סותרים את הכתוב באופן גס. ב"קיצור שולחן ערוך" (הלכות ראש השנה) קבעו הרבנים כי ראש השנה חל בניסן, על אפה וחמתה של תורת משה. במקום להתנכל אילנו, מדוע שלא יסבירו ביד לאחים מאין עזות המצח לסתור את דבר אלהים ומהיכן החוצפה להמציא מועדים המתריסים כנגד הפשט בתורה. ייתכן ורוב היהודים המשיחיים חוגגים את החג המכונה "ראש השנה" בתאריך אחד בתשרי, אך אין זאת אומרת כי הם

מתייחסים לתאריך זה כאל ראש השנה העברי; יד לאחים כותבים כי החגיגה באחד בתשרי מהווה מסורת מהתורה שבעל-פה. אך זה פשוט לא נכון, החג באחד בחודש השביעי (תשרי) מוזכר בתורה כמה פעמים, כיום תרועה ושביתון ומעין הכנה לקראת יום הכיפורים. לכן, אין זה אלא שקר בוטה לטעון כי החג מהווה רק מסורת מהתושב"ע; ליתר דיוק, יש לומר כי חז"ל לקחו את החג התורני הזה וסלפו את משמעותו ע"י הפיכת תשרי לחודש הראשון בשנה (על-אף שהתורה מכנהו ה"חודש השביעי").

חשוב להבין, אנחנו אמנם דוחים את הסמכות והתוקף הרוחניים של התושב"ע, לרבות הטענה להשראתה השמימית; אך חלקם הארי של המאמינים בישוע עודנו מכבד רכיבים במסורת ושומר את מנהגיה מתוך מניע לאומי-תרבותי. נוסף על כך, בתוך עמנו אנו חיים ואהבתנו לעם ישראל גדולה לאין שיעור מההסתייגות מההלכה הרבנית.

נוסף על כך, גם את ליל-הסדר ומועדים אחרים אנו חוגגים בהתאם או בהשראת המסורת הרבנית; כך נוהגים מרבית אזרחי

ישראל החילוניים אשר כלל אינם מאמינים, לא בתנ"ך ולא בתורה שבעל פה. האם ביד לאחים יבואו בטרניה גם אליהם - בקובלנה על צביעות? חשוב לזכור כי במשך אלפיים שנה הוחזקו היהודים כבני ערובה ביד יהדות ההלכה וההשפעות לכך נותנות את אותותיהן בצביון החגים ובתחומים נוספים. יתרה מכך, זו טעות מרה לעשות הכללה ולהתייחס ליהודים המשיחיים כאל מיקשה אחת; אנו אמנם מאוחדים באמונתנו במשיחיותו של ישוע בן דוד, אך בה-בעת אנו באים מרקעי מסורת שונים, תרבויות שונות וקהילות בעלות אופי שונה. נכון, הרבה יותר קל לתעב ולגנות כאשר שמים אותנו תחת מטריה אחת.

לסיכום, יהודים משיחיים אוכלים עוגות גבינה בשבועות, סופגניות בחנוכה ואזני המן בפורים. אין זה אומר כי אנו מאמינים שאלוהים העניק למשה "תורה שבעל פה" בהר סיני, ממש כשם שהיהודים החילונים שאוכלים סופגניות, גם הם אינם מאמינים שניתנה למשה "תורה שבעל פה" על הר סיני; אלא שאנחנו לוקחים חלק בתרבות הארץ-ישראלית מתוך הזדהות ואהבה. ✨

10

סיבות מדוע

יטו

חייב להיות

המשיח

בתגובה לדברי "יד לאחים" ב"מחפשים 4" עמ' 6-7, החלטנו לתת מענה לטענותיהם ולהעמיד את הדברים על דיוקם. להלן 10 סיבות אשר בגללן ישוע חייב להיות קרבן הכפרה ומשיח צדקנו:

1

יד לאחים: "בתנ", לא מוזכר באף מקום שיש צורך להקריב משיח כקרבן ושדמו יכפר עוונות כלשהן". (עמ' 6).

משה לפני הקב"ה: 'והלא עתידים הם שלא יהיה להם לא משכן ולא מקדש, ומה תהא עליהם? אמר הקב"ה: 'אני נוטל מהם צדיק אחד וממשכנו בעדם, ומכפר אני עליהם על כל עוונותיהם'."

המשיח לקח את מקומו. אנחנו חטאנו. הוא מת. האשמה הייתה בנו. הוא נענש. אנחנו ראויים למוות. הוא נתן את חייו. אנחנו דחינו אותו. הוא קיבל אותנו. איזה מסר מדהים. טוב מכדי להיות אמיתי. אבל זוהי האמת, והיא תואמת כליל את מה שנאמר בתנ". והיא גם מאוד יהודית.

הרב סולומון שכטר מסכם את מה שנאמר בתלמוד על כך שסבל ומוות מכפרים על חטאים, במיוחד כשמדובר במיתתם של צדיקים:

"הכפרה של סבל ומוות אינה מוגבלת רק לאדם הסובל. הכפרה משפיעה על כל אותו דור. כך זה בעיקר כשהסובלים לא יכלו להביא את הסבל הזה על עצמם בכוח הצדקה שלהם או בכוח נעוריהם. מיתתם של צדיקים מכפרת בדיוק כמו סוגים מסוימים של קורבנות [ראה בבלי, מועד קטן כח א]. כמו כן מייחסים למשה את המילים "חטא רבים נשא" (ישע' נ"ג 12), משום שהציע את עצמו ככפרה על חטאו של עם ישראל עם עגל הזהב, והיה מוכן להקריב את נפשו בעד ישראל כשאמר, "ועתה אם-תשא חטאתם ואם-אין מחני נא מספרך אשר כתבת" (שמות ל"ב 32 [בבלי, סוטה יד א; ברכות לב א]). הנכונות הזאת להקרבה עצמית בעד עם ישראל אופיינית לכל אנשי השם בישראל."

והצדיק אשר בקורבנו לקח על עצמו את חטאיהם. האם מדובר בקונספט פאגאני וזר ליהדות כפי שטוענים יד לאחים?

הרב דוב ברל, בספרו "ניצחון של הישרדות" כותב: "מסורת יהודית עתיקה שהחלה בתקופת התנ", ולפיה מותו של צדיק ותם מכפר על חטאי העם או העולם כולו. סיפוריהם של יצחק ושל נדב ואביהוא, התיאור הנבואי של ישראל כעבד ה' הסובל, מערכת הקורבנות שהיתה נהוגה במקדש, כל אלה חיזקו את התפיסה הבסיסית הזאת של מותו של אדם צדיק ככפרה על חטאיהם של אחרים."

הרב נתן נטע הנובר, רב מהמאה ה-17, כתב בסיפורו המפורסם "יון מצולה", כך: "ומיום שנחרב בית המקדש, צדיקים נתפסים בעוון הדור". כלומר, מכפרים בצדקתם בעד בני דורם. הקשר בין השניים ברור: היות שאין עוד דרך להעלות קורבנות שיכפרו על חטאים, מותו של צדיק הוא שמכפר. גם בספר הזהר, שנחשב לקדוש ביותר בתורת הסוד היהודית, נאמר שכל עוד חיו בני ישראל בארץ הקודש, הפולחן והקורבנות במקדש סילקו את המחלות והייסורים מהעולם. עכשיו המשיח מסלק אותם מבני העולם. בתלמוד הבבלי, מועד קטן כ"ח, כתוב: "מיתתן של צדיקים מכפרת".

גם בתלמוד הירושלמי, יומא, נאמר: "שכשם שיום הכיפורים מכפר, כך מיתתן של צדיקים מכפרת" (יומאבא; פסיקתא דרב כהנא כוטז) במדרש שמות רבה פרשה ל"ה נכתב: "אמר

למעשה, איפכא מסתברא; פרק נ"ג בספר ישעיהו מהווה אולי את הביטוי המושלם ביותר לכך שעבד ה' (המשיח) ייתן את חייו כקרבן תמים עבור עוונות העם, שנאמר: "אכן חלינו הוא נשא, ומכאבנו סבלם ואנחנו חשבנוהו, נגוע מכה אלהים ומענה. והוא מחלל מפשענו חזקא מעונותינו מוסר שלומנו עליו ובחברתו נרפא לנו. כלנו כצאן תעינו איש לדרכו פנינו וְה' הפגיע בו, את עון כלנו... "מעמל נפשו וְרָאָה יִשְׁבַּע בְּדַעְתּוֹ יַצְדִּיק צְדִיק עַבְדִּי לְרַבִּים וְעוֹנֹתָם הוּא יִסְבֵּל... "וְהוּא חֲטָא-רַבִּים נָשָׂא וְלִפְשָׁעִים יִפְגִּיעַ" (פס' 4-6, 11-12).

מעניין כי לא רק מחברי הברית החדשה האמינו כי פרק זה מנבא על המשיח (למשל: מרקוס ט' 28; יוחנן י"ב 38; מעשי השליחים ח' 32-33; פטר' א' ב' 25-22); גם חז"ל הודו כי הקטע הנפלא מישעיהו נ"ג מדבר על המשיח (למשל: בבלי, סנהדרין צ"ח ע"ב; מדרש רות רבה, פרשה ה').

העמים הפאגאנים מסביב לעם ישראל נודעו בטקסים האכזריים של הקרבת בני אדם לאילולים, ולכן בתורה, בספר דברים פרק י"ח, אלוהים אוסר על הקרבת אדם. זאת כנראה ההזמנות להבהיר, היהדות המשיחית איננה רואה בישוע אדם שהפך יום אחד לאלוהים. אמונה כי אדם מקבל בשלב כלשהו מעמד שווה לאלוהים קיימת בדתות המזרח הרחוק ובכתות חרדיות המעניקות לרב שלהם אופי אלוהי. המשיח הוא התגלמות אלוהים בבשר. המשיח אינו ככל האדם, אלא השא התמים

אותו הרעיון ממשיך גם בברית החדשה, שם נאמר "כִּי־אֶהְיֶה רֵבָה אֶהֱבֶה אֶת־הָעוֹלָם עַד־אֲשֶׁר נִתֵּן אֶת־בְּנוֹ אֶת־יְחִידוֹ לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יֵאבֹד כָּל־הַמֵּאֲמִין בּוֹ כִּי אִם־יִחְיֶה חַיֵּי עוֹלָם". כמה דומה הרעיון לדבריו של אלוהים אל אברהם אבינו בספר בראשית: "קח־נָא אֶת־בְּנֶךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר־אֶהְבֶּתָּ ... וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה" (בראשית כ"ב:ב). רעיון זה של "קורבן הבן" הוא דוגמה נבואית שנתן אלוהים בתנ"ך. בעקדת יצחק, אלוהים מצווה על אברהם להעלות לעולה את בנו. ועל אף שיצחק לא מת על המזבח בידי

אברהם, יש כמה נקודות שצריך להתייחס אליהן. ראשית, אלוהים לא מנסה אותנו בחטא. כלומר, אלוהים לא היה מנסה את אברהם בגניבה, ברצח או בסגידה לאלוהים אחרים. שנית, העיקרון שעומד מאחורי הקורבן הוא "תחלופה". כאשר אתה חוטא, אתה או מישהו אחר חייב למות במקומך, כי "הַנֶּפֶשׁ הַחַטָּאת הִיא תָמוּת" (יחזקאל י"ח). הבשורות הרעות הן שכולנו חוטאים, הבשורות הטובות הן שהמשיח לקח את חטאנו ואת שכר המוות שמגיע לנו על עצמו!

שלישית. אפילו חז"ל, במדרש הגדול על בראשית כ"ב, כתבו כי למרות שיצחק לא מת בפועל, אלוהים החשיב את המקרה כאילו: "עפרו של יצחק הוערמה על המזבח.." (ספרא ק"ב ג, תענית ט"ז א). לסיכום, אלוהים גילה את עצמו לאנושות בדמות המשיח הצדיק שמיתתו מכפרת בעבור חטאי עם ישראל והעולם כולו. אז או שיד לאחים לא מכירים את ספרות חז"ל עליה אמונתם נשענת (לכאורה), או שהם יודעים את האמת אך מעדיפים לרמוס אותה, רק כדי לא להודות במובן מאליו.

באותו עמוד, ממשיכים יד לאחים לטעון כי במקרא אין קשר בין דקירה לבין מותו המכפר של המשיח.

אך בזכריה י"ב מתגלה מציאות הפוכה לגמרי לזו שמנסים לצירר ביד לאחים; מפסוקים 9-10 נמצא כי לא זו בלבד שעם ישראל יבין כי המשיח נדקר למענם, אלא שהקטע אף מצביע על כך שהנדקר לא היה אלא אלהים בכבודו ובעצמו!

שוב, מעניין לגלות כי לא רק מחברי הברית החדשה תפסו זאת כנבואה משיחית (למשל: יוחנן י"ט 37; התגלות א' 7); גם חז"ל לא נמנעו מלפרש את זכריה י"ב 10 על המשיח (למשל: בבלי, סוכה נ"ב ע"א; ילקוט שמעוני, זכריה י"ב,

רמז תקפ"א, המלבי"ם לזכריה י"ב).

1 חז"ל אמנם פירשו את הקטע על משיח בן יוסף שיבוא וימות, אך למינת לבם ייתכן ושכחו כי ישוע נודע בארץ גם כמשיח בן יוסף (מתי א' 16; לוקס ג' 26, ד' 22).

יד לאחים: "קרבן חייב להיות בלי מום גופני...הרומאים התעללו בישוע, כתוצאה מכך נפסל מלהיות קרבן כשר" (עמ' 6).

זה טיעון מוגוץ דווקא בגלל השימוש המסולף והחלקי שעושים יד לאחים בברית החדשה. כתבי הברית החדשה מדגישים כי הפדיין שלנו נקנה "בְּדָם יְקָר שְׁלִישֶׁה תָּמִים שְׁאִין־בוֹ מוֹם, בְּדָם הַמְּשִׁיחַ" (פטר"א א' 19). יתרה מכך, בשורת יוחנן י"ט מעלה על נס את העובדה כי החיילים הרומיים לא שברו את עצמותיו של

ישוע (פס' 36), ברמיזה לכתוב בנוגע לשה התמים אשר התבקשו בני ישראל לשחוט ערב יציאת מצרים (שמות י"ב 6-5, 46). כפי שאמרנו, בניגוד לדברי יד לאחים, כתבי הברית החדשה מבקשים להדגיש את היותו של ישוע המשיח תמים וללא חטא: "כִּי אֶת־אֲשֶׁר לֹא־יָדַע חַטָּאָה, אוֹתוֹ עָשָׂה לְחַטָּאָה בְּעֵדְנוּ, לְמַעַן

הָיְהִי־בוֹ אֲנֹחְנוּ לְצִדְקַת אֱלֹהִים" (קור"ב ה' 21). על המשיח היה לסבול ולעבור עינויים (ישעיהו נ"ג) אך הוא עדיין היה תמים, מאחר שעצם מעצמותיו ולא נשברו. קוראים יקרים, האם אתם שמים לב לרמה התיאולוגית הנמוכה אליה מתדרדרים החבר'ה הצעירים ביד לאחים? ממש כמו לנסות לזרוק מקלות על טנק.

יד לאחים: "שאל מתייחס לברית המילה של ישוע כ'חיתוך'. המונח ביוונית שפאולוס משתמש בה שפירושה הטלת מום".

יד לאחים לא מרפים; הם מוסיפים חטא על פשע כאשר הם מסלפים את דבר ה'. ברית המילה שעבר ישוע מהווה הוכחה נוספת, לדבריהם, לכך שישוע לא היה תמים, אלא בעל חטא. הם לא בוחלים מלעשות שימוש נואל במונחים ביוונית למילה "חיתוך" (κατατομή) ולביטוי "ברית מילה" (περιτομή).

הטיעון הזה מתפרק כמו מגדל קלפים ברגע בו פותחים את המקורות ובודקים מה באמת נכתב שם: ראשית, פסוק 2 מהאיגרת אל הפיליפיים אינו מתייחס כלל לישוע המשיח. קראו בעצמכם: "הָזְהָרוּ מִן־הַכְּלָבִים הַזֵּהָרוּ מִן־הַפְּעֻלִים הָרָעִים הַזֵּהָרוּ מִן־הַחַתּוּךְ". יפה מאוד שיד לאחים פונים למקור ביוונית, אך חבל שהם הוציאו את הנאמר מהקשרו

ופירשו את המונחים באופן מגמתי ומנוגד לכוונת המחבר. שנית, בניגוד מוחלט למה שכתבו יד לאחים, שאל מעניק קונטציה חיובית למונח היווני περιτομή כדילתאראת "בניהמילה" (פס' 3) ואפילו משתמש באותו מונח כדי לציין את העובדה שהוא בעצמו נימול (פס' 5); ואם לא די בכך, זה אותו הביטוי שמתאר את ברית המילה של ישוע בבשורת לוקס ב' 21. כלומר, שאל מעניק משמעות שלילית ל"חיתוך" (κατατομή) ומשמעות חיובית ל"ברית המילה" (περιτομή) - לה שותפים גם ישוע (לוקס ב' 21), גם בני המילה וגם שאל בעצמו (פיליפיים ג' 3, 5). לסיכום, שאל אינו מטיל מום בישוע המשיח, אלא עורך הנגדה בין שני מושגים שונים, אשר

לאחד קונטציה שלילית ולשני חיובית (שאל שם עצמו בצד של ישוע כאשר הוא מתאר עצמו באותו ביטוי המתייחס אל מילתו של המשיח). בעיה נוספת היא כאשר מנסים ביד לאחים להצדיק תיאולוגיה אנטי-משיחית על פי דברי הברית החדשה, כאשר לא פעם הם מאשימים את הברית החדשה שלא מאמינים בהם מהווה חוסר יושרה אינטלקטואלית, במיוחד כאשר מוציאים מילים ופסוקים מהקשרם. יד לאחים יקרים, הפסיקו לעשות מעצמכם צחוק; אינכם חוקרי הברית החדשה ובטח שלא חוקרי יוונית עתיקה, אז הפסיקו להעמיד פנים; אתם מביכים את עצמכם.

יד לאחים: "בתנ"ך נקבע כי רק קרבן שהוקרב על גבי המזבח מכפר וישוע לא הוקרב על המזבח או בשטח בית המקדש".

מתי כ"ו 28; אל העברים ח' 13-8, י' 16-18). לדאבון ליבנו, חברי יד לאחים טרם מאמינים בכך ולכן אינם משכילים להפנים את ההבדל בין ברית הקורבנות של בית המקדש לבין ברית החדש הנצחית שבישוע המשיח. אגב, כפי שכבר ציינו, על פי חז"ל, אלוהים החשיב לכפרה את עקדת יצחק אף על פי שלא היה זה "בשטח בית המקדש", במדרש הגדול על בראשית כ"ב כתבו כי למרות שיצחק לא מת בפועל, אלוהים החשיב את המקרה כאילו: "עפרו של יצחק הוערמה על המזבח.. (ספרא ק"ב ג, תענית ט"ז א).

נכרתה בבית המקדש! האם ביד לאחים חושבים לזלזל בהן משום כך?.. הברית החדשה, כפי שניבא ירמיהו (פרק ל"א), שונה בתכלית מהברית האחרונה שכרת ה' עם ישראל בסיני. ירמיהו מדגיש כי הברית החדשה תהיה: "לֹא כְּבְרִית אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת־אֲבוֹתָם בְּיוֹם הַחֲזִיקִי בְּדָם לְהוֹצִיָאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם". מדוע שונה? משום ש"הָקָם הָפְרוּ אֶת־בְּרִיתִי וְאֶנֶּכִּי בְּעֵלְתִּי בָם נֶאֱמַר־הָ" (פס' 32). מחברי הברית החדשה זיהו את הברית החדשה אשר עליה ניבא ירמיהו, כברית שנכרתה בדמו של ישוע המשיח (ראו למשל:

טיעון זה שלול כל היגיון מקראי ואינו מתייחס לכך שהברית שנכרתה בדמו של ישוע מהווה ברית חדשה ולא עוד עולה בבית המקדש, תחת הסדר של ברית סיני. מאז בריאת העולם, כרת ה' מספר בריתות עם בחיריו, כל פעם במקום שונה: אלהים כורת ברית עם נוח ובניו בצאתם מן התיבה (בראשית ט'); ה' כורת ברית עם אברהם לאחר עלייתו מארץ מצרים (בראשית ט"ו); אלהים כורת ברית עם בני ישראל למרגלות הר סיני לאחר קבלת התורה (שמות כ"ד). שימו לב, אף לא אחת מהבריתות האלה

יד לאחים: "כיצד ייתכן שישוע היווה את הקורבן האחרון, אם נביאי המקרא מציינים כי כאשר ישוב המשיח, ייבנה בית המקדש ותחודש עבודת הקורבנות?" (עמ 7)

מתייחס יחזקאל אף לא פעם אחת, לחידוש ברית סיני אשר אותה הפרנו חדשות לבקרים. לכן, אין שום סיבה להניח מהטקסט כי הוא טומן בחובו ערעור על תוקפה של הברית החדשה אשר נכרתה בדמו של ישוע המשיח. יתרה מכך, ידוע מהמקרא כי הקרבת הקורבנות התקיימה זמן רב לפני ברית סיני (למשל, בספר בראשית, פרקים: ד', ח', י"ב, כ"ב)² ואין שום סיבה להניח כי אינה יכולה להתחדש בעתיד, מבלי לפגוע או להוריד מערכה של הברית החדשה. אדרבא, מאל הרומיים ג' 25, פטר"א א' 10-12 ומאל העברים י"א, נמצא כי קרבנו של ישוע המשיח היווה תקווה ומזור לא רק לדורות שאחריו, כי אם גם לדורות אשר קדמו לו. חברי יד לאחים אינם מבינים כי העובדה שהנביאים מדברים על הקמת בית המקדש וחידוש עבודת הקורבנות, אינה בהכרח קשורה לברית סיני או לברית החדשה (הרי מצאנו כי יחזקאל אינו מתייחס לאותה ברית בפרקים האלה). במילים אחרות, בחידוש הקורבנות במקדש אין כדי לבטל את הברית החדשה בישוע המשיח, ראש האמונה ומשלימה.

הקרבת עולות וזבחים בבית המקדש לעתיד לבוא. ובכן, בדקנו את מראי המקום האלה (ואנו מזמינים גם אתכם לעשות כן) ומצאנו כי יד לאחים השתמשו בהם כמסך עשן, קרי: חלקם הוצאו לגמרי מהקשרם ומרבייתם פשוט אינם מתייחסים לנושא אשר בו עסקינו. הבעיה עם השימוש ביחזקאל כהשוואה לברית הקורבנות של סיני, אינה קשורה דווקא לברית החדשה; חוקרי המקרא וחז"ל בעצמם מסכימים כי תיאור המקדש ביחזקאל, לרבות סדר הקרבת הזבחים, שונים ואף סותרים את התיאור בתורת משה וכל-כך קשים להבנה, עד כי להבנתם, רק כשאליהו יחזור הוא יפרש עבור עם ישראל את כוונתו של יחזקאל. דהיינו, יחזקאל מתכוון למשהו אחר וחדש שלא היה קודם לכן; משהו שיתכן וספר התגלות הצליח לשים עליו את ידו בפרקיו האחרונים. בנוגע להקרבת העולות והשלמים, כמתואר ביחזקאל פרקים מ"א-מ"ה, חשוב להזכיר כי הביטוי "ברית" מופיע שם פעם אחת בלבד (פרק מ"ד 7) ובקונטקסט שלילי ביותר הקורצת לירמיהו ל"א 32. רוצה לומר, בכל תיאור המקדש והקרבת העולות, לא

שוב, הטענה לעיל מדגימה נכוחה עד כמה רחוקים חברי יד לאחים מהבנת המסר העולה מכתבי הברית החדשה לאור התנ"ך. הברית החדשה אינה מתעלמת מהקמתו של בית המקדש החדש כאשר ישוב המשיח; אדרבא, ספר התגלות כ"א-כ"ב מתייחס לכך באופן ברור! משום מה, סבורים ביד לאחים כי מי שמאמין בברית החדשה, באופן טבעי דוחה את התנ"ך. אם הם רק היו דורשים בכתבי הברית החדשה מתוך כוונה טהורה וברה, הם היו נוכחים לדעת כי ההפך הוא הנכון; לא זו בלבד שכתבי הברית החדשה מתייחסים לתנ"ך ביראת קודש ומצטטים ממנו מאות פעמים, הם אף מעודדים את המאמינים להגות ולדרוש בו יומם ולילה (למשל: לוקס כ"ד 27-25; יוחנן א' 46, ה' 39, 45-47, ז' 19; רומיים א' 2, ז' 16-12; ט"ז 26; טימ"ב ג' 15-17; אל העברים א' 1; פטר"ב א' 20-21). מרביתו של עמוד 7 במאמר מוקדש לציטוטים מיחזקאל, אשר אליהם נתייחס בעוד רגע. לפני כן, חשוב להעיר כי על-מנת לחזק את עמדתם, הוסיפו יד לאחים רשימה של מראי מקום נוספים אשר לכאורה מדברים על

2 יש שיוסיפו גם את יונה (א' 16) ואיוב (פרק מ"ב 8).

חשוב להזכיר לחברי יד לאחים דבר נוסף; עוד לפני תקופת בית שני, טענו הנביאים כי אלהים מאס בזבחים ובעולות אשר הקריבו הכהנים

י"א 51-52). חבל כי מה שהיה נהיר לכוהן הגדול בבית המקדש השני ולחז"ל בתלמוד, אינו ברור מספיק לחברי יד לאחים, אשר ממשיכים להיאחז בכל כוחם בקרנות המזבח במקום להרפות ולהיכנע לאלהים ברוח ובאמת - דרך ישוע בן-דוד, משיח צדקנו.

דולק והיו דלתות ההיכל נפתחות מאליהו... (בבלי, מסכת יומא ל"ט ע"ב). מעניין כי קיפא, הכהן הגדול באותה עת, הבין לאן נושבת הרוח, "וַיִּנְבֵּא אֲשֶׁר יָמוּת יֵשׁוּעַ בְּעַד הָעָם. וְלֹא־בְעַד הָעָם לְבָדוֹ, כִּי גַם־לְקַבֵּץ אֶת־בְּנֵי הָאֱלֹהִים הַמְּפֹרָשִׁים וְהָיוּ לְאַחֲדִים" (יוחנן

(למשל: ישעיהו א'; מיכה ו'; מזמור מ', ג"א). למעשה, מודים חז"ל כי בדיוק בעת צליבתו של המשיח ישוע, חדל אלהים מלקבל את הקורבנות כמנחה רצויה: "ארבעים שנה קודם חורבן הבית, לא היה גורל עולה בימין ולא היה לשון של זהירות מלבין ולא היה נר מערבי

היבט נוסף אשר ממנו מתעלמים מחברי המגזין, קשור למועד הופעתו של המשיח.

הן לפי התנ"ך (למשל, בדניאל ט') והן על-פי כתבי חז"ל (בבלי, עבודה זרה ט' ע"א; סנהדרין צ"ט ע"א), היה על המשיח לבוא לפני חורבן בית

המקדש השני. ביד לאחים מסרבים להודות בכך - דבר המותיר בידינו שתי ברירות בלבד: 1. או שהמקרא וחז"ל טעו בחישובם;

2. או שיד לאחים טועים במסקנתם. האם ייתכן כי המשיח אכן בא בדיוק בזמן וחברי יד לאחים פשוט ממאנים להכיר בכך?

לאורך המגזין כולו, ממשיכים יד לאחים להתגאות בכך שהם שומרים את התורה אשר ניתנה בברית סיני.

האמת היא שגם אם היו רוצים בכך, היה הדבר פשוט בלתי אפשרי מפני שהחלק הארי של מצוות התורה עוסק בהקרבת עולות וזבחים ובדיני הכוהנים והמשכן (למעשה, עיון בויקרא כ"ג ובבמדבר כ"ח-כ"ט מגלה כי מצוות כל החגים - לרבות שבת וראש חודש³ - כוללות בתוכן הקרבת זבחים לה'. כלומר: אפילו את החגים איננו מציינים כיום לפי תורת משה).

במילים אחרות, אם המשיח ישוע לא בא, אנו בבעיה חמורה בכל הקשור ליחסינו עם אלהים. כפי שאמר ישעיהו (נ"ט 2), עוונותינו

וחטאינו מפרידים בינו לבין ה' וכתת, כאשר אין לנו, לא בית מקדש ולא הקרבת קורבנות, מהי הדרך המקראית אשר בה נוכל להתרצות לפני האל? יד לאחים נמצאים אפוא בצרה גדולה מפני שהם מסרבים להכיר בפתרון שהביא ה' בפי ירמיהו, דהיינו: בברית החדשה. ירמיהו ניבא באופן מפורש: "הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻמ־ה' וְכָרַתִּי אֶת-בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת-בֵּית יְהוּדָה בְּרִית חֲדָשָׁה. לֹא כְבָרִית אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת-אֲבוֹתָם בְּיוֹם הַחֲזִיקִי בְיָדָם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲשֶׁר-הִקָּה הִפְרוּ אֶת-בְּרִיתִי" (ל"א 31-32). למרות הדברים הברורים, מעדיפים חברי יד

לאחים לנסות ולדבוק באותה ברית אשר הופרה, זאת במקום לקבל את דרכו של אלהים ולהיכנע לבריתו החדשה במשיח ישוע. האם אינם זוכרים כי "יֵשׁ דֶּרֶךְ יֵשׁר לְפָנַי-אִישׁ וְאֶחָדֶיהָ דֶּרֶךְ-מָוֶת" (משלי י"ד 12)? לאמיתו של דבר, זו אינה הפעם הראשונה שבה בני עמנו מעדיפים לבטל את דרך ה' על פני דרכם שלהם. יחזקאל תיעד זאת באופן ברור: "וְאֶמְרָתֶם לֹא יִתְּכֵן דֶּרֶךְ אֲדֹנָי. שְׁמַעוּ-נָא בֵּית יִשְׂרָאֵל, הַדֶּרֶךְ לֹא יִתְּכֵן? הֲלֹא דֶרֶכְכֶם לֹא יִתְּכֵנוּ" (י"ח 25). נכון, לא קל לבלוע את הגאווה ולהיכנע לאלהים חיים, אך עם-זאת, אין בידינו ברירה אחרת...

3 במדבר כ"ח 9-11

כאשר דורשים בנבואות מפתח משיחיות במקרא, מגלים על נקלה כי המשיח בא לא רק להשיב את עם ישראל לאלוהיו, כי-אם לקבץ אליו את כלל משפחות האדמה.

אמת זו נאמרה כבר לאברהם אבינו בבראשית י"ב 3 והובנה כהלכה על ידי מחברי הברית החדשה (ראו למשל: יוחנן א' 29, ג' 16 ו' 16, י"א 52; רומיים י"א; גלטיים ג'; יוח"א ב' 2). כאמור, נקודה זו עוברת כחוט השני לאורך התנ"ך כולו. כעת נבחן זאת לאור שלושה קטעי נבואה מפורסמים:

נפתח עם בראשית מ"ט 10, שם מברך יעקב אבינו את יהודה, ואומר לו: "לֹא-יִסּוּר שִׁבְט מִיְהוּדָה וְחֻקֶּךָ מִבֵּין רַגְלָיו, עַד-כִּי-יָבֹא שִׁילָה וְלוֹ יִקְהַת עַמִּים". דהיינו, השלטון והחקיקה לא יסורו/יילקחו מידיה של יהודה עד שיבוא שילה (=מלך המשיח, ע"פ חז"ל) ולו - למלך המשיח - יקהת (כלומר: יישמעו/ייציתו/יכנעו/ידרשו) עמים. על כך שהשם "שילה" מזוהה עם אחד משמותיו של המשיח, ניתן לקרוא במסכת סנהדרין צ"ח, ע"ב, שם נאמר מפורשות: "ורבי יוחנן אמר: למשיח, מה שמו? דבי רבי שילא אמר: שילה שמו, שנאמר: 'עַד כִּי יָבֹא שִׁילָה'". לעניינו, שני הדברים החשובים אשר ניתן ללמוד מקטע זה הם: (1) כאשר יבוא "שילה", ידרשוהו דווקא הגויים; (2) שילה מזוהה ע"י חז"ל עם

שמו של מלך המשיח.

הקטע הבא לקוח מפרק העוסק כמעט כולו בביאת המשיח - ישעיהו י"א 10: "וְהָיָה, בַּיּוֹם הַהוּא, שָׁרֵשׁ יֵשׁוּעַ אֲשֶׁר עָמַד לְנֶס עַמִּים, אֵלָיו גּוֹיִם יִדְרְשׁוּ וְהִתְהַוּהוּ מִנְּחֻתוֹ כְּבוֹד". ברור מהקטע הזה כי הגויים הם אלו אשר ידרשו לשורש ישי. אך הבה נברר מיהו אותו "שרש ישי אשר עמד לנס עמים". שימו לב לפרשנותו הבלתי מתפשרת של רש"י:

1. "לנס עמים - יהיה הוא לכל העמים כמו נושא הנס אשר הדרך הוא שכל אנשי החיל הולכים אחריו כן ידרשו כל העובדי כוכבים אל המשיח ואחריו ילכו לעשות מה שיצוו";
2. "שורש ישי - משיח היוצא משורש ישי". שורש ישי אם-כן אינו מזוהה, אלא עם המשיח בכבודו ובעצמו. ומעניין ביותר שאותו משיח, לפי הקטע, ימשוך אחריו דווקא את הגויים, אשר מצידם ידרשוהו וילכו אחריו.

הקטע השלישי והאחרון לקוח מישעיהו מ"ט 3-6: "וַיֹּאמֶר לִי, עַבְדִּי-אֲתָהּ יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר-בָּךְ אֶתְפָּאֵר. וְאֲנִי אֶמְרָתִי לְרִיק יִגְעַתִּי, לְתִהְיוּ

וְהָבֵל כָּחִי כְלִיתִי, אֲכֹן מְשַׁפְּטִי אֶת-יְהוָה וּפְעֻלָּתִי אֶת-אֱלֹהֵי. וְעַתָּה אֶמַּר יְהוָה, וְיֻצְרִי מִבֶּטֶן לַעֲבָד לִי, לְשׁוֹבֵב יַעֲקֹב אֵלָיו וְיִשְׂרָאֵל לֹא [לו] יֵאָסֶף, וְאֶפְכַּד בְּעֵינֵי יְהוָה וְאֱלֹהֵי הָיָה עָזִי. וַיֹּאמֶר, נִקְל מִהֲיֻתְךָ לִי עַבֵּד, לְהָקִים אֶת-שְׁבֻטִי יַעֲקֹב וְנִצִּירִי [וְנִצְרִי] יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב וּנְתַתִּיךָ לְאוֹר גּוֹיִם, לְהִיּוֹת יְשׁוּעָתִי עַד-קֶצֶה הָאָרֶץ". הבה נברר ונבאר 3 דברים חשובים מקטע מדהים זה:

1. מיהו אותו "עבדי" אשר מנהל שיחה כה גלויה עם ה'?

2. על מה מלין אותו עבד ועל מה הוא כואב?

3. מהי התשובה אשר נותן לו ה' בפסוק האחרון בקטע?

1. נראה כי בחרו הפרשנים המסורתיים (רש"י, מצודת דוד ומצודת ציון) להתחמק מן המובן מאליו ולכן לא הודו כי העבד אשר עימו משוחח ה' אינו אלא מלך המשיח. אך בירור מעמיק יותר מגלה כי אין מנוס ממסקנה זו. הביטוי "אוֹר גּוֹיִם" מופיע במקרא פעמיים בלבד, ושניהם מתוך אותו

מעורר השראה מה שלעולם לא תשמעו בחדשות...

למרבה הצער המציאות הישראלית והמזרח תיכונית רווייה שנאה, קנאה וסבל. די להעניף מבט קצר בכותרות החדשות - מליוני פליטים בעולם הערבי, האשמות הדדיות כי ישראל מחד והעולם הערבי מאידך הם הגורם לכל זה, ועימותים קשים ויומיומיים בארץ שלנו. צאצאי ישמעאל יוצחק לא מסתדרים זה עם זה! ואת זה אפשר לראות בבירור בעולם שמסביבנו.

מה שלעולם לא נשמע בחדשות (וחבל...) זה על מציאות בה ערבים ויהודים אוהבים זה את זה, משרתים זה את זה, ומשתפים פעולה על-מנת לשרת את כל מי שמסביבם.

אבל זה קורה, ורק בכוחו ולכבודו של ישוע המשיח!

זו השנה השנייה בה מתקיים נס של אחדות - תכנית הכשרה מתקדמת יוצאת דופן במכללה למקרא - רועי קהילות בכירים, יהודים וערבים - לומדים, מתפללים, ומשרתים יחד! בכל מחזור יש קבוצה של רועי קהילות בכירים אשר לאחר עשורים של שירות ונתינה, מקדישים עצמם לשנה אינטנסיבית של לימוד והכשרה. המטרה המרכזית של שנה זו היא להעניק לאנשי אלוהים נאמנים אלה חווייה רוחנית מעשירה ומחדשת אישית ובנוסף לתת בידם כלים מעשיים מן הכתובים. כפי שמספר אחד מבוגרי התכנית: "לא הכרתי אף אחד מן האחים הערבים לפני שהתחלנו את התכנית. במשך השנה יחד היו לנו הזדמנויות לדבר על נושאים כואבים וחשובים ברוח של אהבה וסליחה. למדנו להיות אמיתיים זה עם זה, ולעודד ולהתעודד בחוויות המשותפות שלנו - שלהפתעתנו היו רבות! לדעתי תכנית זו מהווה אירוע הסטורי בחיי הקהילה המשיחית הישראלית"

בוגר אחר מספר: "אני מלמד את דבר אלוהים מעל 25 שנה כל שבוע. למרות זאת, השנה הזו במכללה למקרא העניקה לי כלים חשובים נוספים להבנת ולימוד הכתובים, והשירות בקהילה המקומית. הכירותי עם האחים היהודים במשיח לוותה בתחילה בחשש רב, אולם במהלך השנה נהפכנו לחברים קרובים. אנו נפגשים יחד כמשפחות, וגם כקהילות!" במהלך השנה נידונו גם נושאי מנהיגות שונים בהקשר הישראלי המקומי עבור גוף המשיח. נקודת השיא של השנה הייתה כאשר צוות המורים, יהודים וערבים - תלמידי ישוע בעצמם - רחצו את רגלי הבוגרים.

תכנית זו מהווה אבן יסוד חשובה בחידוש גוף המשיח הישראלי ונותנת תקווה אמיתית לעמנו ולעמים הסובבים אותנו במציאות מאוד מורכבת וכואבת אשר בה אנו חיים.

אז בפעם הבאה שאתם שומעים את החדשות המקומיות... על תגידו שאין תקווה או שהדבר בלתי אפשרי - אלוהים בחסדו יכול להפוך שנאה לאהבה, אויבים לידידים ולהשכיך שלום אמיתי בלבבות בני אדם!

ספר: א- ישעיהו מ"ב 6; ב- וישעיהו מ"ט 6. באופן מפתיע, ההקשר בשני המקרים האלו הינו משיחי באופן מובהק.

והנה, כאשר מחפשים את הפרשנות המסורתית לישעיהו מ"ב 6, מגלים כי אחד מן הפרשנים עזר אומץ והעז לומר כי "קראתיך בצדק - על המשיח יאמר, מה שקראתי בשמך על ידי הנביאים הוא בצדק ודבר המתקיים" (מצודת דוד). אם-כן, לפי מצודת דוד, המשיח בעצמו, הוא מי שאמור להאיר את עיני הגויים. ואם ישעיהו מ"ב 6 עוסק במשיח, אין סיבה לא להניח שגם ישעיהו מ"ט 6 (כאמור, הקטע השני והאחרון עם הביטוי "אור גוים") ידבר על מלך המשיח.

2. לאחר שמצאנו כי עבד ה' אשר עימו מדבר ה' איננו אלא המשיח, הבה נברר על מה הוא מלין בפנייתו לה'. כאמור, בפסוק 4 מצר עבד ה' ואומר: "וְאֶנִּי אֶמְרָתִי לְרִיק יִגְעָתִי, לְתֹהוּ וְהָפֵל כָּחִי כְלִיתִי, אֶכֶן מְשַׁפְּטִי אֶת-יְהוָה וּפְעֻלָּתִי אֶת-אֱלֹהֵי. רִשְׁי אומר: "ואני אמרתי - לריק יגעתי כשראיתי שאני מוכיחים ואינם שומעים". רוצה לומר, העבד חושש כי עבודתו הקשה הייתה לשווא משום שישראל אינם שומעים בקולו ואינם נאספים אחריו. כואב לו כי דווקא עמו אינו שומע אליו והוא, מן הסתם חש מאוכזב ומתוסכל.

3. אך התקווה לא מאחרת לבוא כאשר עונה לו ה': "וְיֵאמָר, נִקְל מְהִיָּתָךְ לִי עֶבֶד, לְהִקִּים אֶת-שִׁבְטִי יַעֲקֹב וּנְצִירִי [וְנִצְוִרִי] וְיִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב וּנְתַתִּיךָ לְאוֹר גּוֹיִם, לְהָיוֹת יְשׁוּעָתִי עַד-קֶצֶה הָאָרֶץ". רש"י ומצודת דוד מסכימים ואומרים פחות או יותר את אותו הדבר: "נקל מהיותך וגו' - מתנה קטנה היא בעיני שתהא לך זאת לבדה שתהא לי עבד להקים את יעקב ולהשיב אלי נצורי ישראל והנני מוסיף לך עוד ונתתיך לאור גוים" (רש"י). במילים אחרות, ה' מבקש לעודד את המשיח וכביכול לומר לו: אל תתאכז מכך שישראל עדיין אינם הולכים אחריו; הלא קל מדיי עבורי שרק ישראל יפנו אליך; תוכניותי גדולות יותר: קודם הגויים ידרשון, אח"כ גם ישראל יצטרפו.

חשבו ברצינות, האם יש עוד רב יהודי, זולת המשיח ישוע, אשר אחריו נמשכים המוני הגויים ואשר בזכותו הם מכירים ומוקירים את התנ"ך? *

שמעו שמוע...

רציתי לבדוק
שאתה שומר
את מצוותי

אתה זוכר
את מצוות
לא תבשל גדי
בחלב אימו?

המנהג האבודי
של עובדי
האלילים בעבר...

שמעון!
שמעון!

כן, אדוני...

בטח!... אתה
מתכוון שאסור
לאכול צ'זבורגר!

אה!... אתה מתכוון
שגם צריך להמתין
שש שעות בין
אכילת מוצרי בשר
לאכילת מוצרי חלב!

לא... רגע...
כשוט אל תנהגו
כמו עובדי האלילים...

לא... אני מתכוון שלא
לבשל גדי בחלב אימו
כמו שעשו הגויים...

**וַיֹּאמֶר לָךְ
וְאָמַרְתָּ לְעַם הַזֶּה
שְׁמְעוּ שְׁמוֹעַ
וְאַל תַּבְּיִנוּ
וְרֹאוּ רְאוּ
וְאַל תִּדְעוּ.**

ישעיהו ו: ט

אויש...
פשוט עזוב

אם דברים פשוטים
אתם לא מבינים,
כיצד תבינו את
ביאת המשיח

בדיוק כמו
שכבר אמרתי
בפי נביא...

הבנתי!
אתה מתכוון
שנפריד את
כלי המטבח
החלביים
מהבשריים...

ואם בטעות
הסנו"ם
מתערבב
נקבור אותו
באדמה!

שחור ולבן
זה אחרת לגמרי!

אוקיי...
אתה צודק!

אולי תשתמש בהם,
במקום ללבוש
רק שחור?

דרך אגב, שמעון, תראה את
כל הצבעים היפים והמגוונים
שבראתי עבורך...

להעמיק יחד בכתובים

1700-077-970

BIBLECOLLEGE.CO.IL

המכללה למקרא
Israel College of the Bible
كلية ICB للكتاب المقدس

לימודי תעודה

לימודי תואר במקרא